

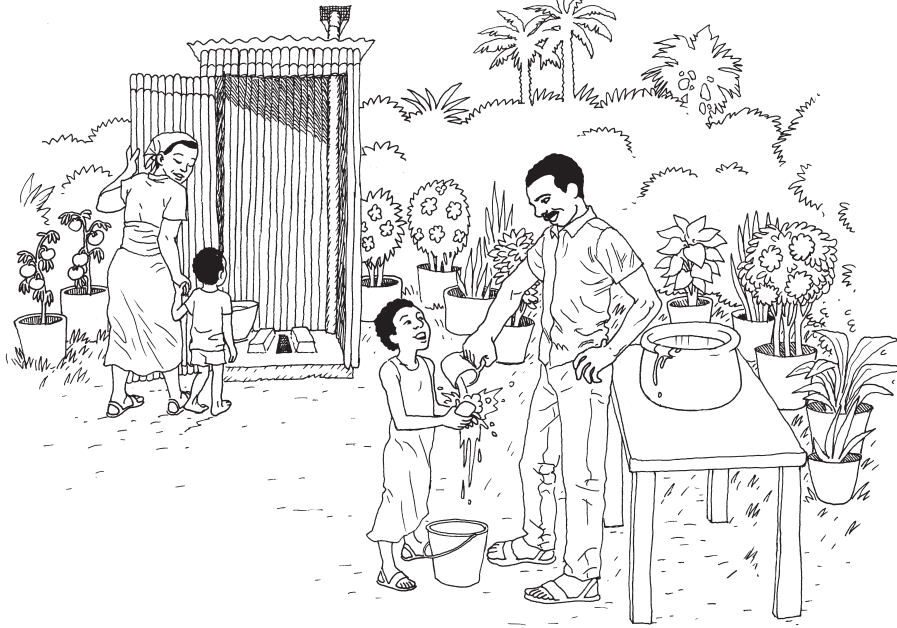
7 ການສ້າງວິດຖ່າຍ

ໃນພາກນີ້ແມ່ນເວົ້າກ່ຽວກັບ:

ໜ້າທີ

ການສົ່ງເສີມສຸຂາອະນາໄມ	127
ສິ່ງທີ່ປະຊາຊົນຕ້ອງການໃຫ້ວິດມີ	128
ການວາງແຜນການເຮັດວິດ	129
ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ ຕ່າງກໍ່ມີຄວາມຕ້ອງການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ	132
ກິດຈະກຳ: ການກຳຈັດອຸປະສັກຕ່າງໆທີ່ຂັດຂວາງແມ່ຍິງຈາກການໃຊ້ທ້ອງນ້ຳ	134
ເຮັດວິດທີ່ງ່າຍໃນການໃຊ້	135
ວິດສຳລັບເດັກນ້ອຍ	136
ສຸຂາພິບານສຳລັບພາວະສູກເສີນ	137
ສຸຂາພິບານສຳລັບເມືອງນ້ອຍ ແລະ ເມືອງໃຫຍ່	138
ເລື່ອງຕົວຢ່າງ: ສຸຂາພິບານຂອງຊຸມຊົນເມືອງ	139
ບັນຫານ້ຳ ນ້ຳເປື້ອນ	140
ເລື່ອງຕົວຢ່າງ: ປະຊາຊົນພາກັນສ້າງທີ່ລະບາຍນ້ຳເປື້ອນຂຶ້ນມາເອງ	142
ຕົວເລືອກວິດຊະນິດຕ່າງໆ	143
ບ່ອນທີ່ເໝາະໃນການສ້າງວິດ	144
ວິດຊຸມທີ່ມີຝາປິດຮູວິດ	145
ວິດຊຸມທີ່ມີທີ່ລະບາຍອາກາດ	149
ວິດທີ່ເປັນມິດກັບສະພາບແວດລ້ອມ	151
ວິດຝຸ່ນໝັກແບບທຳມະດາສຳລັບປູກຕົ້ນໄມ້	154
ວິດຝຸ່ນໝັກແບບ 2 ຊຸມ	155
ວິດແທ້ງແບບແຍກຍູງໄວ້ຕ່າງຫາກ	157
ຝຸ່ນຍູງວ	163
ວິດຊຶມ	165
ກິດຈະກຳ: ການເລືອກວິດທີ່ເໝາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງການ	168

ການສ້າງວິດຖ່າຍ



ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກຮ່າງກາຍມະນຸດ (ຂີ້ ແລະ ຍຸງວ) ສາມາດທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດມົນລະພິດໃນນ້ຳ, ອາຫານ ແລະ ດິນ, ຫຼື ເວົ້າໄດ້ອີກຢ່າງໜຶ່ງວ່າມັນພາໃຫ້ເກີດມີເຊື້ອພະຍາດຕ່າງໆ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດບັນຫາສຸຂະພາບທີ່ຮ້າຍແຮງຕ່າງໆ (ເບິ່ງໜ້າ 62 ຫາ 70). ການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກຮ່າງກາຍມະນຸດ (ສຸຂະພິບານ) ໂດຍການສ້າງ ແລະ ດູແລວິດ ແລະ ການລ້າງມີສາມາດປ້ອງກັນການແຜ່ຂະຫຍາຍຂອງພະຍາດ ແລະ ຍັງເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການມີສຸຂະພາບດີ.

ບໍ່ວ່າທ່ານຈະໃຊ້ວິດຊະນິດໃດກໍ່ຕາມ (ວິດຊຸມ) (ຊຶ່ງປ່ຽນສິ່ງເສດເຫຼືອມະນຸດໃຫ້ເປັນຝຸ່ນ), ວິດຊຸມ ເປັນວິດປະເພດໃຊ້ນ້ຳລ້າງຂີ້ ແລະ ຍຸງວຂອງຄົນ, ຫຼື ວິດປະເພດອື່ນໆ) ຈຸດປະສົງຫຼັກກໍ່ແມ່ນເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກຮ່າງກາຍມະນຸດໄປປົນເປື້ອນກັບນ້ຳທີ່ໃຊ້ດື່ມກິນ, ອາຫານ ແລະ ມີ ຂອງຄົນເຮົາ. ການລ້າງມີໃຫ້ສະອາດຫຼັງການໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນເທົ່າໆກັບການມີວິດທີ່ສະດວກ ແລະ ສະອາດປອດໄພ. ການມີທັງວິດທີ່ສະອາດປອດໄພ ແລະ ການລ້າງມືນ້ຳນັ້ນສາມາດປ້ອງກັນໂລກໄພໄຂ້ເຈັບຕ່າງໆ ທີ່ມີສາເຫດມາຈາກແມ່ພະຍາດທີ່ຢູ່ໃນສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງຄົນເຮົານັ້ນ.

ການມີວິດ ແລະ ລະບົບບຳບັດນ້ຳເປື້ອນທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານເປັນສາເຫດຫຼັກຂອງການເກີດໂລກໄພໄຂ້ເຈັບຕ່າງໆ ແລະ ການປົນເປື້ອນຂອງນ້ຳໃຕ້ດິນ. ເນື່ອງຈາກວ່ານ້ຳສະອາດເລີ່ມຂາດແຄນ, ສະນັ້ນ ການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງມະນຸດດ້ວຍວິທີທີ່ບໍ່ເຮັດໃຫ້ນ້ຳເກີດມີການປົນເປື້ອນນັ້ນຈຶ່ງນັບມື້ນັບສຳຄັນຢູ່ຂຶ້ນ.

ການສົ່ງເສີມສຸຂະອະນາໄມ

ຜູ້ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບສຸຂະພາບຈຳນວນໜຶ່ງມີຄວາມເຊື່ອວ່າບັນຫາສຸຂະພາບ ແລະ ການຕາຍ ຫຼື ເສຍຊີວິດ ທີ່ມີສາເຫດມາຈາກການບໍ່ມີສຸຂະອະນາໄມ (ການຖ່າຍໜັກ ຫຼື ເບົາບໍ່ຖືກຫຼັກ ອະນາໄມ) ນັ້ນ ສາມາດປ້ອງກັນໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອປະຊາຊົນພາກັນປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງຕົນໃຫ້ຖືກຕາມຫຼັກອະນາໄມ. ແຕ່ວ່າການສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳໃນການດຳລົງຊີວິດນັ້ນຊຳຜັດມັກປະສົບກັບຄວາມລົ້ມເຫຼວ ອັນເນື່ອງມາຈາກບັນດາເງື່ອນໄຂທີ່ປະຊາຊົນປະເຊີນຢູ່ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີການປ່ຽນແປງ (ເຊັ່ນ: ຄວາມທຸກຍາກຫຼືການຂາດແຄນນ້ຳສະອາດໃຊ້ ຫຼື ການມີວິດຖ່າຍທີ່ເໝາະສົມ) ແລະ ເມື່ອພຶດຕິກຳຂອງພວກເຂົາບໍ່ມີການປ່ຽນແປງ, ການທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າມີບັນຫາສຸຂະພາບນັ້ນມັນກໍ່ເປັນຍ້ອນຕົວຂອງພວກເຂົາເອງ.



ບັນດາຜູ້ຊ່ຽວຊານຕ່າງໆອາດຈະພາກັນສະເໜີວິທີທາງແກ້ໄຂບັນຫາສຸຂະພາບເຫຼົ່ານັ້ນ ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ວິດທີ່ທັນສະໄໝທີ່ບໍ່ຕ້ອງໃຊ້ນ້ຳ ຫຼື ໃຊ້ລະບົບບຳບັດນ້ຳເປື້ອນທີ່ມີມູນຄ່າສູງ; ພຽງຍ້ອນເຫດຜົນທີ່ວ່າວິທີທາງເຫຼົ່ານັ້ນອາດຈະໃຊ້ໄດ້ຜົນຢູ່ບ່ອນອື່ນ; ແຕ່ນັ້ນກໍ່ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າວິທີທາງເຫຼົ່ານັ້ນຈະຕົກຕາມວິຖີຊີວິດຫຼືສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງຊຸມຊົນນັ້ນໆ. ວິດບາງຊະນິດທີ່ສະເໜີໃນປຶ້ມນີ້ອາດຈະບໍ່ເໝາະສົມກັບບາງທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ບາງຊຸມຊົນ. ສະນັ້ນ ການສະເໜີທາງອອກໃຫ້ກັບບັນຫາໂດຍບໍ່ເຂົ້າໃຈວັດທະນະທຳຂອງປະຊາຊົນ, ເງື່ອນໄຂການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການອັນແທ້ຈິງຂອງປະຊາຊົນນັ້ນ ສາມາດທີ່ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະແກ້ໄຂບັນຫາໄດ້.

ໂລກພະຍາດທີ່ມີສາເຫດມາຈາກການຂາດສຸຂະອະນາໄມກໍ່ຍັງຈະຄົງມີຕໍ່ໄປ ຖ້າຫາກປະຊາຊົນຍັງໂທດໂຕເອງວ່າຕົນເປັນຕົ້ນເຫດໃຫ້ເກີດບັນຫາສຸຂະພາບ ຫຼືວ່າ ຍັງພາກັນສົ່ງເສີມວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເພີກເສີຍຕໍ່ເງື່ອນໄຂຕ່າງໆຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ເພື່ອຢາກຈະສົ່ງເສີມສຸຂະພາບແບບຍືນຍົງນັ້ນ, ບຸກຄະລາກອນສົ່ງເສີມສຸຂະພາບຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບປະຊາຊົນຢ່າງໃກ້ຊິດ ແລະ ຄົ້ນຫາຄວາມຕ້ອງການອັນແທ້ຈິງຂອງເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອຊອກຫາທາງແກ້ໄຂບັນຫາເຫຼົ່ານັ້ນໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການ, ຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມປາດຖະໜາຢາກປ່ຽນແປງຂອງພວກເຂົາ.

ສິ່ງທີ່ປະຊາຊົນຕ້ອງການໃຫ້ວິດມີ

ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ສຸຂະພາບກໍບໍ່ແມ່ນເຫດຜົນຫຼັກທີ່ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຢາກປັບປຸງສຸຂະອະນາໄມ ສະເໝີໄປ. ພວກເຂົາກໍຍັງຕ້ອງການ:

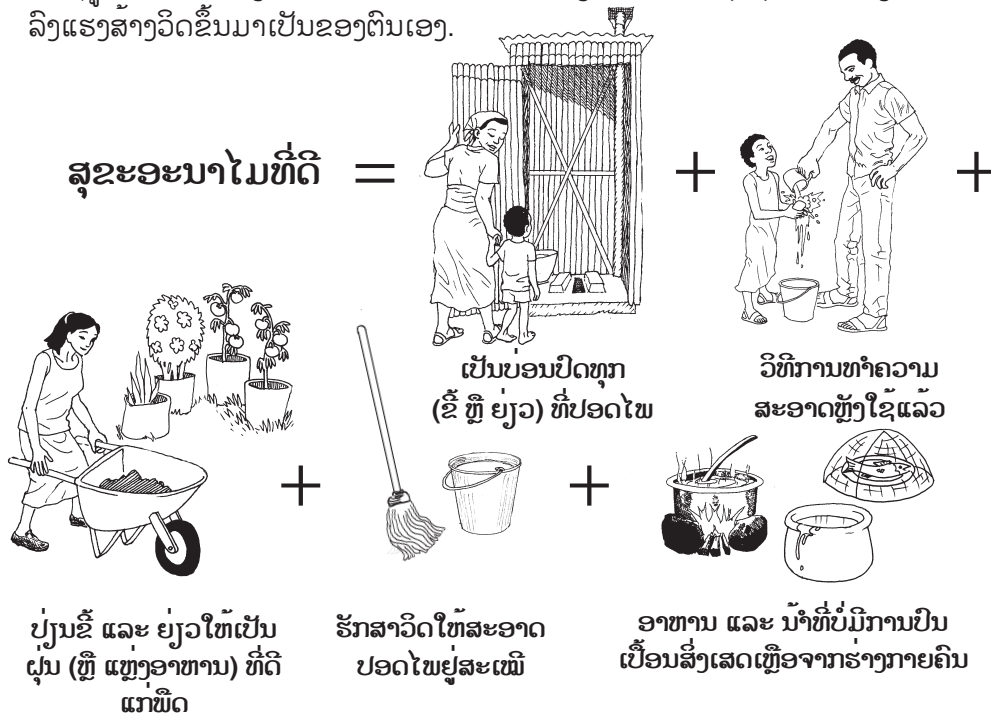
- **ຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ:** ວິດນັ້ນມີຫຼາຍຊະນິດນັບຕັ້ງແຕ່ແບບທຳມະດາທີ່ສຸດຂຶ້ນໄປເຊັ່ນ: ວິດຊຸມ; ແຕ່ວ່າຄວາມຕ້ອງການໃນການເປັນສ່ວນຕົວນັ້ນແມ່ນສຳຄັນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ວິດຕ້ອງມີທີ່ກຳບັງທີ່ດີ (ຝາ, ຫຼັງຄາ) ແລະ ປະຕູ. ທີ່ກຳບັງທີ່ດີທີ່ສຸດນັ້ນແມ່ນເຮັດແບບທຳມະດາ ແລະ ເຮັດຈາກວັດຖຸທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ.

- **ຄວາມປອດໄພ:** ການທີ່ຈະໃຫ້ວິດເປັນບ່ອນທີ່ປອດໄພໄດ້ນັ້ນ ການກໍ່ສ້າງຕ້ອງໄດ້ເຮັດເປັນຢ່າງດີ ແລະ ຕັ້ງຢູ່ໃນບ່ອນທີ່ປອດໄພ. ຖ້າເຮັດວິດບໍ່ດີມັນກໍເປັນອັນຕະລາຍໃນການໃຊ້ ແລະ ຖ້າວິດຫາກຢູ່ໄກຈາກເຮືອນ ຫຼື ຢູ່ບ່ອນທີ່ປຸງວ, ແມ່ຍິງອາດຈະເປັນອັນຕະລາຍຈາກການລ່ວງເກີນທາງເພດໄດ້ ເມື່ອພວກເຂົາໄປໃຊ້ວິດນັ້ນ.

- **ຄວາມສະບາຍ:** ຜູ້ຄົນແມ່ນມັກຈະໃຊ້ວິດທີ່ມີບ່ອນນັ່ງ ຫຼື ນັ່ງຢ່າງຍິ່ງທີ່ສະດວກສະບາຍ ແລະ ມີພື້ນທີ່ກວ້າງຂວາງພໍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຍືນຂຶ້ນໄດ້. ພວກເຂົາກໍມັກຈະໃຊ້ວິດທີ່ມີກຳບັງແດດ, ລົມ ຫຼື ຝົນໄດ້ດີ ແລະ ຕັ້ງຢູ່ໃກ້ເຮືອນ.

- **ຄວາມສະອາດ:** ຖ້າຫາກວິດເປັນ ແລະ ມີກິ່ນເໝັນ, ກໍບໍ່ມີໃຜຢາກໃຊ້. ຕາມວິທີທີ່ຖືປະຕິບັດກັນມານັ້ນ ແມ່ນວຽກຂອງບັນດາຜູ້ຄົນທີ່ມີສະຖານະພາບທາງສັງຄົມຕ່ຳໃນຊຸມຊົນທີ່ຕ້ອງໄດ້ມາປຸງກັນອະນາໄມດູແລວິດ ເພື່ອຮັກສາວິດໃຫ້ສະອາດ.

- **ຄວາມເຄົາລົບນັບຖື:** ວິດທີ່ໄດ້ຮັບການຮັກສາໃຫ້ສະອາດສວຍງາມດີນັ້ນພາໃຫ້ຜູ້ຄົນນັບຖືຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງ. ຍ້ອນເຫດຜົນອັນສຳຄັນນີ້ເອງທີ່ພາໃຫ້ປະຊາຊົນພາກັນລົງທຶນ ແລະ ລົງແຮງສ້າງວິດຂຶ້ນມາເປັນຂອງຕົນເອງ.



ການວາງແຜນການເຮັດວິດ

ທຸກໆຄົນ ແລະ ທຸກຊຸມຊົນຕ່າງກໍ່ມີວິທີການ ໃນການຈັດການກໍາຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອ ຈາກຮ່າງກາຍມະນຸດຂອງໃຜມັນ, ບໍ່ວ່າວິທີການນັ້ນຈະໝາຍເຖິງການໄປ ຖາຍໜັກ ຫຼື ເບົາໃນປ່າ ກໍ່ຕາມມັນກໍ່ ເປັນວິທີໜຶ່ງ. ແຕ່ບໍ່ແມ່ນໝົດທຸກຄົນໃນ ບ້ານ ຫຼື ຊຸມຊົນຈະໃຊ້ວິທີການການກໍາ ຈັດ ແບບດຽວກັນ ແລະ ກໍ່ບໍ່ແມ່ນໝົດ ທຸກຄົນຈະໃຊ້ວິທີດຽວຕະຫຼອດເວລາ. ກໍ່ມີບາງຄົນທີ່ຕ້ອງການປ່ຽນວິທີ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍ່ມີບາງຄົນທີ່ອາດບໍ່ ຕ້ອງການປ່ຽນແປງ. ບໍ່ວ່າການປ່ຽນແປງ ນັ້ນຈະໝາຍເຖິງການສ້າງວິດແບບໃໝ່, ການສົ່ງເສີມໃຫ້ເຂົ້າເຖິງການນໍາໃຊ້ວິດທີ່ປອດໄພ, ຫຼື ວິທີການປ່ຽນແປງອື່ນອີກ, ວິທີການ ປ່ຽນແປງທີ່ກ່າວມານັ້ນສາມາດທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເກືອບທຸກວິທີສຸຂະອະນາໄມໄດ້ຮັບການປັບ ປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ.



ແຜນການທີ່ປະປ່ອຍແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ອື່ນໆບໍ່ມີວິດໃຊ້ແມ່ນ ຈະບໍ່ສາມາດປ້ອງກັນໂລກໄພໄຂ້ເຈັບໃນຊຸມຊົນໄດ້.

ການເລີ່ມການປ່ຽນແປງໄປເທື່ອລະໜ້ອຍ ເປັນກ້າວໆໄປນັ້ນ ເປັນການງ່າຍກວ່າການ ປ່ຽນແປງໃຫຍ່ພ້ອມກັນບາດດຽວ. ຕົວຢ່າງຂອງການປ່ຽນແປງເທື່ອລະໜ້ອຍທີ່ມີຜົນອັນ ໃຫຍ່ຫຼວງຫຼາຍສຸຂະພາບ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມສະດວກສະບາຍ ນັ້ນກໍ່ຄື:

- ການມີນໍ້າໄວ້ລ້າງມື ແລະ ສະບູ ໄວ້ໃກ້ໆວິດ.
- ເຮັດຫໍສິ່ງກິນອາຍອອກຈາກວິດ ແລະ ເອົາຕາໜ່າງຖິ້ມປິດປາກຫໍເບື້ອງເທິງໄວ້ ເພື່ອ ໃຫ້ອາກາດໝູນວຽນໄດ້ສະດວກ ແລະ ກໍ່ເພື່ອປ້ອງກັນແມງງັນ.
- ເຮັດພື້ນທີ່ຄົງທົນຖາວອນໃສ່ຫຼຸມວິດທີ່ບໍ່ໄດ້ປິດປາກຫຼຸມ.

ເມື່ອມີການວາງແຜນ ຫຼື ມີການປ່ຽນແປງວິທີການກໍາຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງຄົນໃນຊຸມ ຊົນຂອງທ່ານນັ້ນ ໃຫ້ທ່ານຄໍານຶງສະເໝີວ່າທຸກວິທີການຄວນ:

- **ປ້ອງກັນພະຍາດໄດ້** - ວິທີນັ້ນຄວນເປັນວິທີທີ່ສາມາດເກັບສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ມີແມ່ພະ ຍາດ ແລະ ປ້ອງກັນແມງໄມ້ທີ່ເປັນພະຫະນໍາເຊື້ອໂລກໃຫ້ຫ່າງໄກຈາກຜູ້ຄົນ ແລະ ອາຫານ, ທັງຢູ່ໃນບໍລິເວນອ້ອມແອ້ມວິດ ແລະ ບ້ານເຮືອນທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງນັ້ນ.
- **ປົກປ້ອງແຫຼ່ງນໍ້າຕ່າງໆ** - ມັນຄວນເປັນວິທີທີ່ບໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມົນລະພິດແກ່ແຫຼ່ງນໍ້າ ກິນ, ແມ່ນໍ້າລໍາຄອງຕ່າງໆ ຫຼື ນໍ້າໃຕ້ດິນ.
- **ປົກປ້ອງສະພາບແວດລ້ອມ** - ວິດຊະນິດທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ ຂີ້ ແລະ ຍຸ່ງວ ກາຍມາ ເປັນຝຸ່ນ ແມ່ນສາມາດຮັກສາ ແລະ ປົກປ້ອງນໍ້າ ແລະ ປ້ອງກັນມົນລະພິດ ແລະ ຊ່ວຍຄືນ ສານອາຫານໃຫ້ດິນ. (ເບິ່ງໜ້າ 151-165)

• **ເປັນວິທີທຳມະດາ ແລະ ບໍ່ແພງ** - ມັນຄວນເປັນວິທີການທີ່ງ່າຍດາຍສຳລັບທຸກຄົນໃນການອະນາໄມ, ບຳລຸງຮັກສາ, ແລະ ສ້າງຂຶ້ນມາໃຊ້ເອງໄດ້ໂດຍໃຊ້ວັດຖຸທີ່ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນເອງ.

• **ເປັນວິທີທີ່ບໍ່ຂັດກັບວັດທະນະທຳທ້ອງຖິ່ນ** - ມັນຄວນຈະສອດຄ່ອງກັບຮີດຄອງປະເພນີ, ຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ຕິດຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຊຸມຊົນ.

• **ໃຊ້ໄດ້ກັບທຸກຄົນ** - ມັນຄວນຈະສາມາດຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານສຸຂະພາບທັງຂອງເດັກນ້ອຍ, ແມ່ຍິງ, ແລະ ຜູ້ຊາຍ, ພ້ອມທັງຜູ້ເຖົ້າ ແລະ ຜູ້ທີ່ພິການນຳ.

ການຕັດສິນໃຈໃນເລື່ອງສຸຂາພິບານເປັນການຕັດສິນໃຈຂອງຊຸມຊົນ

ເມື່ອປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຈະໃຊ້ວິດໄດ້ຕັດສິນໃຈເລືອກປະເພດວິດແລ້ວ, ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ວິດນັ້ນກໍ່ຈະກົງກັບຄວາມຕ້ອງການຕ່າງໆໃນດ້ານສຸຂາພິບານຂອງທຸກໆຄົນໄດ້. ແລະ ເນື່ອງຈາກວ່າການຕັດສິນໃຈໃນເລື່ອງສຸຂາພິບານໃນຄົວເຮືອນ, ເພື່ອນບ້ານໃກ້ຄຽງ ແລະ ໃນບ້ານໜຶ່ງໆ ສາມາດທີ່ຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ທາງຕອນລຸ່ມຂອງແມ່ນ້ຳໄດ້, ສະນັ້ນ ຖ້າວ່າຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງກັນມາຮ່ວມມືກັນ, ທຸກຄົນກໍ່ຈະມີສຸຂະພາບດີຂຶ້ນ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນນັ້ນເປັນປັດໃຈຫຼັກອັນສຳຄັນທີ່ຕັດສິນຄວາມສຳເລັດ ຫຼື ລົ້ມເຫຼວ ຂອງຄວາມພະຍາຍາມໃນການປັບປຸງສຸຂາພິບານຂອງລັດ ຫຼື ອົງກອນສາກົນຕ່າງໆ.

ເປັນຍ້ອນວິດບໍ່?

ໃນປີ 1992, ລັດຖະບານປະເທດເອວຊາວາດໍໄດ້ໃຊ້ເງິນເປັນຈຳນວນ 10 ລ້ານໂດລາ ເພື່ອສ້າງວິດຈຳນວນພັນໆຫຼັງໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ເຊິ່ງວິດເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນເພື່ອປ່ຽນຂີ້ ແລະ ຍ່ຽວ ໃຫ້ເປັນຝຸ່ນ, ແຕ່ວ່າ ວິດທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາໃໝ່ນີ້ແມ່ນຕ້ອງການໆດູແລ ແລະ ອະນາໄມຫຼາຍກວ່າ ວິດທີ່ປະຊາຊົນເຄີຍໃຊ້ມາ. ລັດຖະບານກໍບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄົນໃນຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສ້າງ ວິດເຫຼົ່ານັ້ນ, ພ້ອມນັ້ນກໍບໍ່ໄດ້ມີການຝຶກອົມຮົມໃດໆກ່ຽວກັບການໃຊ້ວິດໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ. ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ມີໃຜຮູ້ວ່າຈະໃຊ້ວິດເຫຼົ່ານັ້ນແນວໃດ.

ຫຼັງຈາກທີ່ວິດເຫຼົ່ານັ້ນສ້າງສຳເລັດແລ້ວ, ລັດຖະບານກໍໄດ້ສຶກສາເບິ່ງວ່າປະຊາຊົນ ໃຊ້ວິດກັນແນວໃດ. ຜົນຂອງການສຶກສາຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າມີວິດຈຳນວນຫຼາຍຍັງໃຊ້ຢ່າງບໍ່ຖືກ ຕ້ອງປານໃດ ແລະ ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນບໍ່ຖືກໃຊ້ເລີຍ.



ເມື່ອມີປະຊາຊົນເຂົ້າຮ່ວມໃນການວາງແຜນການ, ຜົນຂອງມັນມັກຕົງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງພວກເຂົາ.

ຕ້ອງມີຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງຮັບຜິດຊອບອະນາໄມຫ້ອງວິດ

ບໍ່ມີໃຜດອກຢາກຈະມາອະນາໄມຫ້ອງນ້ຳ ແຕ່ມັນຈຳເປັນຕ້ອງມີໃຜຜູ້ໜຶ່ງຮັບຜິດຊອບວຽກນີ້.

ຕາມປົກກະຕິແລ້ວວຽກທີ່ກ່ຽວກັບການວາງແຜນ, ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ສ້ອມແປງຫ້ອງວິດ ຖືວ່າເປັນວຽກຂອງເພດຊາຍ ຫຼື ວຽກຂອງຜູ້ທີ່ຊ່ຽວຊານ. ສ່ວນວ່າວຽກອະນາໄມວິດ ຊຶ່ງເປັນວຽກທີ່ບໍ່ໜ້າມ່ວນ ແລະ ທັງເປັນວຽກທີ່ຕ້ອງໄດ້ເຮັດເປັນປະຈຳ ແມ່ນຕົກເປັນຂອງແມ່ຍິງ ຫຼື ຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນຊົນຊັ້ນຕ່ຳ. ມັນເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ຍຸດຕິທຳຖ້າຫາກໜ້າວຽກອະນາໄມນີ້ຕ້ອງຕົກເປັນຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກທີ່ບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນໃນການຕັດສິນໃຈໃດໆຕັ້ງແຕ່ຕົນ.

ການແບ່ງປັນກັນແບກຫາບໜ້າວຽກທີ່ບໍ່ພົງປະສົງນີ້ກໍ່ແມ່ນວິທີທາງໜຶ່ງທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ໜ້າວຽກນີ້ສຳເລັດລົງໄດ້, ເຖິງວ່າມັນມັກຈະພາໃຫ້ເກີດການຂັດແຍ່ງຂຶ້ນໃນສັງຄົມກໍ່ຕາມ.

ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ ຕ່າງກໍ່ມີຄວາມຕ້ອງການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ

ເມື່ອເວົ້າເຖິງການໃຊ້ຫ້ອງວິດ ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ ຕ່າງກໍ່ມີຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຮິດການປະຕິບັດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ສຳລັບຜູ້ຊາຍແລ້ວສະບາຍກວ່າແມ່ຍິງໃນການປິດທຸກ (ຖ່າຍໜັກ ຫຼື ເບົາ) ໃນສະຖານທີ່ສາທາລະນະ ຫຼື ຢູ່ບ່ອນໂລ່ງ. ຄວາມຂາດເຂີນຫ້ອງນ້ຳທີ່ໃຊ້ສຳລັບແມ່ຍິງແມ່ນເຮັດໃຫ້ເປັນປັນຫາໃຫຍ່ສຳລັບພວກເຂົາທີ່ຈະມີສ່ວນຮ່ວມໃນກິດຈະກຳຕ່າງໆ ໃນຊຸມຊົນ.



ໂດຍທົ່ວໄປຜູ້ຊາຍແມ່ນປິດທຸກ (ຖ່າຍໜັກ ຫຼື ເບົາ) ສະບາຍກວ່າແມ່ຍິງ.



ການວາງແຜນການເຮັດວິດໂດຍຄຳນຶງເຖິງຄວາມຕ້ອງການຂອງແມ່ຍິງນຳ

ການວາງແຜນສຸຂາພິບານທີ່ປ່ອຍປະລະເລີຍແມ່ຍິງນັ້ນເປັນການເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະມີບັນຫາສຸຂະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ ເພາະວ່າມັນຄືຊິບໍ່ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງແມ່ຍິງໄດ້. ເມື່ອມີການປ່ຽນແປງສຸຂາພິບານຊຸມຊົນເພື່ອສົ່ງເສີມສຸຂະພາບຂອງໝົດທຸກຄົນ ບັນດາຜູ້ຊາຍທັງຫຼາຍ ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຄວາມຕ້ອງການຂອງແມ່ຍິງນຳໃນການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວ.

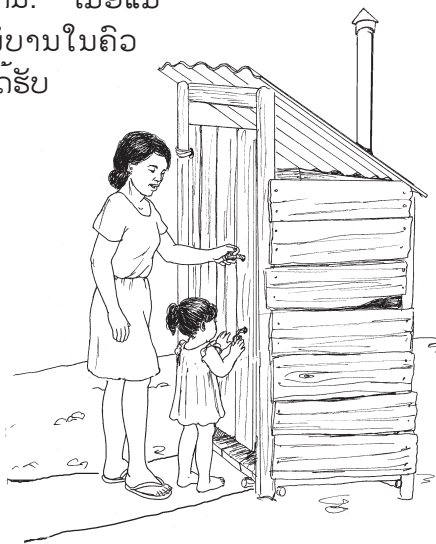
ວິທີທາງທີ່ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນສຸກຂະພິບານຊຸມຊົນໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ ໃນແບບທີ່ບໍ່ເປັນການເພີ່ມວຽກໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງຫຼາຍຂຶ້ນ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

- ໃຫ້ຈັດປະຊຸມຂຶ້ນໃນໄລຍະເວລາທີ່ແມ່ຍິງສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໄດ້.
- ຕ້ອງໄດ້ເປີດໂອກາດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງຮູ້ສຶກສະບາຍໃຈໃນການປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນ.
- ຈັດໃຫ້ມີການປະຊຸມສະເພາະແມ່ຍິງຕ່າງຫາກ ຖ້າຫາກມັນສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ແມ່ຍິງອອກຄຳຄິດເຫັນໄດ້.
- ໃຫ້ມີການແບ່ງປັນອຳນາດໃນການຕັດສິນໃຈແກ່ແມ່ຍິງນຳ.

ຕາມປົກກະຕິແລ້ວແມ່ຍິງມັກຈະເປັນຜູ້ດູແລ ແລະ ສັ່ງສອນລູກເດົ້າ. ຖ້າຫາກວ່າຄວາມຕ້ອງການຂອງແມ່ຍິງບໍ່ໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງເດັກນ້ອຍທັງຫຼາຍກໍ່ອາດບໍ່ໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງເຊັ່ນກັນ. ເມື່ອແມ່ຍິງບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນສຸຂາພິບານໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ຊຸມຊົນ, ທັງໝົດຊຸມຊົນແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ຖ້າສອນຜູ້ຊາຍຜູ້ໜຶ່ງແມ່ນທ່ານສອນຄົນໆ
ດຽວ. ຖ້າສອນແມ່ຍິງຄົນໜຶ່ງທ່ານສອນຄົນ
ທັງຊາດ.

- ຄຳສຸພາສິດອາຟິກກາ



ການກຳຈັດອຸປະສັກຕ່າງໆທີ່ຂັດຂວາງແມ່ຍິງຈາກການໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳ

ກິດຈະກຳຕໍ່ໄປນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ລົມກັນກ່ຽວກັບບັນຫາຕ່າງໆທີ່ອາດເປັນອຸປະສັກຂັດຂວາງແມ່ຍິງຈາກການໄດ້ໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳທີ່ສະອາດປອດໄພ. ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອຕັດສິນໃຈວ່າອັນໃດແດ່ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ປ່ຽນແປງເພື່ອປັບປຸງສຸຂະພາບຂອງທຸກໆຄົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ຫຼັງຈາກມີພຽງແຕ່ຜູ້ຍິງໄດ້ເຮັດກິດຈະກຳນີ້ແລ້ວ ແມ່ນໃຫ້ຈັດຕັ້ງທັງຍິງ ແລະ ຊາຍມາຮ່ວມກັນເຮັດກິດຈະກຳນີ້ຕື່ມອີກເທື່ອໜຶ່ງ.

ເວລາ: 1 ຫາ 1 ຊົ່ວໂມງເຄິ່ງ

ອຸປະກອນ: ເຈ້ຍແຕ້ມຮູບຂະໜາດໃຫຍ່, ປາກກາ (ບິກ), ສະກັອດເທັບ (ແຖບຢາງຕິດ)

- 1 ໃຫ້ຂຽນປະໂຫຍກທີ່ກ່ຽວກັບວິດໃສ່ແຖບເຈ້ຍໃຫຍ່ ຈາກນັ້ນໃຫ້ອ່ານເທື່ອລະປະໂຫຍກຄຳເວົ້ານັ້ນໃຫ້ທຸກຄົນໃນກຸ່ມຟັງ ແລະ ຈາກນັ້ນໃຫ້ຖາມແຕ່ລະຄົນວ່າລາວເຫັນດີນຳ ຫຼື ບໍ່. (ຫຼື ໃຫ້ສະມາຊິກໃນກຸ່ມນັ້ນຍົກມື ຖ້າຫາກວ່າເຫັນດີ ຫຼື ບໍ່ໃຫ້ຍົກມື ຖ້າບໍ່ເຫັນດີ.) ໃຫ້ເຮັດເຄື່ອງໝາຍໄວ້ທ້າຍຂອງທຸກປະໂຫຍກທີ່ທຸກຄົນເຫັນດີ.

ຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນຕົວຢ່າງປະໂຫຍກຈຳນວນໜຶ່ງ ຊຶ່ງອາດໃຊ້ໄດ້:



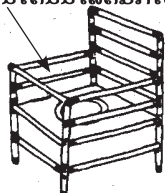
- 2 ໃຫ້ນັບຈຳນວນຂອງປະໂຫຍກທີ່ຄົນໃນກຸ່ມເຫັນດີ. ເລືອກເອົາບັນຫາທີ່ຖືກກ່າວເຖິງຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ເລີ່ມສົນທະນາຫາລືກັນ. ສາເຫດຂອງບັນຫານັ້ນແມ່ນຫຍັງ? ມີໂລກໄພໄຂ້ເຈັບຫຍັງທີ່ຈະເກີດມາຈາກບັນຫານີ້? ມີວິທີການໃດແດ່ທີ່ຈະສາມາດປັບປຸງແກ້ໄຂສະຖານະການທີ່ເປັນຢູ່ໃຫ້ດີຂຶ້ນ? ມີອຸປະສັກໃດແດ່ທີ່ຈະມາຂັດຂວາງການປັບປຸງແກ້ໄຂສະຖານະການດັ່ງກ່າວ?
- 3 ໃຫ້ຈົບກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ ໂດຍໃຫ້ມີການຕັດສິນໃຈຂອງກຸ່ມວ່າ ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ ຈະມີການປະຕິບັດກັນແນວໃດເພື່ອໃຫ້ຕອບສະໜອງໄດ້ຄວາມຕ້ອງການຂອງທັງສອງຝ່າຍ.

ເຮັດວິດທີ່ງ່າຍໃນການໃຊ້

ມັນມີຫຼາຍວິທີການໃນການເຮັດວິດ ທີ່ໃຫ້ທັງເດັກນ້ອຍ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ພິການໃຊ້ໄດ້ງ່າຍ.

ໃນການເຮັດວິດໃຫ້ກັບຄົນພິການນັ້ນມັນຕ້ອງໄດ້ດັດແປງໃຫ້ຖືກກັບຄວາມສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າສະນັ້ນວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດກໍ່ແມ່ນໃຫ້ຄົນພິການນັ້ນໄດ້ມີສ່ວນ

ຖ້າຈຳເປັນກໍ່ສາມາດເອົາຮາວ
ກັນທາງໜ້າທີ່ສາມາດຖອດອອກ
ແລະ ໃສ່ຄືນໄດ້ນັ້ນໃສ່ຕື່ມກໍ່ໄດ້



ຮ່ວມໃນການວາງແຜນການເຮັດວິດ. ໃຫ້ມີຫົວຄິດປະດິດສ້າງ ໃນການຊອກຫາວິທີທາງທີ່ສາມາດຈະຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງໝົດທຸກຄົນໄດ້.

ຖ້າບຸກຄົນທີ່ຈະໃຊ້ວິດນັ້ນນັ່ງຢ່າງຍ້າຍກ, ໃຫ້ເຮັດຮາວຈັບ ຫຼື ເຮັດໂຖວິດທີ່ມີຂອບນັ່ງສູງຂຶ້ນ. ຫຼືຖ້າວິດທາງເຮັດຕິດກັບໜ້າດິນ ໃຫ້ເຈາະຮູໃສ່ຕັ່ງ ຫຼື ຕັ່ງອີ່ ແລ້ວເອົາມາວາງເທິງວິດນັ້ນ.

ຖ້າບຸກຄົນທີ່ຈະໃຊ້ວິດນັ້ນ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການບັນຊາອະໄວຍະວະຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ, ໃຫ້ເຮັດບ່ອນອີງຫຼັງ, ຂ້າງ ແລະ ບ່ອນກາຍຂາ ແລະ ພອມ ນັ້ນກໍ່ໃຫ້ເຮັດຮາວຄາດແອວ ຫຼື ສາຍຮັດແອວ

ໄວ້ນຳ.

ໃຊ້ເຊືອກ ຫຼື ເຮັດຮິ້ວເພື່ອເປັນສິ່ງນຳທາງໃຫ້ຄົນຕາບອດສາມາດໄປຈາກເຮືອນຫາວິດໄດ້.

ຖ້າບຸກຄົນທີ່ຈະໃຊ້ວິດນັ້ນ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການແກ້ເຄື່ອງນຸ່ງໃນເວລາໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳ, ໃຫ້ແປງເຄື່ອງນຸ່ງຂອງລາວໃຫ້ຫຼຸມ ຫຼື ໃຫ້ຫົວໂສ້ງ ຫຼື ສິ້ນ ທົດຢຶດໄດ້. ໃຫ້ເຮັດບ່ອນທີ່ແຫງສະອາດໄວ້ສຳລັບຄົນພິການນອນລົງເພື່ອນຸ່ງເຄື່ອງ.

ຖ້າບຸກຄົນທີ່ຈະໃຊ້ວິດນັ້ນ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການນັ່ງ, ໃຫ້ທ່ານເຮັດຮາວຈັບ ແລະ ຂັ້ນໄດໃສ່ໃນວິດນຳ.



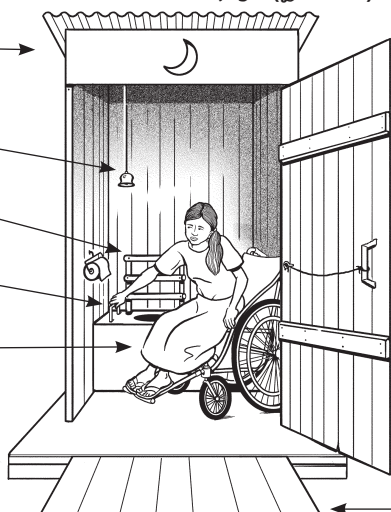
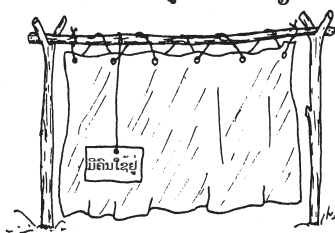
ວິດສຳລັບຄົນພິການທີ່ໃຊ້ຕັ່ງລໍ້ (ຫຼືລົດເຂັນ)

ມີພື້ນທີ່ກວ້າງພໍໃຫ້ລົດລໍ້ເຂົ້າໄປໄດ້
ໃຫ້ມີກະດິງ ຫຼື ສິ່ງໃດກໍ່ໄດ້ທີ່ສາມາດ
ເຮັດໃຫ້ເກີດສຽງດັງໄດ້ ໃນເວລາທີ່ຕ້ອງ
ການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ

ມີບ່ອນອີງຫຼັງເພື່ອຊ່ວຍໃນການນັ່ງ

ຮາວຈັບເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຍ້າຍໂຕ
ອອກຈາກຕັ່ງລໍ້ນັ່ງໄປຫາວິດໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ

ເຮັດໃຫ້ລະດັບວິດ ແລະ
ລໍ້ນັ່ງຢູ່ໃນລະດັບດຽວກັນ



ມີປະຕູບານໃຫຍ່ທີ່ໄຂ
ອອກທາງນອກເພື່ອສະ
ດວກໃນການເຂົ້າອອກ

ງາງ ຫຼື ບ່ອນຈັບ
ປະຕູພອມມີສາຍ
ເຊືອກສຳລັບດຶງ

ເຮັດທາງໄປຫາຫ້ອງ
ວິດໃຫ້ພຽງ ແລະ ສະ
ດວກໃນການໄປມາ
ຈາກເຮືອນຫາວິດ

ຈຶ່ງຄຳນຶງຢູ່ສະເໝີວ່າຄົນພິການກໍ່ມີຄວາມຮູ້ສຶກ
ຕ້ອງການຄວາມເປັນສ່ວນຕົວເຊັ່ນກັນ ສະນັ້ນ
ພວກເຂົາກໍ່ຄວນໄດ້ຮັບມັນ.

ວິດສຳລັບເດັກນ້ອຍ

ບັນດາເດັກນ້ອຍແມ່ນມີຄວາມສູງສູງໃນການເປັນໂລກພະຍາດທີ່ມີສາເຫດມາຈາກສຸຂາພິບານທີ່ບໍ່ຖືກຫຼັກອະນາໄມ. ໃນຂະນະທີ່ຜູ້ໃຫຍ່ອາດຈະຢູ່ລອດຈາກການເປັນພະຍາດຖອກທ້ອງ ແລະ ມີແມ່ທ້ອງ, ແຕ່ເດັກນ້ອຍສາມາດຕາຍຍ້ອນໂລກພະຍາດເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ (ເບິ່ງໜ້າ 62).

ເມື່ອພວກເດັກນ້ອຍມີວິດໃຊ້ ພວກເຂົາຮູ້ສຶກວ່າປອດໄພໃນການໃຊ້ ແລະ ມີວິທີທີ່ງ່າຍໃນການຮັກສາຄວາມສະອາດ ແລະ ພວກເຂົາກໍ່ເຈັບເປັນໜ້ອຍລົງ. ວິດຫຼຸມ (ຫຼື ວິດຊຸມ) ສາມາດເປັນສິ່ງທີ່ອັນຕະລາຍ ແລະ ເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າຍ້ານກົວສຳລັບເດັກນ້ອຍໆໄດ້ ເພາະວາມັນມືດ ແລະ ເປັນຊຸມກ້ວາງເລິກ. ມີເດັກນ້ອຍຈຳນວນຫຼາຍ, ໂດຍສະເພາະເດັກຍິງອອກໂຮງຮຽນ ເພາະວ່າທາງໂຮງຮຽນບໍ່ມີຫ້ອງວິດທີ່ປອດໄພໃຫ້ພວກເຂົາໃຊ້.

ການໃຫ້ເດັກນ້ອຍໄດ້ມີສ່ວນຊ່ວຍໃນການເຮັດວິດ ແລະ ການສິດສອນເຂົາເຈົ້າກ່ຽວກັບໂລກໄພໄຂ້ເຈັບທີ່ມີສາເຫດມາຈາກສຸຂາພິບານທີ່ບໍ່ຖືກຕາມຫຼັກອະນາໄມ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າພັດທະນາພຶດຕິກຳການດຳລົງຊີວິດໄປໃນທາງທີ່ຖືກສຸຂະອະນາໄມ.



ການຊ່ວຍຮັກສາຄວາມສະອາດໃຫ້ແກ່ເດັກນ້ອຍໆ

ອາຈົມ (ຫຼື ຂີ້) ແມ່ນມີແມ່ພະຍາດທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຢູ່ ແລະ ການມັງນຂີ້ກໍ່ສາມາດກໍ່ໃຫ້ເກີດໂລກໄພໄຂ້ເຈັບໃຫ້ແກ່ທັງເດັກ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ໄດ້. ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ພໍ່ແມ່ສາມາດຊ່ວຍຝຶກໃຫ້ເດັກນ້ອຍໆໃຊ້ວິດໄດ້ໂດຍການຊຸດຊຸມໄວ້ໃກ້ເຮືອນ ແລະ ໃຫ້ເດັກນ້ອຍໆນັ້ນຖາຍໃສ່ ຫຼັງຈາກຖາຍແລ້ວໃນແຕ່ລະຄັ້ງໃຫ້ເອົາຂີ້ດິນກຳມີໜຶ່ງຖິມປົກໄວ້. ສິ່ງສຳຄັນກໍ່ຄືໃຫ້:

- ລ້າງກົນ ແລະ ມືໃຫ້ກັບແອນ້ອຍ ຫຼື ເດັກນ້ອຍໆຫຼັງຈາກຖາຍແລ້ວ.
- ລ້າງມືຂອງທ່ານໃຫ້ສະອາດຫຼັງຈາກມັງນຂີ້ແລ້ວ.
- ຖິມຊຸມຂີ້ ຫຼື ເອົາຂີ້ໄປຖິ້ມລົງວິດທີ່ສະອາດປອດໄພ.
- ຊັກເຄື່ອງນຸ່ງທີ່ເປື້ອນດິນຢູ່ຫ່າງຈາກແຫຼ່ງນ້ຳກິນ.

ສອນໃຫ້ເດັກຍິງ ແລະ ຊາຍເຊັດ ຫຼື ລ້າງກົນດ້ວຍຄວາມລະມັດລະວັງ ແລະ ໃຫ້ລ້າງມືຫຼັງຈາກເຂົ້າຫ້ອງວິດ. ໂດຍສະເພາະເດັກຍິງ ຄວນໄດ້ສອນເຂົາເຈົ້າໃຫ້ເຊັດກົນຈາກໜ້າໄປຫຼັງ. ການເຊັດກົນຈາກຫຼັງມາໜ້ານັ້ນສາມາດເຮັດໃຫ້ແມ່ພະຍາດແພ່ເຂົ້າໄປໃນຊ່ອງຄອດ ແລະ ພາໃຫ້ພິກຍຸງວຕິດເຊື້ອ ແລະ ພາໃຫ້ເກີດບັນຫາສຸຂະພາບອື່ນໆອີກ.



ສຸຂາພິບານສຳລັບພາວະສຸກເສີນ

ໄດ້ມີປະຊາຊົນເປັນນວນຫຼວງຫຼາຍຖືກບີບໃຫ້ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຊີວິດໃນສະຖານະການສຸກເສີນ ອັນເນື່ອງມາຈາກສົງຄາມ, ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ຫຼື ຍ້ອນເຫດຜົນອື່ນໆທີ່ພາໃຫ້ມີການ ຍ້າຍຖິ່ນຖານ. ຢູ່ໃນສະຖານທີ່ຫຼົບໄພ ເຊັ່ນ: ຄ້າຍອົບພະຍົບ, ສຸຂາພິບານແມ່ນວຽກທຳ ອິດທີ່ສຳຄັນກວ່າໝູ່ໝົດ.

ຫວິດເປັນຊຸມເລິກຍາວທຳມະດາ

ວິດຊຸມເລິກຍາວນີ້ແມ່ນເຮັດໄດ້ໄວໂດຍໃຊ້ວັດຖຸທີ່ ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນເອງ. ໂດຍໃຫ້ວິດຫ້ອງໜຶ່ງ ແມ່ນສຳລັບຄອບຄົວໜຶ່ງ ຫຼື ສຳລັບກຸ່ມຄອບຄົວໜຶ່ງໃຊ້ນຳກັນແມ່ນພໍດີ.

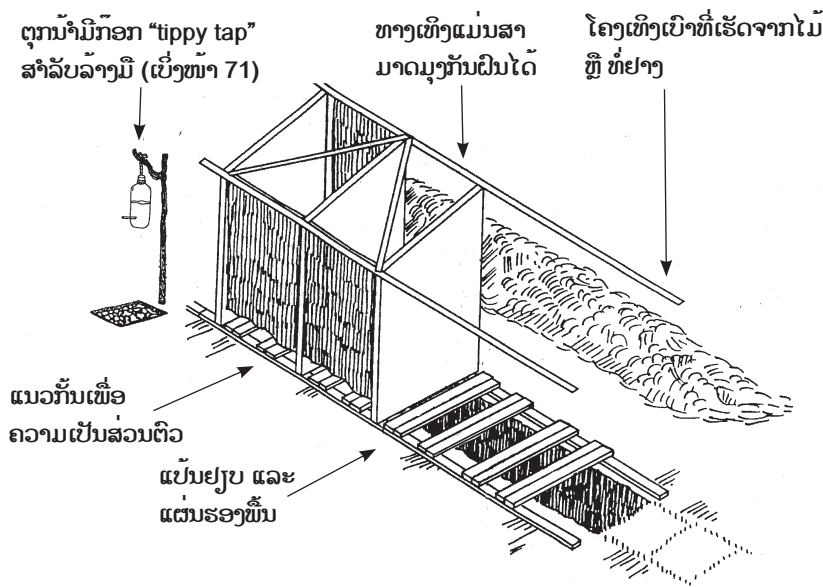


ວິດຫຼຸມແບບນີ້ຄວນເຮັດຢູ່ລຸ່ມຄ້ອຍ ຫຼື ຕີນໝູ ແລະ ໃຫ້ຫ່າງໄກຈາກແຫຼ່ງນ້ຳໃຊ້, ແຕ່ ໃຫ້ໃກ້ກັບບ່ອນທີ່ພັກເຊົານັ້ນສົມຄວນ ເພື່ອວ່າປະຊາຊົນຈະບໍ່ຕ້ອງໄດ້ຍ່າງໄກໄປໃຊ້ວິດ ນັ້ນ.

ວິດຫຼຸມຍາວທີ່ມີຖານສຳລັບຢຽບນັ້ນແມ່ນຈະສະດວກໃນເວລາຖ່າຍຫຼາຍກວ່າ ວິດທີ່ເປັນຫຼຸມຍາວທຳມະດາ. ວິດຊະນິດນີ້ຄວນໃຫ້ເລິກເທົ່າທີ່ຈະເລິກໄດ້ (ອາດເລິກເຖິງ 2 ແມັດ), ແຕ່ຊຸດຊຸມບໍ່ເລິກກໍໄດ້ຖ້າຫາກມີແຮງງານຊຸດບໍ່ພຽງພໍ. ຜູ້ທີ່ມາໃຊ້ວິດແຕ່ລະຄົນ ຕ້ອງໄດ້ເອົາດິນໜ້ອຍໜຶ່ງຖິມຂີ້ຂອງຕົນໄວ້. ເມື່ອວິດໃກ້ຈະເຕັມແລ້ວໃຫ້ຊະດິນລົງຖິມ ຊຸມວິດນັ້ນໃຫ້ເຕັມ; ເຊິ່ງພຶດ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ຈະໄດ້ຮັບທາດອາຫານທີ່ດີຈາກດິນຜູ້ນັ້ນ.

ສາມາດເຮັດທີ່ກຳບັງ (ຝາ ແລະ ຫຼັງຄາ) ແບບທີ່ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ ປົກໃສ່ເທິງ ປາກຊຸມວິດເພື່ອຄວາມເປັນສວນຕົວ ແລະ ເພື່ອກຳບັງຝົນ. ສຳລັບແນວກັນບັງດ້ານໜ້າ ນັ້ນສາມາດເຮັດຈາກຜ້າແພ, ກົກເລົາ ຫຼື ວັດສະດຸອື່ນໃດກໍຕາມທີ່ຫາໄດ້. ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈ ໃສ່ເປັນພິເສດກໍຄືຕ້ອງມີຄວາມເປັນສວນຕົວ ແລະ ຄວາມປອດໄພສຳລັບແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ.

ວິດຊຸມຍາວທີ່ເຮັດທີ່ກຳບັງແລ້ວບາງສ່ວນ



ສຸຂາພິບານສຳລັບເມືອງນ້ອຍ ແລະ ເມືອງໃຫຍ່

ໃນເມືອງນ້ອຍ ແລະ ໃຫຍ່, ບັນຫາສຸຂະພາບແມ່ນສາມາດແຜ່ກະຈາຍໄດ້ຢ່າງໄວວາ. ມັນເປັນເລື່ອງຍາກທີ່ຈະປັບປຸງການໃຫ້ບໍລິການໃນເລື່ອງສຸຂາພິບານໃນຊຸມຊົນເມືອງທີ່ແອອັດ ໂດຍປາສະຈາກການຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງຈາກລັດຖະບານ, ອົງກອນຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ (NGO) ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ. ສຳລັບປຶ້ມຫົວນີ້ແລ້ວແມ່ນໃຫ້ແນວທາງຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານຄິດຫາທາງອອກທີ່ໜ້າຈະເປັນໄປໄດ້ສຳລັບບັນຫາທີ່ທ່ານກຳລັງປະເຊີນຢູ່.

ສິ່ງທີ່ເປັນອຸປະສັກສຳຄັນຕໍ່ການບໍລິການສຸຂາພິບານທີ່ດີໃນຕົວເມືອງກໍຄື:

- **ອຸປະສັກຈາກສິ່ງກໍ່ສ້າງຕ່າງໆ.** ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຫຼັງຈາກທີ່ພັກອາໄສ ແລະ ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງມີຖະໜົນຫົນທາງ, ໄຟຟ້າ ແລະ ນ້ຳປະປາໃຊ້ແລ້ວ ຈຶ່ງມາເວົ້າເຖິງການສ້າງສິ່ງໃຫ້ບໍລິການໃນເລື່ອງສຸຂາພິບານ. ແຕ່ໃນເມືອງຕົວເມືອງໄດ້ສ້າງແລ້ວໆ ມັນກໍຍິ່ງເປັນການຍາກຫຼາຍຂຶ້ນໃນການວາງແຜນ ແລະ ກໍ່ສ້າງວິດ ແລະ ລະບົບລະບາຍນ້ຳເປື້ອນໃນຕົວເມືອງ.

- **ອຸປະສັກທາງດ້ານເສດຖະກິດ.** ລະບົບລະບາຍນ້ຳເປື້ອນ ແລະ ວິດສາທາລະນະ ໃນຕົວເມືອງໜຶ່ງໆ ແມ່ນຕ້ອງໃຊ້ເງິນຫຼາຍໃນການກໍ່ສ້າງ ແລະ ບຳລຸງຮັກສາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ຖ້າລັດໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນດ້ານນີ້ໜ້ອຍ ມັນກໍເປັນເລື່ອງຍາກໃນການທີ່ຈະສ້າງໄດ້.

- **ອຸປະສັກທາງດ້ານການເມືອງ.** ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນອາດຈະບໍ່ຢາກສະໜອງການບໍລິການສຸຂາພິບານໃຫ້ແກ່ທີ່ພັກອາໄສທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບບ້ານເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນໃກ້ຄຽງທີ່ທຸກຍາກ; ແລະ ມັນອາດຈະມີກົດໝາຍຫ້າມບໍ່ໃຫ້ປະຊາຊົນວາງແຜນ ແລະ ກໍ່ສ້າງວິດ ແລະ ລະບົບລະບາຍນ້ຳເປື້ອນຂອງພວກເຂົາເອງ.

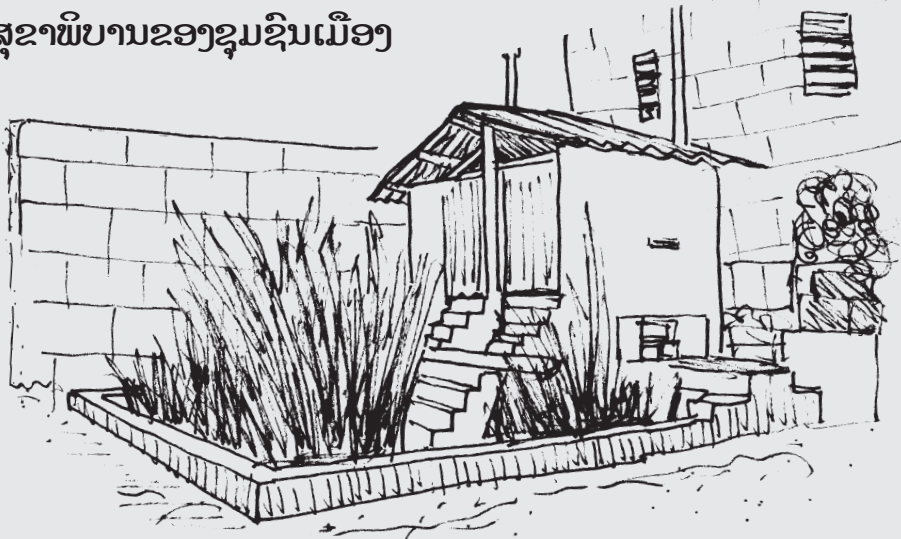
- **ອຸປະສັກທາງດ້ານວັດທະນະທຳ.** ພະນັກງານ ແລະ ປະຊາຊົນໃນເມືອງຕ່າງໆ ແມ່ນມັກຈະຢາກໃຫ້ມີວິດຊຸມ ຫຼື ວິດທີ່ໃຊ້ນ້ຳລ້າງເອົາ ແລະ ຢາກໃຫ້ມີລະບົບລະບາຍນ້ຳເປື້ອນທີ່ມີລາຄາແພງ; ຊຶ່ງຄວາມຕ້ອງການນີ້ເຮັດໃຫ້ມັນເປັນການຍາກສຳລັບພວກເຂົາທີ່ຈະເຫັນດີ ແລະ ຍອມຮັບເອົາທາງເລືອກແບບຍືນຍົງ ແລະ ມີຕົ້ນທຶນໃນການກໍ່ສ້າງທີ່ຖືກກວ່າ.

ວິທີທາງອອກທີ່ສ້າງສັນສຳລັບສຸຂະພາບທີ່ດີກວ່າຂອງຄົນເມືອງ

ຢູ່ໃນຕົວເມືອງແມ່ນສາມາດທີ່ຈະສ້າງ ແລະ ໃຊ້ວິດຊະນິດໃດກໍໄດ້ (ລວມທັງຊະນິດທີ່ສະເໜີໃນປຶ້ມຫົວນີ້). ແລະ ຖ້າການບໍລິການໃນດ້ານສຸຂາພິບານ ມີການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບສວນສາທາລະນະ ແລະ ການກະສິກຳໃນຕົວເມືອງ (ເບິ່ງໜ້າ 377), ມີການເຄັບ ແລະ ຄັດແຍກຂີ້ເຫຍື້ອເພື່ອນຳມາເປັນວັດຖຸດິບແກ່ການຜະລິດ, ຫຼື ການນຳສິ່ງທີ່ໃຊ້ແລ້ວມາໃຊ້ໃໝ່ (ເບິ່ງບົດທີ 18), ແລະ ນຳໃຊ້ພະລັງງານສະອາດ (ເບິ່ງບົດທີ 23), ບັນດາເມືອງເຫຼົ່ານັ້ນກໍຈະກາຍເປັນເມືອງທີ່ສະອາດ ແລະ ເປັນຕາໜ້າຢູ່ຫຼາຍຂຶ້ນ. ເມື່ອອຳນາດການປົກຄອງຕົວເມືອງຮ່ວມມືກັນກັບບັນດາກຸ່ມປະຊາຊົນທີ່ອາໄສໃກ້ກັບຕົວເມືອງ ເພື່ອຫາທາງອອກທີ່ສ້າງສັນ, ຜົນທີ່ຕາມມາກໍຄືຕົວເມືອງຈະສະອາດ ແລະ ຊາວເມືອງກໍຈະມີສຸຂະພາບທີ່ດີກວ່າເດີມ.



ສຸຂາພິບານຂອງຊຸມຊົນເມືອງ



ກ່ອນໜ້ານີ້ບໍ່ດົນ ຍ້ອບ ເຊິ່ງເປັນພຽງບ້ານຊາວປະມົງຕາມແບບອາຟິກກາຕາເວັນຕົກທຳມະດາສາມັນທີ່ຕັ້ງຢູ່ນອກນະຄອນຫຼວງດາກ້າຂອງປະເທດເຊເນການລ໌, ຄອບຄົວປະຊາຊົນແມ່ນພາກັນອາໄສຢູ່ໃນຄຸ້ມເຮືອນທີ່ມີທາງຍ່າງ ແລະ ພື້ນທີ່ຫວ່າງເຊື່ອມຕໍ່ຫາກັນ. ແຕ່ເມື່ອນະຄອນຫຼວງດາກ້າຂະຫຍາຍຫຍັບເຂົ້າມາຫາບ້ານຍ້ອບ, ມັນກໍ່ເລີຍກາຍເປັນພື້ນທີ່ສ່ວນໜຶ່ງຂອງຕົວເມືອງທີ່ກວ້າງຂວາງທີ່ມີສະໜາມບິນສາກົນ ແລະ ມີລົດລາພາຫະນະຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ.

ໃນເມື່ອຕົວເມືອງມີການຂະຫຍາຍຕົວ ກໍ່ມີບ້ານເຮືອນຈຳນວນຫຼາຍກໍ່ພາກັນຕິດຕັ້ງວິດທີ່ໃຊ້ນ້ຳລ້າງທີ່ຕິດກັບໄປຫາໜອງ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນກັກເກັບຂອງເບື້ອນ ແລະ ເປັນແຫຼ່ງແຜ່ຂະຫຍາຍໂລກພະຍາດຕ່າງໆ. ສຳລັບປະຊາຊົນທີ່ເຫຼືອ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ທຸກຍາກຫຼາຍ ແລະ ບໍ່ສາມາດມີວິດໃຊ້ຄືໝູ່ໄດ້

ແມ່ນໃຊ້ພື້ນທີ່ເປົ່າຫວ່າງທີ່ມີແຕ່ຊາຍນັ້ນເປັນບ່ອນປົດທຸກ. ແຕ່ເມື່ອມີຜູ້ຄົນມາຢູ່ໜ້າແໜ້ນຂຶ້ນການປົດທຸກແບບນີ້ກໍ່ກາຍເປັນບັນຫາສຸຂະພາບ.

ຄະນະກຳມະການພັດທະນາຕົວເມືອງໄດ້ມາຮ່ວມກັນເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາສຸຂະພາບພົບການດັ່ງກ່າວ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນພວກເຂົາກໍ່ສຳຫຼວດເບິ່ງວ່າຊັບພະຍາກອນໃດແດ່ທີ່ມີຢູ່ ເຊັ່ນ: ມີເຄືອຄ່າຍອີງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນທີ່ເຂັ້ມແຂງ, ມີຊ່າງກໍ່ສ້າງທີ່ເກັ່ງ ແລະ ຊຳນານ ແລະ ປະຊາຊົນມີຄວາມທົ່ວທັນໃນການຮັກສາສະພາບການດຳລົງຊີວິດໃນບ້ານ. ພວກເຂົາເຈົ້າກໍ່ຍັງມີແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບສຸຂະພາບທີ່ເປັນມິດກັບທຳມະຊາດ (Ecological Sanitation).

ໃນບ້ານ, ປະຊາຊົນປຸກເຮືອນອ້ອມໆດິນຫວ່າງຂອງບ້ານ ເຊິ່ງເປັນເດີ່ນທີ່ທຸກຄົນໃນບ້ານມາລວມຕົວກັນ ແລະ ເວົ້າລົມກັນ. ຫຼັງຈາກໄດ້ລົມກັບຊາວບ້ານຫຼາຍໆຄົນ, ຄະນະກຳມະການໄດ້ວາງແຜນທີ່ຈະໃຊ້ດິນຂອງບ້ານເພື່ອສ້າງລະບົບສຸຂະພາບ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວເປັນບ່ອນສວຍງາມ ແລະ ມີສະເໜ່ດຶງດູດໃຈ ແທນການເຮັດໃຫ້ພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວນັ້ນຂີ້ຮ້າຍລົງອີກ. ພວກເຂົາພາກັນສົ່ງເສີມໃຫ້ຊຸມຊົນໃຊ້ສຸຂະພາບທີ່ເປັນມິດກັບສະພາບແວດລ້ອມ ແທນການໃຊ້ວິດ ແລະ ມີຖັງ ຫຼື ອາງເກັບສິ່ງເສດເຫຼືອໄວ້ໃຕ້ດິນ.

ຄະນະກຳມະການພັດທະນາຕົວເມືອງເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຊາວບ້ານເພື່ອສ້າງວິດແຫ່ງທີ່ແຍກຂີ້ ແລະ ຍ່ຽວອອກຈາກກັນ. ຊຶ່ງວິດແຕ່ລະຫຼັງແມ່ນແບ່ງໃຫ້ແຕ່ລະຄຸ້ມເພື່ອໃຫ້ຄົນທັງໝົດໃນຄຸ້ມນັ້ນໄດ້ແບ່ງກັນໃຊ້. ນັ້ນຢູ່ຈະໄຫຼໄປຕາມທໍ່ໄປຫາໜ່ານຫຍ້າເລົາ. ສ່ວນຂີ້ ຫຼັງຈາກແຫ້ງແລ້ວກໍ່ຈະນຳໄປເປັນຝຸ່ນໃຫ້ຕົ້ນໄມ້. ສິ່ງທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຊຸມຊົນມີຄວາມຂຽວຊຸມຊື່ນ. ຊ່າງປູນ ແລະ ຊ່າງກໍ່ສ້າງໃນທ້ອງຖິ່ນຖືກຈ້າງມາສ້າງວິດ ແລະ ດູແລພື້ນຟູພື້ນທີ່ຂອງຊຸມຊົນນັ້ນ.

ໂຄງການສຸກຂະພາບສຳລັບຊຸມຊົນເມືອງນີ້ບໍ່ພຽງແຕ່ຊ່ວຍປ້ອງກັນບັນຫາສຸຂະພາບ, ມັນຍັງຊ່ວຍຮັກສາຮູບແບບການດຳລົງຊີວິດໃນແບບທີ່ປະຊາຊົນບ້ານຍື່ອບຕ້ອງການໄວ້ອີກ.

ບັນຫານ້ຳເປື້ອນ

ລະບົບກຳຈັດນ້ຳເປື້ອນແມ່ນໃຊ້ນ້ຳເປັນຕົວນຳພາເອົາສິ່ງເປື້ອນເປົ່າຕ່າງໆໄຫຼໄປຕາມທໍ່. ລະບົບດັ່ງກ່າວສາມາດເຮັດໃຫ້ສຸຂະພາບຂອງຊຸມຊົນດີຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະໃນພື້ນທີ່ເມືອງທີ່ແອອັດ. ແຕ່ເພື່ອປ້ອງກັນບັນຫາສຸຂະພາບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ, ນ້ຳເປື້ອນນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການບຳບັດເສຍກອນ ເພື່ອໃຫ້ນ້ຳນັ້ນປອດໄພກ່ອນທີ່ຈະປ່ອຍນ້ຳນັ້ນລົງສູ່ຮ່ອງນ້ຳລຳທານຕ່າງໆ ຫຼື ເອົາກັບມາໃຊ້ຄືນອີກ.

ການບຳບັດນ້ຳເສຍນັ້ນແມ່ນຕ້ອງໄດ້ເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍນ້ຳເປື້ອນແມ່ນມັກຖືກປ່ອຍຖິ້ມໂດຍບໍ່ໄດ້ຜ່ານການບຳບັດໃດໆ. ການເຮັດເຊັ່ນນີ້ເປັນການແຜ່ກະຈາຍສິ່ງເປື້ອນເປີ ແລະ ແມ່ພະຍາດຕ່າງໆ, ທາດພິດເຄມີທີ່ອາດປົນຢູ່ໃນນ້ຳນັ້ນ, ຊຶ່ງເປັນທີ່ມາ ຫຼື ສາເຫດຂອງບັນຫາສຸຂະພາບຕ່າງໆ ຢູ່ບ່ອນທີ່ປ່ອຍນ້ຳເປື້ອນຖິ້ມ ເຊັ່ນ: ໂລກຕັບອັກເສບ (Hepatitis), ໂລກອະຫິວາ ແລະ ໂລກໄທຟອຍ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຈະໃຊ້ການບຳບັດນ້ຳເປື້ອນທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງກໍ່ຕາມ, ການໃຊ້ນ້ຳສະລ້າງເອົາສິ່ງເປື້ອນເປີໄປນັ້ນແມ່ນເປັນວິທີການທີ່ບໍ່ຍິ່ງຍືນປານໃດ ແລະ ກໍ່ມັກພາໃຫ້ເກີດບັນຫາອີກເຊັ່ນ:

- ພາໃຫ້ເກີດການປົນເປື້ອນແຫຼ່ງນ້ຳກິນທີ່ຢູ່ທາງຕອນລຸ່ມຂອງແມ່ນ້ຳ.
- ພາໃຫ້ເກີດການປົນເປື້ອນດິນບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນພັກອາໄສ ແລະ ປູກຝັງ.
- ສູນເສຍແຫຼ່ງທາດບຳລຸງລຽງ (ຝຸ່ນ) ສຳລັບການປູກຝັງ.
- ພາໃຫ້ເກີດການປົນເປື້ອນແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ໃຊ້ສຳລັບການດື່ມກິນ, ຊຳລະລ້າງຮ່າງກາຍ ແລະ ການກະຊິກຳ.
- ມີກິນເພັນ.

ລະບົບກຳຈັດນ້ຳເປື້ອນຍັງກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາສຸຂະພາບຕ່າງໆອີກ ເມື່ອຂອງເປື້ອນຊະນິດຕ່າງ ກັນຖືກນຳມາປົນກັນ, ຍົກຕົວຢ່າງ ເຊັ່ນ: ເມື່ອບັນດາໂຮງຈັກໂຮງງານຕ່າງໆຖິ້ມ ຫຼື ປ່ອຍຂອງ ເສດເຫຼືອທີ່ເປັນສານພິດເຄມີລົງໄປນຳທໍ່ນ້ຳເປື້ອນ. ສານເຄມີທີ່ປົນມານຳນ້ຳເປື້ອນນັ້ນເຮັດ ໃຫ້ການບຳບັດນ້ຳເປື້ອນເພື່ອນຳກັບມາໃຊ້ໃໝ່ນັ້ນຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍຕື່ມຂຶ້ນໄປອີກ.

ວິທີທີ່ປອດໄພທີ່ສຸດ ແລະ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່ຳໃນການຈັດການນ້ຳເປື້ອນ ກໍ່ຄືການຈັດ ການບຳບັດນ້ຳເປື້ອນໃກ້ບ່ອນທີ່ເກີດນ້ຳເປື້ອນນັ້ນ ແລະ ຈາກນັ້ນກໍ່ປ່ອຍໃຫ້ນ້ຳໄຫຼຊົມລົງດິນ ໄປຫຼໍ່ລ້ຽງພືດພັນຕ່າງໆ. ວິທີການທີ່ມັກໃຊ້ກັນໃນການຈັດການນ້ຳເປື້ອນກໍ່ຄື ການໃຊ້ຖັງ ຫຼື ຊຸມວິດຊິມ (ເຊິ່ງເປັນຖັງ ຫຼື ອາງບັນຈຸຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ຢູ່ພື້ນດິນ ໃຊ້ເປັນບ່ອນກັກເກັບສິ່ງ ເສດເຫຼືອທີ່ເປັນຕ່ອນ ແລະ ໃຫ້ມັນຍ່ອຍສະຫຼາຍໄປ) ແລະ ພື້ນທີ່ດູດຊົມ (ເປັນພື້ນທີ່ ທີ່ນ້ຳ ໄຫຼອອກ ແລະ ຊົມລົງດິນ). ແຕ່ວ່າວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນຕ້ອງການງວາງແຜນທາງດ້ານ ເທັກນິກທີ່ເກີນກວ່າປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ຈະສາມາດນຳມາສະເໜີໂດຍລະອຽດໄດ້. (ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມ ເຕີມ, ໃຫ້ເບິ່ງພາກ “ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ”).

ອັນທີ່ຈິງແລ້ວ ລະບົບກຳຈັດນ້ຳເປື້ອນໃຊ້ນ້ຳໃນການຊະລ້າງ ຂອງເສຍຫຼາຍເກີນໄປ ທັງໆທີ່ວ່າສິ່ງເສດ ເຫຼືອນັ້ນແມ່ນສາມາດຈັດການໄດ້ ໂດຍໃຊ້ ນ້ຳພຽງເລັກນ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ໃຊ້ເລີຍກໍ່ໄດ້. ສຳລັບ ຊຸມຊົນທີ່ມີນ້ຳໜ້ອຍ, ຫຼື ບໍ່ສາມາດມີລະ ບົບກຳຈັດນ້ຳເປື້ອນໄດ້, ແມ່ນສາ ມາດທີ່ຈະໃຊ້ວິດຊະນິດອື່ນໆ ໄດ້.



ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ບ່ອນທີ່ນ້ຳເປື້ອນປ່ອຍລົງມານັ້ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະ ທົບຈາກນ້ຳເປື້ອນທີ່ບໍ່ຜ່ານການບຳບັດນັ້ນຫຼາຍທີ່ສຸດ.

ປະຊາຊົນພາກັນສ້າງທີ່ລະບາຍນ້ຳເປື້ອນຂຶ້ນມາເອງ

ເມືອງໂອຣັງກີ ໃນນະຄອນກາຣາຈີ ປະເທດປາກິດສະຖານ, ເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງປະຊາຊົນ 9 ແສນ ຄົນ. ໃນເມືອງໂອຣັງກີບໍ່ມີນ້ຳສະອາດປອດໄພໃຊ້ ແລະ ກໍບໍ່ມີລະບົບການບໍລິການດ້ານສຸຂາພິບານມາເປັນເວລາຫຼາຍປີແລ້ວ. ສິ່ງເປື້ອນເບີ ແລະ ນ້ຳເປື້ອນໄຫຼໄປຕາມຕະຄອງຮ່ອງນ້ຳຕ່າງໆ ແລະ ເປັນບ່ອນແຜ່ຂະຫຍາຍພັນແມງວັນ ແລະ ຍຸງ, ແລະ ກໍໃຫ້ເກີດໂລກໄພໄຂ້ເຈັບຕ່າງໆ. ໃນປີ 1980 ດ່ອກເຕີ ອັກຕາ ຮາມິດ ຄານ (Dr. Akhta Hameed Khan) ໄດ້ລິເລີ່ມໂຄງການທົດລອງໃນເມືອງໂອຣັງກີ (Orangi Pilot Project ຫຼື ໂຄງການ OPP) ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ປະຊາຊົນ ເຫັນບັນຫາສຸຂະພາບຂອງຕົນເອງ ແລະ ຫາທາງອອກໃຫ້ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

ຊາວເມືອງໂອຣັງກີຕັດສິນໃຈວ່າລະບົບກຳຈັດນ້ຳເປື້ອນໃຕ້ດິນ ຈະຊ່ວຍປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ດີກວ່າໝູ່ໝົດ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນພວກເຂົາເຈົ້າກໍຄິດວ່າລັດຖະບານຈະເປັນຜູ້ສ້າງໃຫ້, ແຕ່ ດ່ອກເຕີຄານ ຮູ້ວ່າອຳນາດການປົກຄອງນະຄອນກາຣາຈີຈະບໍ່ໃຫ້ເງິນໄປສ້າງລະບົບກຳຈັດນ້ຳເປື້ອນດັ່ງກ່າວ. ຫຼັງຈາກທີ່ປຶກສາຫາລືກັນຫຼາຍໆຄັ້ງ ປະຊາຊົນເມືອງໂອຣັງກີກໍເຫັນດີນຳກັນວ່າ ເຖິງແມ່ນວ່າພວກເຂົາບໍ່ມີເງິນ ພວກເຂົາກໍສາມາດສ້າງທີ່ລະບາຍນ້ຳເປື້ອນຂຶ້ນມາເອງໄດ້.

ໃນບາດກ້າວທຳອິດແມ່ນຂັ້ນຕອນໃນການພັດທະນາອົງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນ ໂດຍອີງໃສ່ເສັ້ນທາງແຕ່ລະເສັ້ນໃນຊຸມຊົນນັ້ນເປັນຫຼັກ. ເສັ້ນທາງແຕ່ລະເສັ້ນຈະມີປະມານ 20 ຫາ 30 ຫຼັງຄາເຮືອນ ຈັດຕັ້ງກັນສ້າງທີ່ລະບາຍນ້ຳເປື້ອນ ແລະ ຍື່ນຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກໂຄງການ OPP ຂອງ ດ່ອກເຕີຄານ. ທາງໂຄງການ OPP ຈະລົງໄປສຳຫຼວດເບິ່ງເສັ້ນທາງທີ່ຈະເຮັດທີ່ລະບາຍນ້ຳເປື້ອນ ແລ້ວມາຮ່າງແຜນອອກໃຫ້ກັບປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ຕາມເສັ້ນທາງນັ້ນ. ຈາກນັ້ນອົງການຈັດຕັ້ງປະຈຳທາງຮ່ວມນັ້ນກໍຈະມາເກັບເງິນຈາກປະຊາຊົນທີ່ເປັນສະມາຊິກຂອງຕົນເພື່ອເປັນທຶນໃນການກໍ່ສ້າງທີ່ລະບາຍນ້ຳເປື້ອນນັ້ນ.



ໃນເບື້ອງຕົ້ນກໍມີປະຊາຊົນຫຼາຍຄົນຍັງບໍ່ຮູ້ວິທີປະສົມຊີມັງ ແລະ ການຊຸດຮ່ອງໃຫ້ໝຽງ ແລະ ໄດ້ລະດັບວ່າເຮັດແນວໃດ, ສະນັ້ນ ຜົນງານທີ່ອອກມາບາງສ່ວນແມ່ນຍັງບໍ່ໄດ້ດີ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ 2 ປີ, ທ່ານນັກຫຼາຍແຫ່ງທີ່ຍັງລະບາຍນ້ຳບໍ່ໄດ້ດີປານໃດໄດ້ສ້າງສຳເລັດລົງ ແລະ ຍັງອີກຫຼາຍແຫ່ງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ສ້າງ. ຈາກບົດຮຽນດັ່ງກ່າວ ທາງຜູ້ຈັດຕັ້ງໂຄງການ OPP ເຫັນວ່າ ພວກຕົນຍັງຝຶກອົບຮົມປະຊາຊົນບໍ່ທັນໄດ້ດີປານໃດ, ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຂົາຈຶ່ງໄດ້ຈັດການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ປະຊາຊົນຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ກໍໄດ້ດຶງເອົາ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍເຂົ້າມາຮ່ວມນຳ. ໜ້າວຽກໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ໄດ້ມີການປັບປຸງແບບເພື່ອໃຫ້ເໝາະສົມກັບຊຸມຊົນຫຼາຍຂຶ້ນ, ລົດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍລົງ ແລະ ການກໍ່ສ້າງສຳເລັດໄວກວ່າ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ 2-3 ປີ ເສັ້ນທາງທຸກສາຍໃນເມືອງໂອຣັງກີ ໄດ້ມີທີ່ລະບາຍນ້ຳເປື້ອນອອກຈາກບ້ານເຮືອນປະຊາຊົນ. ສະພາບສຸຂະພາບຂອງຊຸມຊົນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ເມືອງໂອຣັງກີກໍກາຍເປັນເມືອງທີ່ໜ້າຢູ່ອາໄສ, ແຕ່ມັນກໍຍັງມີບັນຫາຢູ່. ປະຊາຊົນໂອຣັງກີສາມາດສ້າງທີ່ລະບາຍ

ນ້ຳເສຍໄດ້ແຕ່ພວກເຂົາກໍຍັງຕ້ອງການການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານການເງິນ ຈາກລັດຖະບານເພື່ອສ້າງໂຮງບຳບັດນ້ຳເປື້ອນ. ແຕ່ລັດຖະບານກໍບໍ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໃນ ເລື່ອງການເງິນ. ຫຼາຍປີຕໍ່ມາທາງລັດຖະບານໄດ້ພົບທາງອອກທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໜ້ອຍ ແລະ ກໍໄດ້ ໃຫ້ເງິນສະໜັບສະໜູນວິທີດັ່ງກ່າວ. ພວກເຂົາໄດ້ຕໍ່ທໍລະບາຍນ້ຳເປື້ອນເຂົ້າກັບລະບົບຕອງນ້ຳ ທີ່ເຮັດ ຫ້າທີ່ໃນການບຳບັດນ້ຳເປື້ອນໃນຂະນະທີ່ມັນໄຫຼລົງໄປຕາມແມ່ນ້ຳ. ການທີ່ປະຊາຊົນໃນຊຸມຊົນ ຮ່ວມມືກັນສ້າງທໍລະບາຍນ້ຳເປື້ອນຂຶ້ນມາເອງນັ້ນ ເປັນບາດກ້າວທຳອິດທີ່ສຳຄັນ. ໂຄງການ OPP ຊ່ວຍໃຫ້ລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາຜູ້ຊ່ວຍໄດ້ເຫັນວ່າ ການສ້າງລະບົບບຳບັດນ້ຳເປື້ອນທີ່ຖືກກັບ ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງຊຸມຊົນ ສາມາດພັດທະນາສຸຂະພາບຊຸມຊົນດີຂຶ້ນຫຼາຍ.

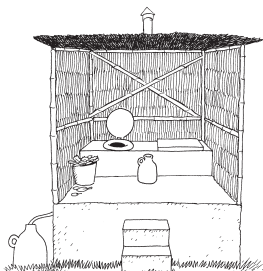
ຕົວເລືອກວິດຊະນິດຕ່າງໆ

ບໍ່ມີວິດຊະນິດໃດທີ່ຈະສາມາດໃຊ້ໄດ້ກັບທຸກຊຸມຊົນ ຫຼື ທຸກຄົວເຮືອນ, ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງເປັນ ສິ່ງສຳຄັນທີ່ຕ້ອງເຂົ້າໃຈເຖິງຜົນດີຂອງວິດແຕ່ລະຊະນິດ. ວິດທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ເຂົ້າກັບລະບົບລະ ບາຍນ້ຳເປື້ອນ ແມ່ນມີຂັ້ນຕອນໃນການກໍ່ສ້າງທີ່ສັບສົນ, ສະນັ້ນໃນປື້ມນີ້ຈຶ່ງນຳສະເໜີແຕ່ວິດ ທີ່ໃຊ້ນ້ຳໜ້ອຍ ຫຼື ຊະນິດທີ່ບໍ່ໃຊ້ນ້ຳເລີຍ. (ກິດຈະກຳຢູ່ໜ້າ 168 ຈະສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານ ຕັດສິນໃຈໄດ້ວ່າ ວິດແບບໃດທີ່ຖືກກັບຄວາມຕ້ອງຂອງຊຸມຊົນຂອງທ່ານ.)

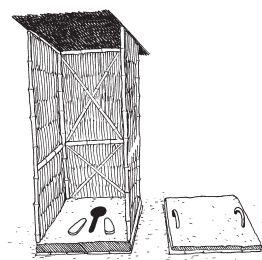
ວິດທີ່ໃຊ້ນ້ຳໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ໃຊ້ນ້ຳເລີຍ



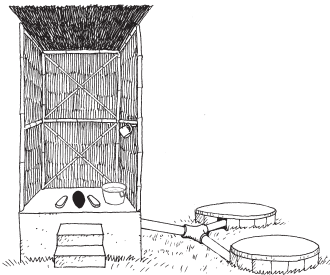
ວິດຊຸມຝຸ່ນໝັກທຳມະດາ ເພື່ອ ເອົາຝຸ່ນໃນວິດໄປໃຊ້ໃນການ ປູກຕົ້ນໄມ້ ເພາະສົມທີ່ສຸດສຳ ລັບສະຖານທີ່ປະຊາຊົນມີ ຄວາມປະສົງຢາກປູກຕົ້ນໄມ້ ແລະ ສາມາດທີ່ຈະຈັດການກັບ ວິດທີ່ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ (ເບິ່ງໜ້າ 154).



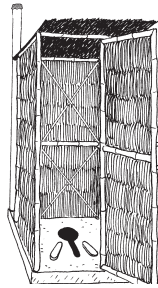
ວິດແຫ້ງທີ່ແຍກຂີ້ ແລະ ຍ່ຽວ ເພາະສົມ ທີ່ສຸດສຳລັບສະຖານທີ່ປະຊາຊົນຈະ ໃຊ້ຂີ້ ແລະ ຍ່ຽວ ທີ່ບຳບັດແລ້ວເຮັດຝຸ່ນ, ແລະ ໃນບ່ອນທີ່ນ້ຳໄຕ້ດິນຢູ່ຕົ້ນ ຫຼື ຢູ່ ບ່ອນທີ່ສູງໆຕໍ່ການເກີດນ້ຳຖ້ວມ (ເບິ່ງໜ້າ 158).



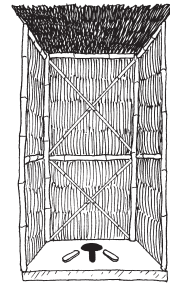
ວິດ 2 ຊຸມເພື່ອເອົາຝຸ່ນໝັກ ເພາະສົມທີ່ສຸດສຳລັບສະ ຖານທີ່ປະຊາຊົນຈະໃຊ້ຂີ້ ແລະ ຍ່ຽວທີ່ບຳບັດແລ້ວເຮັດ ຝຸ່ນ (ເບິ່ງໜ້າ 156).



ວິດທີ່ໃຊ້ນ້ຳລ້າງເພາະສົມທີ່ສຸດ
ສຳລັບສະຖານທີ່ງົມນ້ຳໃຕ້ດິນ
ຢູ່ເລິກ ແລະ ປະຊາຊົນມັກໃຊ້ນ້ຳ
ລ້າງກິນ
(ເບິ່ງໜ້າ 166).



ວິດຊຸມທີ່ມີທີ່ລະບາຍອາກາດ
ເພາະສົມທີ່ສຸດສຳລັບສະຖານ
ທີ່ງົມນ້ຳໃຕ້ດິນຢູ່ເລິກ ແລະ ບໍ່ມີ
ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການເກີດນ້ຳຖ້ວມ
(ເບິ່ງໜ້າ 150).

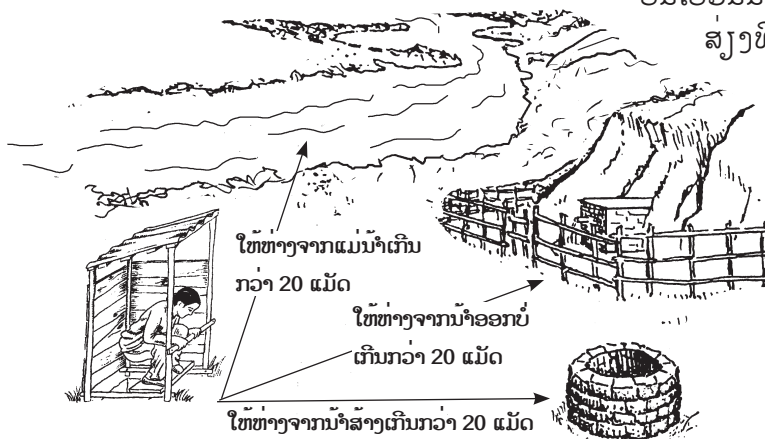


ວິດຊຸມທີ່ມີຝາປິດຮູວິດເພາະ
ສົມທີ່ສຸດສຳລັບສະຖານທີ່ງົມນ້ຳ
ໃຕ້ດິນຢູ່ເລິກ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມ
ສ່ຽງຕໍ່ການເກີດນ້ຳຖ້ວມ
(ເບິ່ງໜ້າ 146).

ໝາຍເຫດ: ຮູບເຫຼົ່ານີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວິດຊະນິດຕ່າງໆທີ່ບໍ່ມີປະຕູ ແລະ ບໍ່ມີຝາປິດຮູວິດ, ເພື່ອໃຫ້ທ່ານໄດ້ເຫັນຂ້າງໃນຂອງວິດແຕ່ລະຊະນິດເປັນຄືແນວໃດ. ອັນທີ່ຈິງແລ້ວວິດທຸກຊະນິດຄວນມີປະຕູ ແລະ ໃນເວລາບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຮູວິດກໍ່ຄວນອັດໄວ້. ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ຄວນສ້າງວິດທີ່ທຸກຄົນໃນຊຸມຊົນສາມາດໃຊ້ນ້ຳກັນໄດ້ (ເບິ່ງໜ້າ 135).

ບ່ອນທີ່ເພາະໃນການສ້າງວິດ

ເມື່ອຕັດສິນໃຈເລືອກໄດ້ບ່ອນທີ່ຈະສ້າງວິດແລ້ວ ທ່ານຕ້ອງແນ່ໃຈວ່າຈະບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດການ
ປົນເປື້ອນນ້ຳສ້າງຫຼື ນ້ຳໃຕ້ດິນ. ຄວາມ
ສ່ຽງທີ່ຈະເກີດການປົນເປື້ອນ
ນ້ຳໃຕ້ດິນນັ້ນ ແມ່ນຂຶ້ນ



ວິດຄວນຕັ້ງຢູ່ໃຫ້ຫ່າງຈາກແຫຼ່ງນ້ຳຕ່າງໆເກີນກວ່າ 20 ແມັດ.

ກັບ ສະພາບຂອງ
ທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນ: ປະເພດ
ຂອງດິນ, ປະລິມານ
ຄວາມຊຸມໃນພື້ນທີ່
ນັ້ນ ແລະ ລະດັບ
ຄວາມເລິກຂອງນ້ຳ
ໃຕ້ດິນ. ແຕ່ກໍ່ມີຫຼັກ
ການທີ່ໄປທີ່ສາມາດ
ຮັບປະກັນຄວາມ

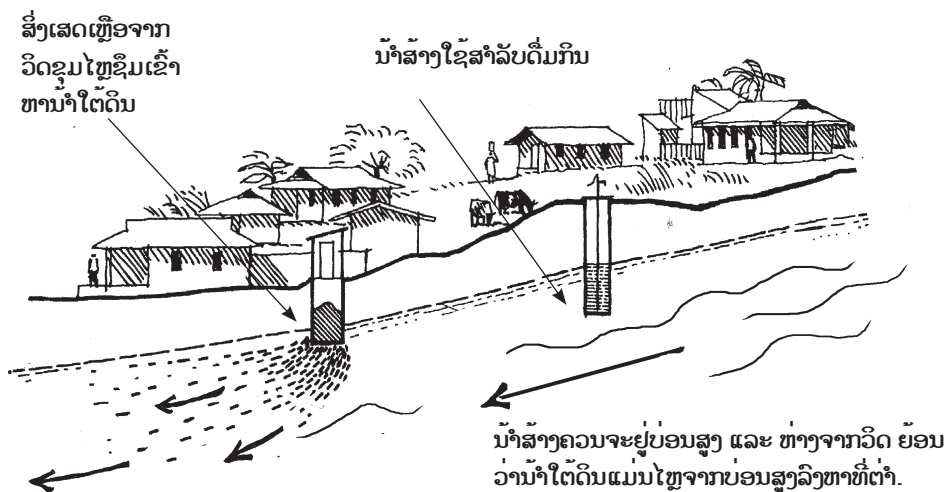
ປອດໄພໃຫ້ເງື່ອນໄຂເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້.

ລະດັບກິນ ຫຼື ພື້ນຊຸມວິດ (ວິດທຳມະດາ, ວິດແຫ້ງແຍກຂີ້ ແລະ ຍ່ຽວ ຫຼື ວິດເພື່ອເຮັດຝຸ່ນໝັກ)

ຄວນໃຫ້ຢູ່ສູງກວ່າລະດັບນ້ຳໃຕ້ດິນຢ່າງນ້ອຍ 2 ແມັດເຄິ່ງ. ຖ້າຫາກທ່ານຊຸດຊຸມເຮັດວິດ ແລະ ພົບວ່າດິນນັ້ນປຽກຊຸມຫຼາຍ, ຫຼື ຢູ່ໃນພູມມີນ້ຳຊຶມເຂົ້າມາອ້ງຢູ່, ສະແດງວ່າບ່ອນນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ເໝາະທີ່ຈະສ້າງວິດໃສ່. ຈົ່ງຄຳນຶງເຖິງວ່າໃນເວລາລະດູຝົນລະດັບນ້ຳແມ່ນຈະສູງ ຂຶ້ນມາຫຼາຍກວ່າໃນລະດູແລ້ງ. ບໍ່ໃຫ້ເຮັດວິດຊຸມໃສ່ບ່ອນທີ່ມັກເກີດນ້ຳຖ້ວມ.

ຫາກຈະມີຄວາມສູງທີ່ວິດຊຸມຕ່າງໆນັ້ນຈະພາໃຫ້ນ້ຳໃຕ້ດິນເກີດມົນລະພິດ ຫຼື ມີ ການປົນເປື້ອນ, ກໍ່ໃຫ້ເລືອກສ້າງວິດເທິງໜ້າດິນແທນ (ເຊັ່ນ: ວິດແຫ້ງ, ໜ້າ 158).

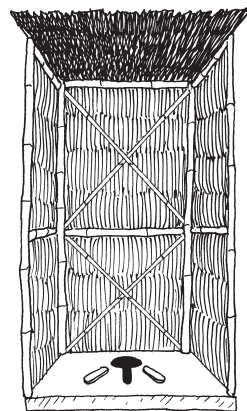
ນ້ຳໃຕ້ດິນແມ່ນໄຫຼຈາກບ່ອນສູງລົງຫາທີ່ຕ່ຳ. ສະນັ້ນ ຖ້າຫາກບໍ່ມີທາງເລືອກ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດວິດໃສ່ບ່ອນທີ່ມີຄວາມສູງໃນການເກີດການປົນເປື້ອນນ້ຳໃຕ້ດິນ ໃຫ້ ເຮັດວິດຢູ່ຕີນຄ້ອຍ ແລະ ຢູ່ທາງລຸ່ມນ້ຳສ້າງທີ່ຢູ່ໄກຄຽງນັ້ນ.



ວິດຊຸມທີ່ມີຝາປິດຮູວິດ

ວິດຊຸມນີ້ແມ່ນຈະມີແທ່ນອັດປາກຊຸມວິດ ແລະ ມີຮູວິດພ້ອມ ຝາປິດໃນເວລາທີ່ບໍ່ໄດ້ໃຊ້. ແທ່ນນັ້ນແມ່ນ ສາມາດເຮັດມາຈາກ ໄມ້, ຊີມັງ, ຫຼື ທອນໄມ້ລຽງກາຍກັນ ແລະ ເອົາດິນມາເຮັດ ເປັນແຜ່ນໜາໃສ່ເທິງທອນໄມ້ນັ້ນ. ແທ່ນທີ່ເຮັດມາຈາກຊີມັງ ນັ້ນສາມາດປ້ອງກັນນ້ຳ ແລະ ສາມາດໃຊ້ໄດ້ດົນຫຼາຍປີ. ວິດ ຊຸມນີ້ຄວນກໍ່ຂອບຊຸມ ຫຼື ເຮັດຂອບຊີມັງ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ ໃຫ້ແທ່ນ ຫຼື ຊຸມວິດເພ ຫຼື ເຈື່ອນລົງ. (ວິທີເຮັດແທ່ນ ແລະ ຂອບ ຊຸມວິດດ້ວຍຊີມັງ, ໃຫ້ເບິ່ງໜ້າ 147 ແລະ 148.)

ວິດຊຸມທີ່ມີບ່ອນລະບາຍອາກາດທີ່ສະເໝີໃນໜ້າ 150 ນັ້ນແມ່ນໃຊ້ທີ່ລະບາຍອາກາດ ເພື່ອລົດກິ່ນເພັ່ນ ແລະ ແມງງົວ.



ບັນຫາຂອງວິດຊຸມກໍຄື ເມື່ອມັນເຕັມແລ້ວກໍບໍ່ສາມາດໃຊ້ຕໍ່ໄປໄດ້. ເພື່ອໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອໃນຊຸມວິດນັ້ນ ໃຫ້ປູກຕົ້ນໄມ້ໃສ່ໃນຊຸມວິດນັ້ນ. ວິທີການໃນການປູກແມ່ນໃຫ້ເອົາທີ່ກຳບັງ (ຝາ, ຫຼັງຄາ) ອອກກ່ອນ, ຈາກນັ້ນເອົາແທ່ນປິດເທິງປາກຊຸມວິດ ແລະ ຂອບຊຸມອອກ. ເອົາດິນທີ່ປະສົມກັບຫຍ້າແຫ້ງຖິ້ມປິດຊຸມວິດນັ້ນໃຫ້ໜາ 30 ຊັງຕີແມັດ. ໃຫ້ປະໄວ້ຫຼາຍເດືອນເພື່ອໃຫ້ສິ່ງເສດເຫຼືອນັ້ນຍຸບຕົວລົງ, ຈາກນັ້ນຈຶ່ງເອົາດິນມາຖິ້ມໃສ່ຕື່ມ ແລະ ປູກຕົ້ນໄມ້ໃສ່.

ແລະ ອີກວິທີໜຶ່ງກໍຄື ໃນເວລາທີ່ວິດຍັງໃຊ້ຢູ່ໃຫ້ເອົາດິນໃສ່ລົງໄປໃນຊຸມວິດນັ້ນ ເລື້ອຍໆ ແລະ ປ່ອຍໃຫ້ມັນໝັກຢູ່ໃນຊຸມນັ້ນເປັນເວລາ 2 ປີ ແລ້ວຈຶ່ງຊຸດເອົາຜູ້ນໝັກນັ້ນຂຶ້ນມາໃຊ້ ແລະ ໃຊ້ວິດນັ້ນອີກໄດ້. ໃຫ້ລ້າງມືທຸກຄັ້ງທີ່ຈັບບາຍ ແລະ ຊຸດດິນທີ່ຢູ່ອອມແອ້ມວິດ.

ວິທີເຮັດວິດຊຸມມີຝາປິດ

1. ຊຸດຊຸມທີ່ກວ້າງ (ຫຼື ມີເສັ້ນຜ່າສູນກາງ) 1 ແມັດ ແລະ ເລິກຢ່າງນ້ອຍ 2 ແມັດ.

2. ໃຫ້ກໍ່ສ່ວນເທິງຂອງຊຸມດ້ວຍກ້ອນຫີນ, ດິນຈີ່, ຊີມັງ ຫຼື ວັດສະດຸຊະນິດອື່ນ ທີ່ສາມາດຄ້ຳຂູ່ແທ່ນອັດປາກຊຸມ ແລະ ປ້ອງກັນຊຸມເຈືອນ. ເຮັດຂອບຊີມັງໃສ່ອອມເທິງປາກຊຸມກໍ່ກັນດິນເຈືອນໄດ້ດີເຊັ່ນກັນ (ເບິ່ງໜ້າ 148).

3. ໃຫ້ເຮັດແທ່ນອັດປາກ

ຊຸມ ແລະ ເຮັດຝາ, ຫຼັງຄາ ແລະ ປະຕູໃສ່. ແທ່ນທີ່ເຮັດດ້ວຍຊີມັງແມ່ນດີກວ່າໝູ່ໝົດ, ແຕ່

ວັດສະດຸໃນທ້ອງຖິ່ນເຊັ່ນ

ທ່ອນໄມ້ ຫຼື ໄມ້ໄຜ່ ແລະ ຕົມ

ກໍ່ໃຊ້ເຮັດແທ່ນໄດ້ຄືກັນ. ຖ້າທ່ານເຮັດແທ່ນ

ອັດປາກຊຸມໂດຍໃຊ້ໄມ້ໃຫ້ທ່ານໃຊ້ໄມ້ທີ່ບໍ່ໂດກງ່າຍ.

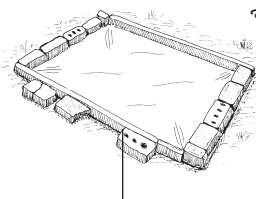


ວິທີເຮັດແທ່ນອັດປາກຊຸມວິດດ້ວຍຊີມັງ

ແທ່ນອັດຊຸມວິດທີ່ເຮັດຈາກຊີມັງຈະສາມາດໃຊ້ໄດ້ດົນຫຼາຍປີ. ຊີມັງໜຶ່ງເປົາທີ່ມີນ້ຳໜັກ 50 ກິໂລ ຈະເຮັດແທ່ນອັດຊຸມວິດໄດ້ 4 ແທ່ນ, ຫຼື 2 ແທ່ນ ແລະ ຂອບອ້ອມປາກຊຸມໄດ້ 2 ຂອບ (ເບິ່ງໜ້າຕໍ່ໄປ). ທ່ານຕ້ອງມີເຫຼັກເສັ້ນເພື່ອເສີມໃຫ້ແທ່ນຊີມັງແຂງແກ່ນ, ດິນຈີ່, ໄມ້ແປ້ນເພື່ອເຮັດແບບ, ແລະ ໄມ້ທີ່ຕັດໃຫ້ເປັນຮູບຮູກະແຈເພື່ອເອົາມາເປັນແບບຮູບໃນແທ່ນອັດຊຸມວິດ. ເຮັດແທ່ນອັດປາກຊຸມວິດເປັນຮູບຈະຕຸລັດ ຫຼື ວົງມົນກໍໄດ້.

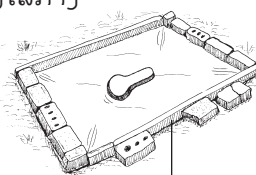
1 ປູແພຢາງ ຫຼື ປູເປົາຊີມັງລົງເທິງພື້ນພຽງ.

ຈາກນັ້ນກໍເຮັດແບບທີ່ມີລວງຍາວ 120 ຊັງຕີແມັດ, ກວ້າງ 90 ຊັງຕີແມັດ ແລະ ເລິກ 6 ຊັງຕີແມັດ ໃສ່ເທິງບ່ອນທີ່ປູນັ້ນ ໂດຍໃຊ້ດິນຈີ່ ຫຼື ແປ້ນ.



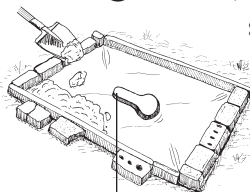
2 ເອົາໄມ້ທີ່ເປັນຮູບຮູກະແຈວາງໃສ່ກາງ

ແບບແທ່ນເພື່ອເປັນແບບຮູບວິດ. ທ່ານໃຊ້ກ້ອນດິນຈີ່ເຮັດແບບຮູບວິດກໍໄດ້ ແລະ ຫຼັງຈາກທີ່ເທຊີມັງລົງໄປໃນແບບແທ່ນຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ ທ່ານກໍສາມາດທີ່ຈະປັບແປງຮູບວິດໄດ້.



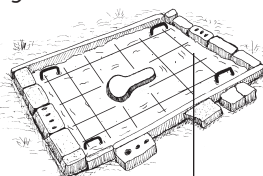
3 ປະສົມຊີມັງໃນອັດຕາສ່ວນ: ຊີມັງ 1 ສ່ວນ,

ຊາຍ 2 ສ່ວນ, ຫີນ 3 ສ່ວນ ແລະ ນ້ຳໃນປະລິມານທີ່ພໍດີເພື່ອໃຫ້ສ່ວນປະສົມນັ້ນປຽກ ແລະ ປົນເຂົ້າກັນດີ. ເອົາຊີມັງນັ້ນເທລົງແບບໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງລວງສູງຂອງແທ່ນທີ່ຈະເຮັດ.

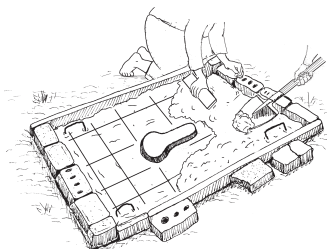


4 ແລ້ວໃຫ້ເອົາເຫຼັກເສັ້ນທີ່ມີຂະໜາດເສັ້ນ

ຜ່າສູນ 3 ມິນລິແມັດ ວາງໄຂວກັນເປັນຕາກະໂລ້ ລວງລະ 4 ຫາ 6 ເສັ້ນ ຢູ່ເທິງຊີມັງປຽກນັ້ນ. ໃຫ້ເອົາເຫຼັກເສັ້ນທີ່ມີຂະໜາດເສັ້ນຜ່າສູນກາງ 8 ຫາ 10 ມິນລິແມັດມາເຮັດເປັນຫູຈັບໃສ່ແຕ່ລະແຈຂອງແທ່ນ ໂດຍໃຫ້ຫ່າງຈາກແຈມັນເລັກນ້ອຍ.



5 ເທຊີມັງສ່ວນທີ່ເຫຼືອລົງໄປໃນແບບ ແລະ ໃຊ້ມືໄມ້ ຫຼື ທ່ອນໄມ້ສີ່ແປດປັບໜ້າຊີມັງໃຫ້ພຽງດີ.



6 ເມື່ອຊີມັງເລີ່ມແຂງແລ້ວ (ຫຼັງຈາກທີ່ເທໄດ້ 3 ຊົ່ວໂມງແລ້ວ) ໃຫ້ເອົາໄມ້ແບບຮູບວິດທີ່ເປັນຮູບຮູກະແຈນັ້ນອອກ. ຖ້າໃຊ້ກ້ອນດິນຈີ່ເປັນແບບຮູບວິດ ກໍໃຫ້ເອົາມັນອອກ ແລະ ແປງຮູບວິດນັ້ນໃຫ້ເປັນຮູບຮູກະແຈ. ໃຫ້ເອົາກະເປົາປຽກ, ແພປຽກ, ຫຼື ຜ່າຢາງມາປົກແທ່ນຊີມັງນັ້ນໄວ້ຄືນໜຶ່ງ. ໃຫ້ເອົານ້ຳມາທົດໃຫ້ປຽກມີລະຫຼາຍໆ ເທື່ອ ເປັນເວລາ 7 ມື້. ການເຮັດໃຫ້ມັນຊຸ່ມຢູ່ຕະຫຼອດເວລານັ້ນຊ່ວຍໃຫ້ແທ່ນຊີມັງນັ້ນແຂງຕົວຢ່າງຊ້າໆ ແລະ ແຂງແກ່ນ.

7 ເມື່ອແທ່ນຊີມັງແຂງດີແລ້ວ ໃຫ້ເອົາມັນມາ ວາງທັບລົງປິດປາກຊຸມວິດ. ເພື່ອຢາກໃຫ້ ຊຸມວິດນັ້ນມີຄວາມແຂງແຮງຕື່ມ ໃຫ້ເຮັດ ຂອບໃສ່ກ່ອນຈຶ່ງວາງແທ່ນປິດຊຸມວິດ.

8 ໃຫ້ເຮັດຝາປິດຮູວິດ ໂດຍໃຊ້ຊີມັງ ຫຼື ໄມ້ກໍ່ ໄດ້. ຝາປິດນັ້ນຄວນມີຫູຈັບ, ຫຼື ເຮັດຝາປິດ ໃນແບບທີ່ສາມາດໃຊ້ຕີນຍົກເປີດປິດໄດ້ ເພື່ອປ້ອງກັນພະຍາດບໍ່ໃຫ້ຖືກມື.

ແທ່ນປິດຊຸມວິດແບບປັບປຸງໃໝ່

ຍ້ອນວ່າຢູ່ໃກ້ຮູວິດ ມັກມີເຊື້ອໂລກ ແລະ ແມ່ພະຍາດມາໂຮມຕົວກັນຢູ່, ສະນັ້ນ ການເຮັດບ່ອນຢູບໃນເວລາຖ່າຍຈະຊ່ວຍຫຼຸດຄວາມສ່ຽງຕໍ່ບັນ ຫາສຸຂະພາບລົງ. ຫາກປະຊາຊົນທີ່ມາໃຊ້ມັກການນັ່ງຖ່າຍ ກໍ່ໃຫ້ເຮັດຮູ ວິດເປັນຮູມິນ ແລະ ເຮັດບ່ອນນັ່ງຊີມັງໃສ່ (ເບິ່ງໜ້າຕໍ່ໄປ).



ການເຮັດແບບບ່ອນນັ່ງຖ່າຍ, ໃຫ້ໃຊ້ຄູສອງໜ່ວຍທີ່ມີຂະໜາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ໜ່ວຍ ນ້ອຍວາງໄວ້ທາງໃນໜ່ວຍໃຫຍ່. ຕ້ອງຈົງໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງຂາງຂອງຄູທັງສອງ ໜ່ວຍພໍສົມຄວນ. ໃຫ້ເອົາກ້ອນຫີນວາງເຕັງຄູໜ່ວຍໃນໄວ້ເພື່ອໃຫ້ມັນຢູ່ກັບທີ່. ຖອກຊີມັງທີ່ປະສົມດີແລ້ວລົງໄປໃນບ່ອນຫວ່າງທີ່ຢູ່ລະຫວ່າງຄູທັງສອງໜ່ວຍ ນັ້ນ.



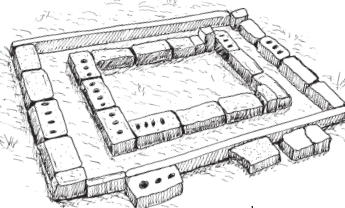
ການເຮັດຂອບປາກຊຸມວິດດ້ວຍຊີມັງ

ຂອບປາກຊຸມວິດແມ່ນເພື່ອເປັນຕົວຄ້ຳຊູແທ່ນອັດຊຸມວິດ, ຄ້ຳຊູກຳບັງວິດ (ຝາ, ປະຕູ ແລະ ຫຼັງຄາ) ແລະ ຍັງປ້ອງກັນຊຸມວິດເຈືອນ. ຊຶ່ງຂອບນີ້ອາດຈະເປັນຮູບຈະຕຸລັດ ຫຼື ຮູບວົງກົມ ທີ່ມີ ຫວ່າງທາງກາງກໍ່ໄດ້ ແລະ ຂອບຊຸມວິດທີ່ນຳສະເໜີໃນທີ່ນີ້ແມ່ນສາມາດໃຊ້ໄດ້ກັບແທ່ນອັດ ຊຸມວິດທີ່ສະເໜີໄວ້ໃນໜ້າ 147 ທີ່ເໝາະກັບວິດຊຸມທຸກປະເພດ. ຂະໜາດຂອງຂອບປາກຊຸມ ທີ່ຈະເຮັດຂຶ້ນມານີ້ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມກວ້າງ ຂອງຊຸມວິດ.

1 ປູແພຢາງ ຫຼື ປູເປົາຊີມັງລົງເທິງພື້ນທີ່ພຽງໄດ້ລະດັບ.

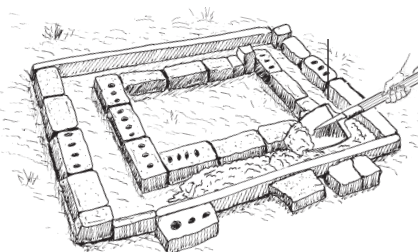
2 ຈາກນັ້ນກໍ່ເຮັດແບບດ້ວຍດິນຈີ່, ໄມ້ແປ້ນ, ຫຼື ໃຊ້ທັງສອງຢ່າງກໍ່ໄດ້. ຖ້າແທ່ນປິດປາກຊຸມທີ່ມີ ລວງຍາວ 120 ຊັງຕີແມັດ ແລະ ກວ້າງ 90 ຊັງຕີແມັດ (ຫຼື 120 ຊມ x 90 ຊມ) ນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ເຮັດຂອບປາກຊຸມວິດທີ່ມີລວງຍາວທາງດ້ານນອກ 130 ຊັງຕີແມັດ ແລະ ກວ້າງ 100 ຊັງຕີແມັດ (ຫຼື 130 ຊມ x 100 ຊມ), ແລະ ທາງດ້ານໃນຍາວ 100 ຊັງຕີແມັດ ແລະ ກວ້າງ 70 ຊັງຕີແມັດ (ຫຼື 100 ຊມ x 70 ຊມ).

3 ປະສົມຊີມັງໃນອັດຕາສ່ວນ: ຊີມັງ 1 ສ່ວນ, ຊາຍ 2 ສ່ວນ, ຫີນ 3 ສ່ວນ ແລະ ນ້ຳໃນປະລິມານທີ່ພໍດີ ເພື່ອໃຫ້ສ່ວນປະສົມນັ້ນປຽກ ແລະ ປົນເຂົ້າກັນດີ. ເອົາຊີມັງນັ້ນເທລົງ ແບບໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງນຶ່ງຂອງລວງສູງຂອງຂອບທີ່ຈະເຮັດ.



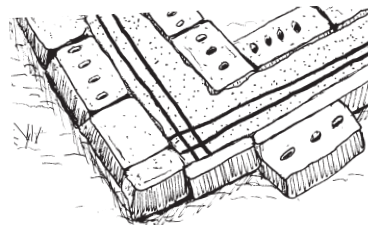
ແບບສຳລັບເທຂອບປາກຊຸມວິດ

- 4 ແລ້ວໃຫ້ເອົາເຫຼັກເສັ້ນທີ່ມີຂະໜາດເສັ້ນຜ່າສູນ 3 ມິນລິແມັດ 2 ເສັ້ນ ວາງໃສ່ເທິງຊີມັງປຽກໃນແຕ່ລະເບື້ອງ. ຖ້າທ່ານຕ້ອງການ ທ່ານກໍ່ສາມາດເຮັດຫູຈັບໃສ່ແຕ່ລະແຈຂອງຂອບ ໂດຍໃຫ້ຫ່າງຈາກແຈມັນເລັກນ້ອຍ ໂດຍໃຊ້ເຫຼັກເສັ້ນທີ່ມີຂະໜາດເສັ້ນຜ່າສູນກາງ 8 ຫາ 10 ມິນລິແມັດ.



ເທຊີມັງທີ່ປະສົມເຂົ້າກັນດີແລ້ວລົງໃນແບບ

- 5 ເທຊີມັງສ່ວນທີ່ເຫຼືອລົງໄປໃນແບບ ແລະ ໃຊ້ມືໄມ້ ຫຼື ທ່ອນໄມ້ ສີ່ແປດປັບໜ້າຊີມັງໃຫ້ພຽງດີ.



- 6 ໃຫ້ເອົາກະເປົາປຽກ, ແພປຽກ, ຫຼື ຜ້າຢາງມາປົກຂອບຊີມັງນັ້ນໄວ້ຄືນໜຶ່ງ. ໃຫ້ເອົານ້ຳມາທົດໃຫ້ປຽກມື້ລະຫຼາຍໆເທື່ອ ເປັນເວລາ 7 ມື້.

- 7 ເມື່ອຂອບຊີມັງແຂງດີແລ້ວ ໃຫ້ເອົາມັນມາຫາບ່ອນທີ່ຈະເຮັດວິດ. ປັບແປງໜ້າດິນໃຫ້ພຽງດີແລ້ວເອົາຂອບຊີມັງນັ້ນມາວາງລົງ ແລະ ເລີ່ມລົງມືຊຸດຊຸມວິດຢູ່ໃນຂອບນັ້ນ ແລະ ເອົາດິນຖິມອ້ອມຂອບທາງນອກ ພ້ອມຕໍ່າໃຫ້ແໜ້ນດີ ເພື່ອໃຫ້ຂອບຊຸມວິດນັ້ນຢູ່ກັບທີ່.

ເສີມເຫຼັກເສັ້ນເພື່ອຄວາມແຂງແກ່ນຂອງເບຕົງ

- 8 ຫຼັງຊຸດຊຸມແລ້ວ, ໃຫ້ເອົາແທ່ນອັດປາກຊຸມວິດມາວາງທັບລົງເທິງຂອບນັ້ນ ແລະ ເຮັດຝາ, ປະຕູ ແລະ ຫຼັງຄາໃສ່.

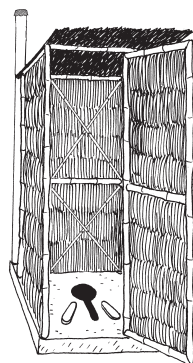


ວິດຊຸມທີ່ມີທີ່ລະບາຍອາກາດ

ວິດຊຸມທີ່ມີທີ່ລະບາຍອາກາດນີ້ເປັນວິດຊຸມແບບປິດທີ່ສາມາດລົດກິ່ນເພັ່ນ ແລະ ແມງວັນໄດ້.

ວິທີການເຮັດວຽກຂອງວິດຊຸມທີ່ມີທີ່ລະບາຍອາກາດ

ທີ່ທີ່ຕັ້ງກັບປາກຊຸມວິດຈະລະບາຍກິ່ນເພັ່ນຂຶ້ນໄປປາກທີ່ເບື້ອງເທິງ ແລະ ລົມກໍ່ພັດພາກິ່ນເພັ່ນໄປ. ຝາ, ປະຕູ ແລະ ຫຼັງຄາທີ່ເຮັດໃຫ້ຕິດຈອດກັນດີ ນັ້ນເຮັດໃຫ້ທາງໃນວິດມືດ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ແມງວັນທີ່ລົງໄປໃນຊຸມວິດນັ້ນພາກິ່ນບິນຂຶ້ນໄປຕາມທີ່ ເພື່ອໄປຫາແສງສະຫວ່າງທີ່ຢູ່ປາຍທີ່ ແລ້ວໄປຕິດຄາຢູ່ຕາໜ່າງທີ່ຢູ່ປາຍທີ່ນັ້ນ ແລະ ຕາຍໃນທີ່ສຸດ.



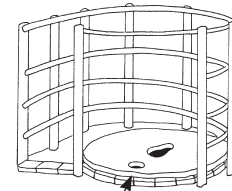
ວິທີເຮັດວິດທີ່ມີທໍລະບາຍອາກາດ

1. ຂຸດຂຸມວິດເລິກ 2 ແມັດ ແລະ ກ້ວາງ 1 ແມັດເຄິ່ງ. ໃຫ້ກໍ່ອ້ອມສ່ວນທາງເທິງຂອງຂຸມດ້ວຍດິນຈີ່ ຫຼື ໃສ່ຂອບທີ່ມີຂະໜາດພໍດີກັບຂະໜາດປາກຂຸມວິດ (ເບິ່ງໜ້າ 148). ຖ້າຈະເຮັດທີ່ກຳບັງ (ຝາ, ປະຕູ ແລະ ຫຼັງຄາ) ທີ່ມີນ້ຳໜັກຫຼາຍ (ເຮັດດ້ວຍ ດິນຈີ່, ຊີມັງ ຫຼື ໄມ້ໜັກ), ໃຫ້ກໍ່ອ້ອມແຕ່ກັນຂຸມຂຶ້ນມາຮອດປາກຂຸມ ຍົກເວັ້ນກັນຂຸມ. ໃຫ້ຈົ່ງຮູ້ໄວ້ຕາມຫວ່າງກ້ອນດິນຈີ່ເພື່ອໃຫ້ນ້ຳຊຶມອອກໄປໄດ້.

2. ເຮັດແທ່ນປິດປາກຂຸມ (ເບິ່ງໜ້າ 147) ຂະໜາດ 150 ຊມ x 100 ຊມ ແລະ ມີຮູສອງຮູ. ຮູທີສອງນີ້ແມ່ນໄວ້ໃສ່ທໍລະບາຍອາກາດ, ຊຶ່ງໃຫ້ຢູ່ໃກ້ຂອບແທ່ນ. ຂະໜາດກວ້າງຂອງຮູໃສ່ທໍລະບາຍອາກາດນີ້ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ຫຼຸດ 11 ຊມ.

3. ເຮັດທີ່ກຳບັງໃສ່ເທິງແທ່ນທີ່ອັດຢູ່ເທິງປາກຂຸມວິດນັ້ນ.

4. ເອົາທໍລະບາຍອາກາດທີ່ມີຂະໜາດເສັ້ນຜາກາງ 11 ຊັງຕີແມັດ ຂຸບໃສ່ໃນຮູທີ່ຈົ່ງໄວ້ນັ້ນໃຫ້ແໜ້ນດີ. ທາສີທີ່ນັ້ນໃຫ້ເປັນສີດຳ ເພື່ອໃຫ້ມັນດູດເກັບເອົາຄວາມຮ້ອນ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການລະບາຍອາກາດ. ໃຫ້ເອົາຕານ່າງຖິ້ກັນຍຸງມາປິດປາຍທໍໄວ້ (ຕາໜ່າງທີ່ເປັນເຫຼັກສະແຕນເລດ ຫຼື ອາໂລມິນຽມ ແມ່ນໃຊ້ທົນດີ). ໃຫ້ທໍລະບາຍອາກາດສູງກວ່າຫຼັງຄາວິດຢ່າງນ້ອຍ 50 ຊມ ເພື່ອໃຫ້ລົມສາມາດພັດດຶງເອົາກິນເພັນອອກໄປໄດ້.



ເຮັດຮູໃສ່ທໍລະບາຍອາກາດທີ່ມີຂະໜາດພໍດີກັບທໍລະບາຍອາກາດ.

ວິທີນຳໃຊ້ ແລະ ດູແລຮັກສາວິດຂຸມທີ່ມີທໍລະບາຍອາກາດ

- ເວລາບໍ່ໄດ້ໃຊ້ໃຫ້ປິດຮູວິດໄວ້.
- ໃຫ້ທາງຂ້າງໃນວິດມືດ.
- ຮັກສາວິດໃຫ້ສະອາດຢູ່ສະເໝີ ແລະ ລ້າງແທ່ນປິດປາກຂຸມວິດເລື້ອຍໆ.

ຖ້າຫາກໄຍແມງມຸມຕັ້ນທໍລະບາຍອາກາດ ໃຫ້ຖອກນ້ຳລົງໄປໃນທໍລະບາຍອາກາດນັ້ນ.

ບັນຫາທີ່ສາມາດເກີດກັບວິດຂຸມທີ່ມີທໍລະບາຍອາກາດ ມີຄື:

ຖ້າຫາກທີ່ກຳບັງບໍ່ມີດພໍ ຫຼື ຖ້າຫາກບໍ່ອັດຮູວິດ ແມງວັນກໍ່ຈະບໍ່ບິນຂຶ້ນໄປຕາມທໍລະບາຍອາກາດ ແລະ ຖ້າຫາກທີ່ກຳບັງບໍ່ມີຫຼັງຄາ ຫຼື ຖ້າຫາກຕາໜ່າງຢູ່ປາຍທໍຂາດ ຫຼື ຫຼຸດອອກ, ກໍ່ຈະຄວບຄຸມແມງວັນບໍ່ໄດ້ຫຼາຍ.



ຖ້າຕາໜ່າງຂາດ ຫຼື ຫຼຸດອອກຈາກປາກທໍ ແມ່ນໃຫ້ເອົາອັນ ໃໝ່ມາໃສ່ແທນທັນທີ.



ວິດທີ່ເປັນມິດກັບສະພາບແວດລ້ອມ

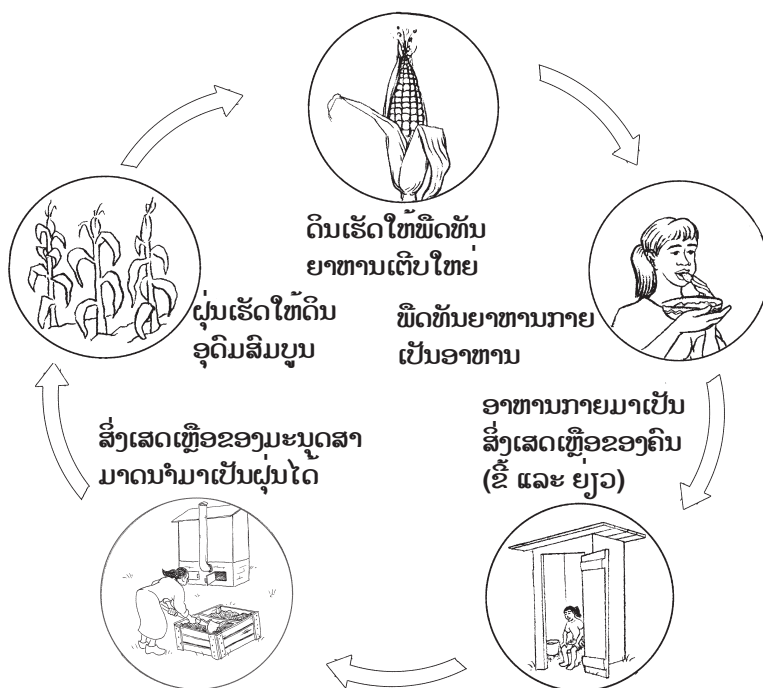
ວິດທີ່ເປັນມິດກັບສະພາບແວດລ້ອມຈະປ່ຽນສະພາບຂີ້ ແລະ ຍຸ່ງວໃຫ້ເປັນຝຸ່ນເພື່ອບຳລຸງ ແລະ ປັບສະພາບດິນ. ສິ່ງນີ້ຈະຊ່ວຍພັດທະນາສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ ໂດຍການປ້ອງກັນການແຜ່ກະຈາຍຂອງແມ່ພະຍາດ ແລະ ປ່ຽນສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ອັນຕະລາຍໃຫ້ເປັນຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຄຸນປະໂຫຍດ.

ວິດທີ່ເປັນມິດກັບສະພາບແວດລ້ອມນີ້ກໍ່ຍັງປ້ອງກັນ ແລະ ຮັກສານ້ຳ ເພາະວ່າການໃຊ້ວິດເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນບໍ່ຈຳເປັນໃຊ້ນ້ຳ, ເວັ້ນແຕ່ການລ້າງມືເທົ່ານັ້ນ. ສຳລັບນ້ຳໃຕ້ດິນ, ວິດເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນປອດໄພຫຼາຍກວ່າວິດປະເພດອື່ນໆ ເພາະວ່າພວກມັນຕັ້ງຢູ່ເທິງໜ້າດິນ ຫຼື ໃຊ້ຊຸມວິດທີ່ຕົ້ນ.

ວິດທີ່ເປັນມິດກັບສະພາບແວດລ້ອມແມ່ນສາມາດສ້າງ ແລະ ໃຊ້ໃນເມືອງໃຫຍ່, ເມືອງນ້ອຍ ຫຼື ຕາມບ້ານໄດ້. ວິດເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງການໆດູແລຮັກສາຫຼາຍກວ່າວິດຊຸມທີ່ວໄປ (ແຕ່ບໍ່ຫຼາຍເທົ່າກັບວິດຊຸມທີ່ໃຊ້ນ້ຳລ້າງ), ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນສຳລັບປະຊາຊົນທີ່ຕ້ອງເຂົ້າໃຈເຖິງວິທີການເຮັດວຽກຂອງວິດເຫຼົ່ານີ້.

ການປ່ຽນສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງຄົນ (ຂີ້ ແລະ ຍຸ່ງວ) ໃຫ້ເປັນຝຸ່ນ

ດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນດີນັ້ນແມ່ນຕ້ອງການອິນຊີວັດຖຸ (ຊາກຂອງພືດໄມ້ ແລະ ຊາກສັດຕາຍ ແລ້ວເໜົ່າເປື້ອຍລົງດິນ). ຂະບວນການຍ່ອຍສະຫຼາຍກາຍເປັນດິນຂອງອິນຊີວັດຖຸຕ່າງໆ ນັ້ນເອີ້ນວ່າ: “ການໝັກ” (ເບິ່ງໜ້າ 345).



ວິດທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມປ່ຽນສິ່ງເສດເຫຼືອໃຫ້ເປັນຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຄຸນປະໂຫຍດ

ຊາວນາເອົາເສດອາຫານ ແລະ ຂີ້ສັດມາເຮັດຝຸ່ນໝັກແລ້ວນຳໄປໃສ່ໃນດິນ ຝຸ່ນນີ້ຊ່ວຍໃຫ້ດິນມີທາດບຳລຸງລ້ຽງຢ່າງພຽງພໍແກ່ການປູກພືດທັນຍາຫານຕ່າງໆ. ຄົນເຮົາກໍຕ້ອງການທາດບຳລຸງລ້ຽງຈາກອາຫານເພື່ອໃຫ້ຮ່າງກາຍເຕີບໃຫຍ່ ແລະ ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ, ພຶດພັນຕ່າງໆກໍເຊັ່ນດຽວກັນພວກມັນຕ້ອງການທາດບຳລຸງລ້ຽງຈາກດິນເພື່ອເຕີບໃຫຍ່ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດ.

ຂີ້ ແລະ ຍ່ຽວຂອງຄົນສາມາດນຳມາເປັນຝຸ່ນໄດ້ ເພາະຢູ່ໃນນັ້ນມີທາດບຳລຸງລ້ຽງທີ່ສາມາດຟື້ນຟູດິນໄດ້. ແຕ່ມັນກໍຍັງມີແມ່ພະຍາດທີ່ພາໃຫ້ເກີດໂລກໄພໄຂ້ເຈັບຕ່າງໆ, ຍອນເຫດນີ້ການເອົາສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງຄົນມາເຮັດຝຸ່ນໝັກຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ໃສ່ໃຈເປັນພິເສດຫຼາຍກວ່າການໝັກຂີ້ສັດ ແລະ ເສດອາຫານຕ່າງໆ.

ການເອົາຂີ້ຄົນມາເຮັດຝຸ່ນໝັກນັ້ນແມ່ນບໍ່ໃຫ້ໃຊ້ຂີ້ສັດເພາະມັນບໍ່ປອດໄພ. ຫຼັງຈາກທີ່ເປັນຝຸ່ນໝັກແລ້ວຂີ້ແມ່ນປອດໄພໃນການຊ່ວຍໃຫ້ພືດທັນຍາຫານ, ຕົ້ນໄມ້ເຕີບໃຫຍ່ໂດຍບໍ່ຕ້ອງໃຊ້ປຸຍເຄມີ.

ສ່ວນຍ່ຽວນັ້ນແມ່ນມີແມ່ພະຍາດໜ້ອຍກວ່າຂີ້ ແລະ ມີທາດບຳລຸງຫຼາຍກວ່າ. ດັ່ງນັ້ນ ມັນຈຶ່ງປອດໄພກວ່າໃນການເຮັດຝຸ່ນ ແລະ ເປັນຝຸ່ນທີ່ໃຫ້ປະໂຫຍດຫຼາຍ. ແຕ່ວ່າຍ່ຽວນັ້ນແມ່ນບໍ່ໃຫ້ເອົາມາທຶດພຶດໂດຍກົງເພາະວ່າມັນເຄັມໂພດ, ສະນັ້ນກ່ອນໃຊ້ມັນຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຜ່ານຂັ້ນຕອນການບຳບັດພິເສດເສຍກ່ອນ (ເບິ່ງໜ້າ 163).

ວິດຊຸມຝຸ່ນໝັກ ແລະ ວິດແຫ້ງແບບແຍກຍ່ຽວ

ມີວິດທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ສອງຊະນິດຄື: ວິດຊຸມຝຸ່ນໝັກ ແລະ ວິດແຫ້ງແບບແຍກຍ່ຽວ. ວິດທັງສອງຊະນິດນີ້ສາມາດໃຫ້ຝຸ່ນທີ່ປອດໄພ. ຫຼາຍໆຄົນເອີ້ນວິດທັງສອງຊະນິດນີ້ວ່າ “ວິດຝຸ່ນໝັກ”, ແຕ່ພວກມັນກໍມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢູ່ຫຼາຍອັນ ຄື:

ໃນວິດຝຸ່ນໝັກ:

- ຂີ້ ແລະ ຍ່ຽວ ໄຫຼລົງໄປໂຮມກັນໃນບ່ອນເກັບອັນດຽວກັນ ເຊັ່ນ: ຊຸມດິນຕົ້ນ ຫຼື ອ່າງຊີມັງ ທີ່ບໍ່ໃຫ້ມີການຮົ່ວໄຫຼລົງສູ່ນ້ຳໃຕ້ດິນ.
- ຜູ້ໃຊ້ຈະເອົາຂີ້ຝຸ່ນທີ່ມີສ່ວນປະສົມຂອງເພືອງ, ໃບໄມ້ແຫ້ງ, ຂີ້ເລື່ອຍ, ຂີ້ດິນ ແລະ ຂີ້ເຖົ່າໃສ່ໃນຊຸມວິດທຸກຄັ້ງຫຼັງຈາກໃຊ້ແລ້ວ ເພື່ອດັບກິນ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ຂີ້ ເໝົາເປື່ອຍ ແລະ ກາຍເປັນຝຸ່ນໝັກໄວຂຶ້ນ
- ເວລາຈະເປັນຕົວຂ້າແມ່ພະຍາດເກືອບທຸກຊະນິດ, ຊຶ່ງລວມເຖິງໄຂ້ແມ່ທ້ອງກົມ (ເຊິ່ງເປັນສິ່ງທີ່ຂ້າຍາກທີ່ສຸດ).
- ຫຼັງຈາກປະຝຸ່ນໝັກໄວ້ເປັນເວລາດົນສົມຄວນເພື່ອໃຫ້ແມ່ພະຍາດຕາຍ (ຕາມປົກກະຕິແລ້ວແມ່ນໃຊ້ເວລາ 1 ປີ), ໃຫ້ເອົາຝຸ່ນໝັກອອກມາໃຊ້ໄດ້.

ໃນວິດແຫ້ງແຍກຍ່ຽວ:

- ນ້ຳຍ່ຽວແມ່ນແຍກອອກຈາກຂີ້ໄປເກັບໄວ້ຕ່າງຫາກ (ເບິ່ງໜ້າ 158). ຈາກນັ້ນຍ່ຽວຈະຖືກນຳໄປບຳບັດ ແລະ ນຳໃຊ້ເປັນຝຸ່ນສຳລັບພືດພັນຕ່າງໆ.
- ຂີ້ແມ່ນຕົກລົງໄປຫາບ່ອນເກັບທີ່ເປັນອ່າງຊີມັງ ຫຼື ກະຖັງທີ່ເຮັດດ້ວຍຢາງປູດສະຕິກ

ແຂງທີ່ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ ແລະ ບໍ່ມີຮູ້ຮົ່ວເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຂອງແຫຼວທີ່ຢູ່ຂ້າງໃນນັ້ນຮົ່ວໄຫຼລົງໄປຫນ້າໃຕ້ດິນໄດ້.

- ຜູ້ໃຊ້ຈະເອົາຂີ້ຝຸ່ນທີ່ມີສ່ວນປະສົມຂອງເພືອງ, ໃບໄມ້ແຫ້ງ, ຂີ້ເລື່ອຍ, ຂີ້ດິນ ແລະ ຂີ້ເຖົ້າໃສ່ຂໍທຸກຄັ້ງຫຼັງຈາກໃຊ້ແລ້ວ ເພື່ອດັບກິນ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ຂີ້ແຫ້ງໄວຂຶ້ນ.
- ຂີ້ໃນທີ່ຢູ່ໃນບ່ອນເກັບນັ້ນຈະບໍ່ໄດ້ປົນກັບນ້ຳ. ຝຸ່ນປະສົມທີ່ຖິ້ມລົງໃສ່ຂີ້ຫຼັງໃຊ້ໃນແຕ່ລະຄັ້ງຈະຂາແມ່ພະຍາດໄດ້ເກືອບທຸກຊະນິດ, ລວມທັງໄຂຂອງແມ່ທອງກິມນ້ຳ.
- ຂີ້ນັ້ນແມ່ນເກັບໄວ້ໃນບ່ອນເກັບນັ້ນເປັນເວລາ 1 ປີ, ຈົນກວ່າມັນຈະເປັນຄືກັບດິນແຫ້ງ.

ສຳລັບວັດຖຸສອງຊະນິດນີ້, ຂີ້ທີ່ປະສົມກັບຝຸ່ນຫຍ້າແຫ້ງ, ໃບໄມ້ແຫ້ງ, ຂີ້ເຖົ້າ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ຢູ່ໃນອ່າງວັດເປັນເວລາ 1 ປີ ແມ່ນພ້ອມທີ່ຈະເອົາອອກມາປະສົມກັບຝຸ່ນໝັກອື່ນ, ໃຊ້ຮອງຟື້ນຊຸມເພື່ອປູກຕົ້ນໄມ້, ຫຼື ເອົາໃສ່ໃນດິນເພື່ອໄວ້ປູກພືດຕ່າງໆ.

ວັດແຫ້ງຊ່ວຍສ້າງເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ

ໃນຫຼາຍໆເມືອງໃນລັດໂມເຣລອດສ໌ ປະເທດເມັກຊິໂກ, ມີປະຊາຊົນຫຼາຍຄົນໃຊ້ວັດແຫ້ງທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ຢູ່ເມືອງໂກ້ຄຽງ ທີ່ມີຊື່ວ່າ ເມືອງ ລາເຊຍເນກາ (La Cienega) ແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງການວັດແຫ້ງເປັນພິເສດ ເພາະວ່າມັນເປັນເມືອງທີ່ມີພື້ນທີ່ຕ່ຳ ແລະ ປຽກ, ຊຶ່ງຄັນໃຊ້ວັດຊຸມນ້ຳກໍ່ຖ້ວມ. ເພື່ອແກ້ບັນຫາດັ່ງກ່າວຊາວເມືອງໄດ້ພາກັນຊື້ໂຖວັດຊະນິດພິເສດທີ່ແຍກຂີ້ ແລະ ຍ່ຽວອອກຈາກກັນມາໃຊ້. ໂຖວັດນີ້ແມ່ນຜະລິດຈາກໂຮງງານນ້ອຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ມີກຳມະກອນໃນທ້ອງຖິ່ນຫຼາຍຄົນປະຈຳການຢູ່. ພວກກຳມະກອນທີ່ຜະລິດໂຖວັດນັ້ນໄດ້ມາສອນໃຫ້ຊາວບ້ານຕ່າງໆຮູ້ວິທີການໃຊ້ໂຖວັດຊະນິດໃໝ່ນີ້.



ມີປະຊາຊົນເປັນຈຳນວນຫຼາຍໃນເມືອງລາເຊຍເນກາ (La Cienega) ແມ່ນຫາລ້ຽງຊີບດ້ວຍການປູກຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກ ແລະ ພືດຜັກອື່ນໆ. ປະຊາຊົນກຸ່ມນີ້ອາໄສທີ່ໃຊ້ໂຖວັດຊະນິດໃໝ່ນີ້ ພົບວ່າພວກເຂົາສາມາດໃຊ້ນ້ຳຍ່ຽວແລະຝຸ່ນໝັກຈາກວັດໃຫ້ເປັນຝຸ່ນແກ່ຕົ້ນໄມ້ຂອງຕົນ. ເມື່ອເພື່ອນບ້ານຂອງພວກເຂົາເຫັນວ່າຕົ້ນໄມ້ທີ່ໃສ່ຝຸ່ນຈາກວັດນັ້ນໃຫຍ່ ແລະ ສົມບູນດີ, ພວກເພື່ອນບ້ານນັ້ນກໍ່ຢາກໃຊ້ວັດຊະນິດໃໝ່ນີ້ເໝືອນກັນ ເພື່ອຈະໄດ້ເອົາຝຸ່ນໄປໃຊ້.

ເຖິງປະຈຸບັນນີ້ ເກືອບວ່າທຸກຄອບຄົວໃນເມືອງ ລາເຊຍເນກາ (La Cienega) ພາກັນໃຊ້ວັດຊະນິດໃໝ່ນີ້ ແລະ ທາງໂຮງງານທີ່ຜະລິດວັດນັ້ນກໍ່ຫຍຸ້ງກັບການຜະລິດໂຖວັດເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນຊຸມຊົນດັ່ງກ່າວກໍ່ມີສຸຂະພາບທີ່ແຂງແຮງ ແລະ ກໍ່ມີຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າແຕ່ກ່ອນ.

ວິດຝຸ່ນໝັກແບບທຳມະດາສຳລັບປູກຕົ້ນໄມ້

ວິດຊະນິດນີ້ແມ່ນເພື່ອເຮັດຝຸ່ນສຳລັບປູກຕົ້ນໄມ້. ວິດນີ້ແມ່ນເຮັດແບບງ່າຍດາຍ ທີ່ມີກຳບັງ (ຝາ, ປະຕູ ແລະ ຫຼັງຄາ) ທີ່ສາມາດຍົກຍ້າຍໄດ້ໃນເວລາທີ່ວິດເຕັມ. ວິດນີ້ແມ່ນເໝາະສົມທີ່ສຸດກັບບ່ອນທີ່ມີພື້ນທີ່ກວາງຂວາງ ແລະ ກໍ່ມີການວາງແຜນທີ່ຈະປູກຕົ້ນໄມ້ໃສ່ ແລະ ມັນກໍ່ຍັງເໝາະສົມກັບບ່ອນທີ່ມີນ້ຳໃຕ້ດິນຕົ້ນ, ເພາະວ່າຊຸມວິດປະເພດນີ້ຕົ້ນ. ຫຼັງຈາກທີ່ວິດເຕັມແລ້ວກໍ່ໃຫ້ເອົາດິນຖົມຊຸມ ແລະ ປູກຕົ້ນໄມ້ໃສ່ ຊຶ່ງມັນຈະເປັນການຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ສິ່ງເສດເຫຼືອເນົ່າເປື້ອຍໄວຂຶ້ນ. ວິທີນີ້ຖືເປັນວິທີການທີ່ດີໃນການລິເລີ່ມເຮັດສວນໝາກໄມ້ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ທີ່ມີປະໂຫຍດອື່ນໆ. ຖ້າທ່ານບໍ່ມີແຜນທີ່ຈະປູກຕົ້ນໄມ້, ໃຫ້ທ່ານເລືອກໃຊ້ວິດແບບອື່ນແທນ.



ວິທີສ້າງວິດຝຸ່ນໝັກແບບທຳມະດາສຳລັບປູກຕົ້ນໄມ້

ໃນເບື້ອງຕົ້ນໃຫ້ປັບໜ້າດິນບ່ອນທີ່ຈະສ້າງວິດໃສ່ນັ້ນໃຫ້ພຽງງດີ ແລ້ວເອົາຂອບຊຸມວິດທີ່ເຮັດດ້ວຍຊີມັງມາວາງລົງ (ເບິ່ງໜ້າ 148). ຈາກນັ້ນໃຫ້ຊຸດຊຸມຕາມຂອບຊີມັງຂ້າງໃນໃຫ້ເລິກ 1 ແມັດ ແລະ ໃຫ້ເອົາດິນທີ່ຊຸດຂຶ້ນມານັ້ນຖົມທັບຂອບນອກຂອງຂອບຊີມັງນັ້ນໃຫ້ແໜ້ນດີ. ເຮັດແທນອັດປາກຊຸມວິດ (ທີ່ມີຮູວິດນຳ) ມາວາງທັບລົງເທິງຂອບ ແລະ ຊຸມທີ່ຊຸດໄວ້ນັ້ນ. ໃຫ້ເຮັດທີ່ກຳບັງທີ່ເບົາ ແລະ ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ງ່າຍໃສ່ເທິງແທນອັດປາກຊຸມວິດນັ້ນ.

ວິທີການໃຊ້ ແລະ ດູແລຮັກສາວິດຝຸ່ນໝັກແບບທຳມະດາສຳລັບປູກຕົ້ນໄມ້

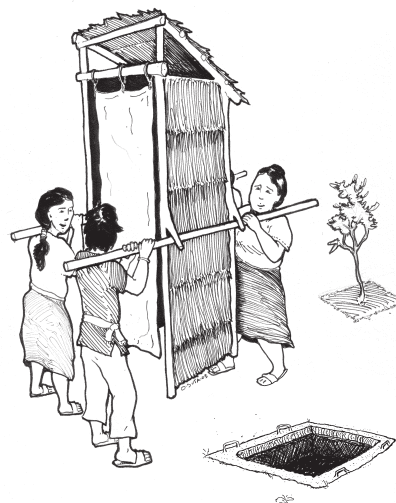
- ກ່ອນຈະໃຊ້ວິດໃຫ້ເອົາໃບໄມ້ແຫ້ງ ຫຼື ເພືອງແຫ້ງຖິ້ມລົງໄປໃນຊຸມວິດເສຍກ່ອນ, ມັນຈະຊ່ວຍໃຫ້ຂີ້ເນົ່າເປື້ອຍ.
- ຫຼັງການຖ່າຍທຸກຄັ້ງໃຫ້ເອົາຂີ້ດິນທີ່ປະສົມຂີ້ເຖົ້າ ຫຼື ປະສົມໃບໄມ້ແຫ້ງຖິ້ມລົງໄປໃນຊຸມວິດກຳມີໜຶ່ງ.
- ເມື່ອກອງສິ່ງເສດເຫຼືອ (ຂີ້) ໃນຊຸມນັ້ນຄູນກັນຂຶ້ນມາສູງຫຼາຍໃຫ້ເອົາໄມ້ຄວັດເຂ້ຍໃຫ້ມັນຕຳລົງໄປ.

- ໃຫ້ກວາດ ແລະ ລ້າງອະນາໄມແທ່ນອັດປາກຊຸມເລື້ອຍໆ. ຈົ່ງລະວັງຢ່າໃຫ້ນ້ຳໄຫຼລົງໄປໃນຊຸມວິດຫຼາຍ.

- ເມື່ອວິດໃກ້ຈະເຕັມໃຫ້ຍົກຍ້າຍທີ່ກຳບັງ ພ້ອມທັງແທ່ນອັດປາກຊຸມ ແລະ ຂອບຊຸມອອກ.

- ເອົາດິນທີ່ປະສົມເສດພືດໄມ້ໄປຫຍ້າມາຖິມຊຸມວິດໃຫ້ໜາ 15 ຊັງຕີແມັດ. ຫຼັງຈາກຜ່ານໄປຫຼາຍອາທິດ ສິ່ງເສດເຫຼືອໃນຊຸມວິດນັ້ນກໍຈະຍຸບຕົວລົງ ແລະ ໃຫ້ເອົາດິນທີ່ປະສົມເສດພືດໄມ້ໄປຫຍ້າມາຖິມຊຸມວິດນັ້ນອີກ ແລະ ໃຫ້ປູກຕົ້ນໄມ້ໃສ່. ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກຈະໃຫຍ່ໄວ ແລະ ໃຫ້ໝາກດີກໜາ (ຫຼາຍ) ແລະ ປອດໄພ.

- ໃຫ້ຍົກເອົາທີ່ກຳບັງ ພ້ອມທັງແທ່ນອັດປາກຊຸມ ແລະ ຂອບຊຸມໄປຍັງບ່ອນທີ່ຈະເຮັດວິດໃໝ່, ຈາກນັ້ນກໍລົງມືຊຸດຊຸມ ແລະ ເຮັດວິດໃໝ່ຂຶ້ນມາອີກ.



ວິດຝຸ່ນໝັກແບບ 2 ຊຸມ

ວິດຝຸ່ນໝັກແບບ 2 ຊຸມກໍຄືກັນກັບວິດຝຸ່ນໝັກທຳມະດາສຳລັບປູກຕົ້ນໄມ້, ແຕ່ຄວາມຕ່າງກໍມີຢູ່ວ່າ ຈະບໍ່ໃຊ້ຊຸມວິດທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍຝຸ່ນໝັກນັ້ນປູກຕົ້ນໄມ້ ແຕ່ຈະຊຸດເອົາຝຸ່ນໝັກນັ້ນອອກຈາກຊຸມວິດຈົນໝົດ ແລະ ເອົາຝຸ່ນນັ້ນໄປໃສ່ສວນ ຫຼື ໄຮ່ນາ. ວິດແບບນີ້ແມ່ນມີຄວາມປອດໄພ ສຳລັບນ້ຳໃຕ້ດິນຫຼາຍກວ່າວິດຊຸມທົ່ວໄປ. ນັ້ນກໍຍ້ອນວ່າຂີ້ ແລະ ຍຸງວແມ່ນຈະປະສົມກັບດິນຢູ່ໃນຊຸມວິດທີ່ຕົ້ນກວ່າ ແລະ ປ່ອຍໃຫ້ແຫ້ງເພື່ອຂ້າແມ່ພະຍາດ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍຊຸດອອກຈາກຊຸມເພື່ອເອົາໄປໃຊ້ເຮັດຝຸ່ນ.



ວິທີສ້າງວິດຝຸ່ນໝັກແບບ 2 ຊຸມ

ຊຸດຊຸມວິດ 2 ຊຸມ, ແຕ່ລະຊຸມໃຫ້ມີລວງກວ້າງ 1 ແມັດ, ເລິກ 1 ຫາ 1 ແມັດເຄິ່ງ ແລະ ຫ່າງກັນ 30 ຊັງຕີແມັດ. ໃຫ້ກໍ່ອອມຝາຊຸມ ຫຼື ໃສ່ຂອບປາກຊຸມທັງ 2 ຊຸມ (ເບິ່ງໜ້າ 148). ຢູ່ຊຸມໜຶ່ງໃຫ້ເອົາແທ່ນອັດປາກຊຸມໃສ່ ແລະ ເຮັດກຳບັງແບບທຳມະດາໃສ່, ສວນຊຸມທີສອງແມ່ນເອົາຝາທີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ຫຼືຊີມັງອັດໄວ້. ໃຫ້ໃຊ້ຊຸມທຳອິດນັ້ນຈົນກວ່າມັນເກືອບຈະເຕັມ. ຖ້າຄອບຄົວທີ່ມີສະມາຊິກ 6 ຄົນໃຊ້ ຊຸມວິດຈະເຕັມໃນເວລາປະມານໜຶ່ງປີ.

1. ເມື່ອຂຸມວິດທຳອິດໃກ້ຈະເຕັມ, ໃຫ້ເອົາດິນມາຖິມຂຸມໄວ້ໃຫ້ໜ້າ 30 ຊັງຕີແມັດ ແລະ ເອົາແຜ່ນແປ້ນ ຫຼື ແຜ່ນຊີມັງອັດໄວ້. ແລ້ວຍ້າຍເອົາກຳບັງ, ແທ່ນອັດຂຸມວິດໄປໃສ່ຂຸມທີສອງ ແລະ ໃຊ້ຂຸມທີສອງຈົນກວ່າມັນເກືອບເຕັມ.

2. ປະຊຸມວິດທຳອິດໄວ້. ຫຼື ຫຼັງຈາກປະໄວ້ສອງເດືອນ ເມື່ອສິ່ງເສດເຫຼືອຍຸບລົງໃຫ້ເອົາດິນມາຖິມໃສ່ເພີ່ມອີກແລ້ວປູກພືດຜັກປະຈຳລະດູເຊັ່ນ: ໝາກເລັ່ນໃສ່ໃນຂຸມນັ້ນເລີຍ. ແລະເນື່ອງຈາກວ່າສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ຢູ່ໃນຂຸມນັ້ນກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະຍ່ອຍສະຫຼາຍ ສະນັ້ນຄວນຫຼີກເວັ້ນການປູກພືດຜັກເປັນຫົວ ເຊັ່ນ: ຫົວກາລິດ ແລະ ມັນຝັງ.

3. ເມື່ອຂຸມວິດທີສອງໃກ້ຈະເຕັມແລ້ວ, ໃຫ້ຊວ້ານເອົາຝຸ່ນທີ່ຢູ່ໃນຂຸມທີ່ໜຶ່ງອອກໃຫ້ໝົດ. ເວລາຊວ້ານໃຫ້ໃສ່ຖົງມື ແລະ ຫຼັງຈາກຊວ້ານຝຸ່ນອອກແລ້ວໃຫ້ລ້າງມືໃຫ້ສະອາດ.

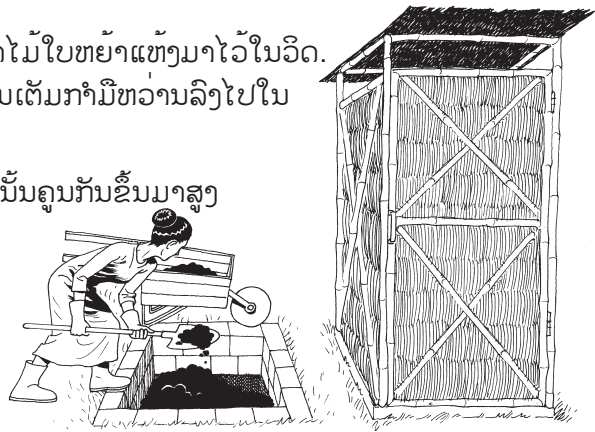
4. ໃຫ້ເກັບເອົາຝຸ່ນທີ່ຊວ້ານອອກຈາກຂຸມທີ່ໜຶ່ງໄວ້ໃນເປົາ ຫຼື ກະຕ່າ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ປົດປາກເປົາ ຫຼື ກະຕ່ານັ້ນ. ການເກັບຮັກສາໄວ້ແມ່ນເພື່ອເອົາໄວ້ໃຊ້ໃນເວລາຕໍ່ໄປ ຫຼື ຈະເອົາຝຸ່ນນັ້ນໄປປະສົມກັບຝຸ່ນໝັກອື່ນ ຫຼື ເອົາມັນໄປໃສ່ສວນເລີຍກໍໄດ້. (ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ວ່າເມື່ອໃດຝຸ່ນໃນຂຸມນັ້ນແມ່ນພ້ອມທີ່ຈະໃຫ້ນຳໄປໃຊ້, ເບິ່ງໜ້າ 162.)

ວິທີການນຳໃຊ້ວິດຝຸ່ນໝັກແບບສອງຂຸມ

- ໃຫ້ເອົາຄູ່ໃສ່ດິນທີ່ປະສົມເສດພືດໄມ້ໃບຫຍ້າແຫ້ງມາໄວ້ໃນວິດ. ຫຼັງການຖ່າຍໃນແຕ່ລະຄັ້ງໃຫ້ກຳເອົາຂີ້ດິນນັ້ນເຕັມກຳມີຫວ່ານລົງໄປໃນຂຸມວິດ.

- ເມື່ອກອງສິ່ງເສດເຫຼືອ (ຂີ້) ໃນຂຸມນັ້ນຄູນກັນຂຶ້ນມາສູງຫຼາຍໃຫ້ເອົາໄມ້ຄວັດເຂັ້ມໃຫ້ມັນຕຳລົງໄປ.

- ໃຫ້ກວາດ ແລະ ລ້າງອະນາໄມແທ່ນອັດປາກຂຸມເລື້ອຍໆ. ຈົ່ງລະວັງຢ່າໃຫ້ນ້ຳໄຫລລົງໄປໃນຂຸມວິດຫຼາຍ.



ຫຼັງຈາກ 1 ປີ, ຝຸ່ນໝັກໃນຂຸມວິດນັ້ນແມ່ນປອດໄພ ແລະ ສາມາດເອົາມາປະສົມກັບດິນສວນເພື່ອເຮັດຝຸ່ນ. ແຕ່ມັນຈະເປັນການດີທີ່ສຸດໃນເວລາຕັກຝຸ່ນອອກຈາກຂຸມວິດນັ້ນແມ່ນໃຫ້ໃສ່ຖົງມື ແລະ ເກັບ.

ວິດແຫ້ງແບບແຍກຍຸງໄວ້ຕ່າງຫາກ

ສຳລັບວິດແຫ້ງນີ້ແມ່ນບໍ່ໃຊ້ຊຸມວິດ. ວິດເຫຼົ່ານີ້ເປັນວິດທີ່ກຳຖານໃຫ້ສູງຂຶ້ນຢູ່ເທິງໜ້າດິນ, ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງງ່າຍຕໍ່ການເອົາສິ່ງເສດເຫຼືອອອກໄປເຮັດຝຸ່ນ. ວິດນີ້ຈະມີບ່ອນ ຫຼື ຫ້ອງເກັບຂີ້ແລະ ໄຫ ຫຼື ໂອ່ງເກັບຍຸງທີ່ແຍກກັນຢູ່. ການແຍກນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ຂີ້ນັ້ນແຫ້ງເພື່ອຂ້າແມ່ພະຍາດ ແລະ ດັບກິນ, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນມັນກໍ່ເປັນການງ່າຍໃນການເອົານ້ຳຍຸງໄປເຮັດຝຸ່ນ. ເນື່ອງຈາກວ່າວິດແຫ້ງນີ້ແມ່ນກຳຢູ່ເທິງໜ້າດິນ ແລະ ເທພິນນ້ຳ; ສະນັ້ນ ວິດແຫ້ງທີ່ເຮັດໄດ້ມາດຕະຖານຈຶ່ງບໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມີການປົນເປື້ອນກັບນ້ຳໃຕ້ດິນ.

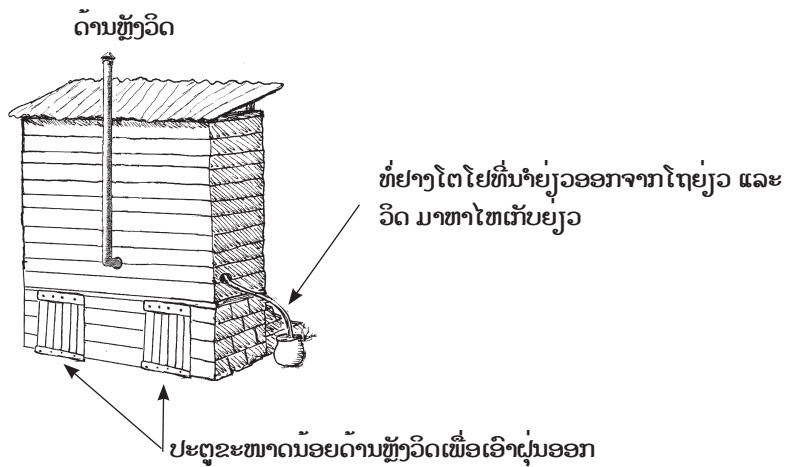
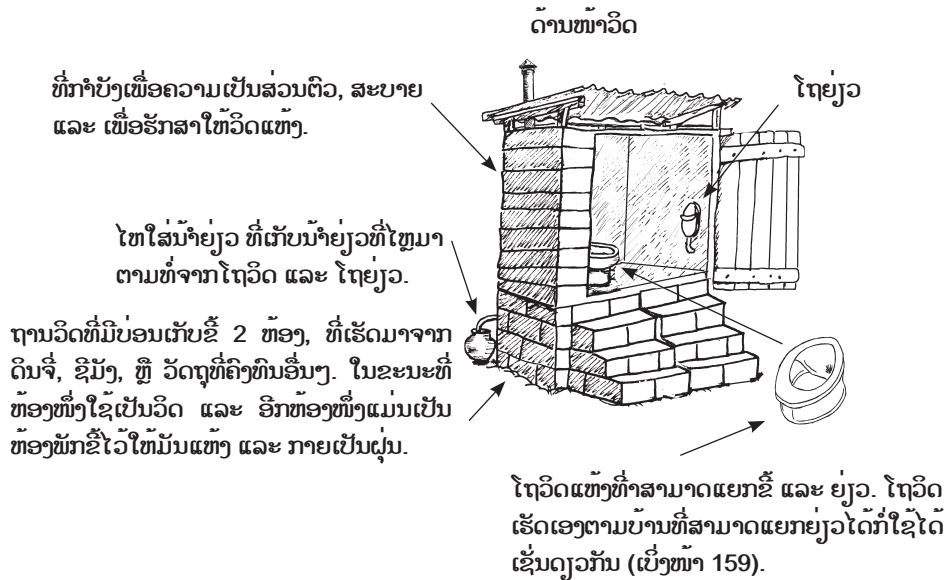
ວິດແຫ້ງແມ່ນເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການກໍ່ສ້າງຫຼາຍກວ່າວິດຊຸມ ແລະ ກໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການຝຶກອົບຮົມການໃຊ້ວິດແຫ້ງຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ປອດໄພ ເພາະວ່າພວກມັນແມ່ນໃຊ້ຕ່າງຈາກວິດຊຸມ ແລະ ວິດຊີມ. ວິດແຫ້ງຍັງຕ້ອງໄດ້ມີການຈັດການດູແລເປັນພິເສດອີກ, ແຕ່ພວກມັນແມ່ນເໝາະສົມດີສຳລັບປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຕ້ອງການຝຸ່ນໄປໃຊ້; ແລະ ພວກມັນກໍ່ເປັນທາງເລືອກທີ່ດີສຳລັບບ່ອນທີ່:

- ນ້ຳໃຕ້ດິນຢູ່ຕື້ນ ແລະ ບໍ່ເໝາະທີ່ຈະເຮັດວິດຊຸມ.
- ເກີດນ້ຳຖ້ວມເລື້ອຍ.
- ດິນແຂງໂພດ ຊຸດຊຸມວິດຍາກ.
- ປະຊາຊົນຕ້ອງການວິດຖາວອນໃນ ຫຼື ໃກ້ເຮືອນຕົນເອງ.

ວິດແຫ້ງແບບມີບ່ອນບັນຈຸອາຈົມ (ຂີ້) 2 ຫ້ອງ

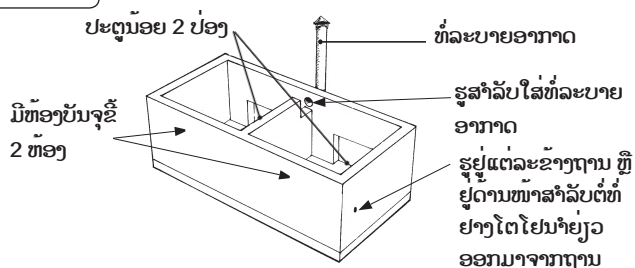
ວິດແບບນີ້ຈະມີບ່ອນພັກຂີ້ເພື່ອໃຫ້ມັນເນົາສະຫຼາຍກາຍເປັນຝຸ່ນ ຢູ່ 2 ຫ້ອງ. ຫ້ອງໜຶ່ງໃຊ້ເປັນວິດ ແລະ ອີກຫ້ອງໜຶ່ງແມ່ນບ່ອນພັກຂີ້ໃຫ້ມັນແຫ້ງ ແລະ ແຍກຕົວກາຍເປັນຝຸ່ນ. ວິດນີ້ຈະໃຊ້ໂຖວິດແບບພິເສດທີ່ສາມາດແຍກຂີ້ ແລະ ຍຸງອອກຈາກກັນ ແລະ ສາມາດໃຊ້ໄດ້ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ. ສຳລັບນ້ຳຍຸງແມ່ນໃຫ້ໄຫຼໄປຕາມທ່ອອກໄປຫາຖັງບັນຈຸທີ່ຢູ່ຂ້າງນອກວິດ. ຫຼັງຈາກ 1 ປີ ຂີ້ທີ່ແຫ້ງ ແລະ ເປັນຝຸ່ນແລ້ວນັ້ນກໍ່ສາມາດເອົາອອກມາປະສົມກັບຝຸ່ນໝັກອື່ນໆ ຫຼື ນຳເອົາໄປໃສ່ນ້ຳ ຫຼື ສວນເລີຍກໍ່ໄດ້. ສ່ວນນ້ຳຍຸງກໍ່ເອົາໄປປະສົມນ້ຳ ແລະ ໃຊ້ເປັນຝຸ່ນໄດ້ (ເບິ່ງໜ້າ 163).

ພາກສ່ວນຕ່າງໆຂອງວິດແຫ້ງແບບມີບ່ອນບັນຈຸອາຈົມ 2 ຫ້ອງ



ການເຮັດວິດແຫ້ງທີ່ແຍກຍຸ່ງມີ 3 ວິທີ

ທັງ 3 ວິທີນັ້ນແມ່ນຕ້ອງມີຖານວິດທີ່ເຮັດຈາກຊີມັງ, ດິນຈີ່, ຫຼື ວັດສະດຸອື່ນໃດກໍ່ໄດ້ທີ່ກັນນ້ຳ. ຖານນັ້ນຕ້ອງມີພາກສ່ວນຕ່າງໆດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:



ເຮັດຖານວິດ

ເຮັດບ່ອນໂຕ່ງແຍກຍຸ່ງ

ວິດແບບຕ່າງໆ



ໃຫ້ຈິ່ງຫວ່າງໄວ້ຢູ່ຝາກັນກາງຂອງຖານເພື່ອໄວ້ເປັນບ່ອນໃສ່ພາຊະນະທີ່ຮອງຮັບນ້ຳຍຸ່ງທີ່ແຍກອອກມານັ້ນ, ເພື່ອມັນສາມາດຮັບເອົາຍຸ່ງໄດ້ຈາກທັງສອງຫວ່າງຂອງຖານ.

ເອົາຕູກນ້ຳຕື້ມຂະໜາດ 20 ລິດມາຕັດກິ່ນອອກເພື່ອເຮັດເປັນໂຖໂຕ່ງຍຸ່ງ ແລ້ວເອົາມາໃສ່ໃນບ່ອນວ່າງທີ່ຈິ່ງໄວ້ໃນຝາກັນກາງ ໂດຍປິ່ນປາກກະຕຸກລົງລຸ່ມ. ຈາກນັ້ນໃຫ້ເອົາທໍ່ຢ່າງໂຕໂຍນສູບໃສ່ປາກຕູກນ້ຳທີ່ຢູ່ດ້ານລຸ່ມ ແລະ ມັດໃຫ້ແໜ້ນເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຍຸ່ງຮົ່ວອອກມາ. ເອົາຕາໜ່າງຖິ້ມກາງໃສ່ໃນກະຕຸກເພື່ອກັນບໍ່ໃຫ້ຂີ້ ຫຼື ສິ່ງອື່ນໆຕົກລົງໄປປົນກັບນ້ຳຍຸ່ງໄດ້.

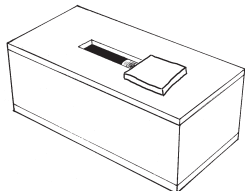


ເຮັດແທ່ນອັດຖານທີ່ພຽງດີ ທີ່ເຮັດມາຈາກໄມ້ ຫຼື ຊີມັງ ແລະ ໃຫ້ຈິ່ງຮູວິດໄວ້ໜຶ່ງຮູຢູ່ເທິງແຕ່ລະຫ້ອງຂອງຖານ.

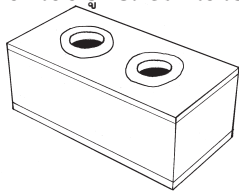
ໂຖວິດທີ່ແຍກຍຸ່ງໃນໂຕນັ້ນແມ່ນສາມາດເຮັດຂຶ້ນມາເອງ ຫຼື ຫາຊື້ຢູ່ບາງບ່ອນ. ຖ້າມີໂຖວິດແບບນີ້ ແມ່ນງ່າຍໃນການຕິດຕັ້ງ ແລະ ນຳໃຊ້.

ສຳລັບທັງ 3 ວິທີນັ້ນໃຫ້ເຮັດຂັ້ນໄດ ແລະ ທີ່ກຳບັງໃສ່. ໃຫ້ເຮັດບານອັດປະຕູນ້ອຍທັງຫຼັງ ສອງບານນັ້ນ (ຫຼື ເອົາແຜ່ນຊີມັງອັດ ແລະ ໂບກທັບໄວ້ຊົ່ວຄາວກໍໄດ້ເຊັ່ນກັນ). ວາງທ່ຽງໂຕໂຢ່ອອກມາຈາກຖານໄປຫາ ບ່ອນບັນຈຸຢູ່ງວ, ຊຸມກຳຈັດນ້ຳເປື້ອນ, ຫຼື ຕໍ່ໄປຫາສວນເພື່ອໃຫ້ມັນຟື້ນຟູດິນ.

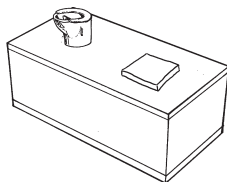
ຂັ້ນຕອນສຸດທ້າຍ



ຂັ້ນຕອນສຸດທ້າຍຂອງການເຮັດຖານໃຫ້ເຈາະ (ຫຼື ເຮັດ) ຮູວິດຍາວໃສ່ ແທ່ນອັດຖານ ເພື່ອໃຫ້ນັ່ງຢູ່ງວຢູ່ຖ່າຍໄດ້ ແລະ ໃຫ້ໂຖໂຕ່ງຢູ່ງວພໍດີຢູ່ລະ ຫວ່າງກາງຮູນັ້ນ. ໃນເວລາຖ່າຍ, ຂີ້ກໍຈະຕົກລົງໄປໃນຫ້ອງເກັບຂີ້ຫ້ອງ ໃດຫ້ອງໜຶ່ງທີ່ຢູ່ກ້ອງແທ່ນ ແລະ ຢູ່ງວກໍຈະລົງໄປຫາໂຖໂຕ່ງຢູ່ງວ ແລ້ວ ໄຫຼອອກມາຫາໄຫທີ່ຢູ່ນອກວິດ. ໃຫ້ເອົາຝາອັດຮູວິດເຄິ່ງທີ່ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ໄວ້.



ເອົາໂຖໂຕ່ງຢູ່ງວນັ້ນໄປຕິດໄວ້ໃນຮູວິດທາງດ້ານໜ້າຂອງ ແຕ່ລະຮູ. ເຮັດບ່ອນນັ່ງຖ່າຍໃສ່ຮູວິດແຕ່ລະຮູ.



ເອົາໂຖວິດແບບແຍກຢູ່ງວໃນໂຕວາງໃສ່ເທິງຮູໜຶ່ງເທິງແທ່ນອັດຖານ ແລະ ອັດຮູໜຶ່ງທີ່ເຫຼືອນັ້ນໄວ້ຈົນກວ່າຈະຕ້ອງການໃຊ້ມັນ.

ທີ່ກຳບັງວິດ



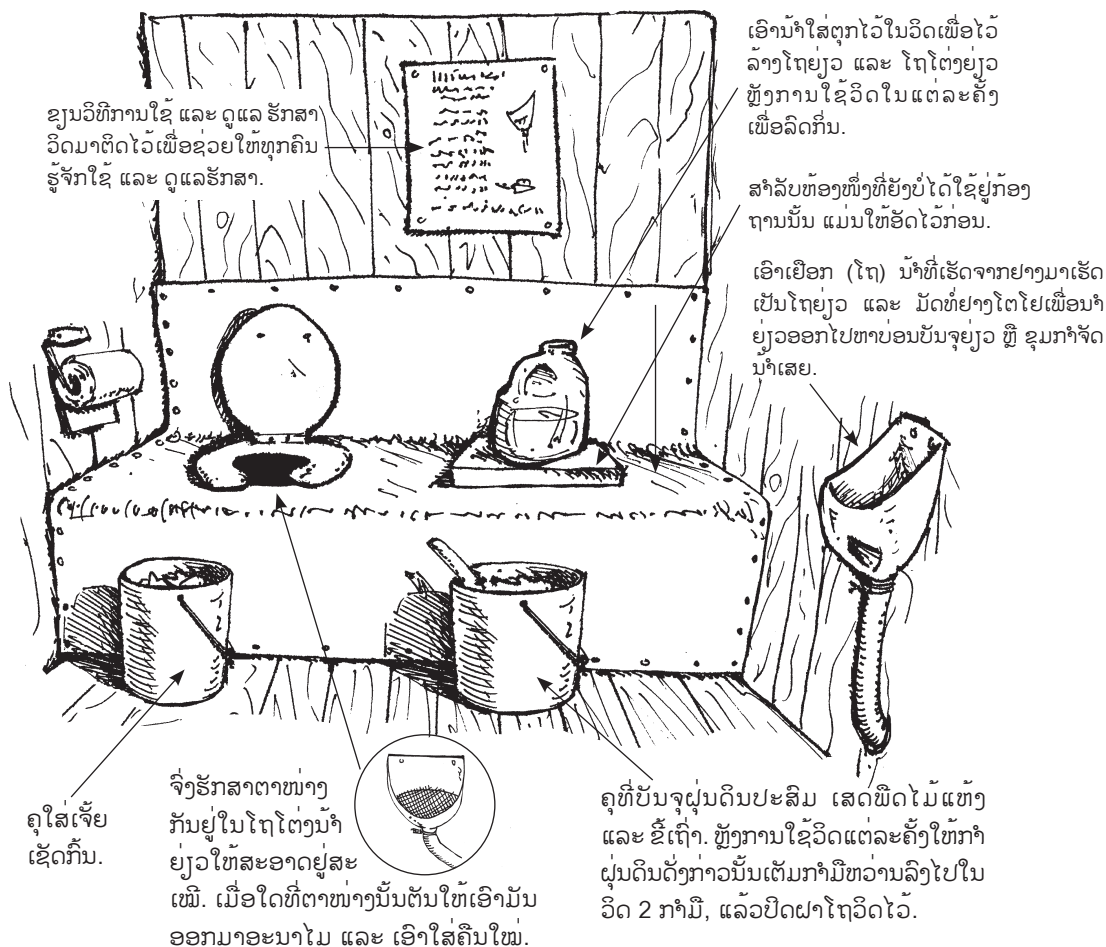
ເຮັດທີ່ກຳບັງໃສ່ວິດ ນ້ຳຢູ່ງວ ແມ່ນຖືກ ເກັບໄວ້ໃນຖັງ ຫຼື ໄຫ ເພື່ອເອົາໄປເຮັດຝຸ່ນ (ເບິ່ງໜ້າ 163)...



...ຫຼືປ່ອຍໃຫ້ໄຫຼອອກ ຕາມທ່ຽງໂຕໂຢ່ໄປ ຍັງຊຸມຊຶມ (ຫຼື ຊຸມກຳ ຈັດນ້ຳເປື້ອນ) (ເບິ່ງ ໜ້າ 100).



ວິທີການໃຊ້ ແລະ ດູແລຮັກສາວິດແຫ້ງແບບມີບ່ອນໃສ່ອາຈົມ 2 ຫ້ອງ

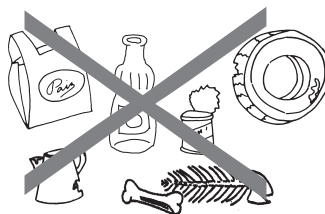


- ຮັກສາບໍ່ໃຫ້ມີນ້ຳ ຫຼື ບໍ່ໃຫ້ນ້ຳຮົ່ວໄຫຼເຂົ້າໄປໃນຫ້ອງເກັບອາຈົມ (ຂີ້) ນັ້ນ.
- ຖ້າວ່າຂີ້ທີ່ຢູ່ໃນຫ້ອງເກັບນັ້ນຖືກນ້ຳປຸງກໃຫ້ເອົາຝຸ່ນດິນປະສົມເສດພຶດໄມ້ແຫ້ງ ແລະ ຂີ້ເຖົ້າໃສ່ລົງໄປໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.
- ຖ້າວ່າວິດຫາກມີກິ່ນເໝັນແຮງ ໃຫ້ເອົາຝຸ່ນດິນປະສົມ ເສດພຶດໄມ້ແຫ້ງ ແລະ ຂີ້ເຖົ້າໃສ່ລົງໄປຕື່ມ, ແລະ ໃຫ້ກວດເບິ່ງທໍລະບາຍອາກາດວ່າມີແນວຕັນຫຼືບໍ່; ຖ້າມີໃຫ້ເອົາອອກ.
- ຖ້າຂີ້ກອງທັບຖືກກັນຂຶ້ນມາສູງຫຼາຍໂພດ ແມ່ນໃຫ້ເອົາໄມ້ຍູ່ໃຫ້ມັນຕຳລົງ.
- ເມື່ອຖັງ ຫຼື ໂຫທີ່ໃສ່ຍຽວເຕັມແລ້ວ ໃຫ້ເອົາໄປຖອກອອກ ແລະ ນຳເອົາໄປເຮັດຝຸ່ນ (ເບິ່ງໜ້າ 163).
- ເມື່ອຫ້ອງບັນຈຸຂີ້ເຕັມແລ້ວ ໃຫ້ຍ້າຍໄປໃຊ້ຫ້ອງເປົ່າທີ່ປິດຮູໄວ້ນັ້ນ ແລະ ໃຫ້ອັດຮູວິດທີ່ເຕັມແລ້ວນັ້ນໄວ້.
- ຖ້າປະໂຫຂີ້ຍ່ອຍສະຫຼາຍໃນຫ້ອງເກັບອາຈົມນັ້ນຢ່າງນ້ອຍ 1 ປີ ແມ່ນດີທີ່ສຸດ. ຫຼັງຈາກໜຶ່ງປີ ຫຼື ເມື່ອເວລາທີ່ຫ້ອງວິດທີສອງເຕັມ; ໃຫ້ເອົາຂີ້ທີ່ໝັກໄວ້ເປັນເວລາໜຶ່ງປີນັ້ນອອກ ແລະ ໃຫ້ປ່ຽນມາຖ່າຍໃສ່ຫ້ອງທີ່ເປົ່ານັ້ນ.

ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອລົງໃນວິດ

ສຳລັບວິດທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນໃຊ້ສະເພາະສຳລັບສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກຮ່າງຄົນຄົນເທົ່ານັ້ນ. ຜູ້ຍິງທີ່ເປັນປະຈຳເດືອນກໍ່ອາດໃຊ້ວິດເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຢ່າງປອດໄພ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ຖິ້ມຜ້າອະນາໄມ ແລະ ຜະລິດຕະພັນອື່ນໆ ລົງໄປໃນວິດ.

ວິດທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ສາມາດໃຊ້ກຳຈັດສິ່ງຕ່າງໆທີ່ບໍ່ຍ່ອຍສະຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ກະບ່ອງ, ຕຸກນຳ, ຢາງ, ຜ້າອະນາໄມ ຫຼື ເຈ້ຍທີ່ມີຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ. ຫາກຖິ້ມເຈ້ຍ, ໃບໄມ້, ຂີ້ເລື່ອຍ ແລະ ຜຸນເສດພິດໄມ້ຕ່າງໆລົງໄປໃນປະລິມານໜ້ອຍກໍ່ບໍ່ເປັນຫຍັງ ເພາະວ່າພວກມັນຍ່ອຍສະຫຼາຍກາຍເປັນດິນໄດ້.



ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອລົງໃນວິດ

ເມື່ອໃດຝຸ່ນສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງຄົນຈຶ່ງພ້ອມແກ່ການເອົາອອກມາໃຊ້

ເມື່ອຝຸ່ນນັ້ນແຫ້ງ ແລະ ບໍ່ມີກິ່ນ ຫຼື ມີກິ່ນໜ້ອຍໜຶ່ງ ແມ່ນສາມາດເອົາອອກມາເຮັດຝຸ່ນໄດ້. ການທີ່ຈະໃຫ້ມັນແຫ້ງ ແລະ ມີກິ່ນໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ມີກິ່ນນັ້ນແມ່ນໃຫ້ປະໄວ້ໃນຫ້ອງເກັບຝຸ່ນທີ່ຢູ່ໃນວິດແຫ່ງນັ້ນເປັນເວລາ 1 ປີ.

ເມື່ອທ່ານຄິດວ່າສິ່ງເສດເຫຼືອ (ຂີ້) ນັ້ນເປັນຝຸ່ນ ແລະ ພ້ອມໃຊ້ແລ້ວ ໃຫ້ທ່ານໄຂຫ້ອງເກັບ ພັກຝຸ່ນທີ່ຢູ່ໃນຖານວິດນັ້ນ. ຖ້າພົບວ່າກອງຝຸ່ນນັ້ນຍັງປຽກຢູ່ໃຫ້ທ່ານເອົາຝຸ່ນເສດພິດໄມ້ ຫຼື ດິນປະສົມຂີ້ເຖົ້າໃສ່ຕື້ມ ແລະ ປະມັນໄວ້ອີກເປັນເວລາຫຼາຍໆອາທິດ. ຖ້າຫາກວ່າ ໄຂອອກມາແລ້ວກອງຝຸ່ນທີ່ຢູ່ໃນນັ້ນແຫ້ງ ແລະ ບໍ່ມີກິ່ນແຮງແມ່ນໃຫ້ເອົາຊວານໆອອກມາໃຊ້ໄດ້ເລີຍ.

ຫຼັງຈາກທີ່ປະໃຫ້ຝຸ່ນໃນວິດນັ້ນແຫ້ງເປັນໄລຍະໜຶ່ງປີແລ້ວ, ແມ່ພະຍາດເກືອບທຸກຊະນິດຈະຕາຍ ແລະ ຝຸ່ນນັ້ນກໍ່ປອດໄພໃນການນຳໄປໃສ່ດິນສວນ. ແຕ່ຖ້າຫາກທ່ານຍັງບໍ່ແນ່ໃຈໃນຄວາມປອດໄພ ກໍ່ໃຫ້ເອົາຝຸ່ນນັ້ນໃສ່ໃນກະເປົາ ຫຼື ຄູ ແລະ ເອົາໄປປະຕາກແດດໄວ້ໂດຍບໍ່ໃຫ້ປົດປາກເປົາ ຫຼື ຄູ, ຫຼື ເອົາໄປປະສົມກັບເຂົ້າກັບຝຸ່ນໝັກອື່ນໆກໍ່ໄດ້.



ຊວານເອົາຝຸ່ນແຫ້ງອອກມາໃຊ້.



ສິ່ງທີ່ສຳຄັນແມ່ນ ໃຫ້ໃສ່ຖົງມື ແລະ ເກີບ ເມື່ອ ທ່ານເຮັດວຽກກັບສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງຄົນ ແລະ ຫຼັງຈາກແລ້ວໆ ໃຫ້ລ້າງມືໃຫ້ສະອາດດີ.

ຝຸ່ນຢຽວ

ພໍ່ນາຈຳນວນໜຶ່ງໃຊ້ຢຽວປະສົມກັບນ້ຳເພື່ອເຮັດເປັນຝຸ່ນ ເພາະວ່າ ໃນນ້ຳຢຽວມີທາດບຳລຸງລຽງທີ່ມີຄຸນຄ່າ ເຊັ່ນ: ທາດໄນໂຕຼເຈັນ ແລະ ທາດພືດສະຟາດ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ພືດຜັກຂອງເຂົາເຈົ້າເຕີບໃຫຍ່ ແລະ ງາມດີ. ການຈັດການກັບນ້ຳຢຽວນັ້ນແມ່ນປອດໄພຫຼາຍກວ່າກັບຂີ້. ແຕ່ວ່າທາດບຳລຸງລຽງທີ່ມີປະໂຫຍດໃນນ້ຳຢຽວນັ້ນສາມາດທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ແຫຼງນ້ຳປົນເປື້ອນໄດ້. ນອກນີ້ໃນຢຽວສາມາດມີແມ່ພະຍາດໃບໄມ້ເລືອດ (ເບິ່ງໜ້າ 68) ປົນອອກມານຳ; ຍ້ອນເຫດນີ້ ມັນຈຶ່ງເປັນສິ່ງສຳຄັນ ບໍ່ໃຫ້ເອົາຢຽວມາເຮັດໃຫ້ປົນເປື້ອນແຫຼງນ້ຳ ຫຼື ເອົາມາໃສ່ໃກ້ກັບບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນໃຊ້ນ້ຳກິນ ຫຼື ອາບ.

ການເຮັດຝຸ່ນຈາກນ້ຳຢຽວ

ເອົາຢຽວໃສ່ໃນພາຊະນະບັນຈຸທີ່ມີຝາປິດ ແລະ ປະໄວ້ 2 ຫາ 3 ມື້. ການເຮັດເຊັ່ນ ນີ້ແມ່ນພະຍາດຈະຕາຍ ແລະ ຍັງເປັນການຊ່ວຍປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ທາດບຳລຸງໃນຢຽວນັ້ນລະເຫີຍອາຍໄປໃນອາກາດ.

ໃນການເຮັດຝຸ່ນຈາກຢຽວແມ່ນໃຫ້ປະສົມໃນອັດຕາສ່ວນ 1 ຕໍ່ 3 ຄື: ນ້ຳ 3 ສ່ວນ ຕໍ່ ຢຽວ 1 ສ່ວນ. ຫຼັງຈາກປະສົມກັນດີແລ້ວກໍ່ເອົາໄປທົດພືດຜັກຕ່າງໆ. ທ່ານສາມາດທົດໄດ້ 3 ເທື່ອຕໍ່ອາທິດ.

ພືດຜັກທີ່ທົດດ້ວຍຢຽວນີ້ແມ່ນງາມດີຄືກັນກັບໃສ່ປູຢູເຄມີ ແລະ ພວກມັນກໍ່ຕ້ອງ ການນຳໜ້ອຍກວ່າອີກ. ພືດຜັກກິນໃບ ເຊັ່ນ: ຜັກຫົມ ແລະ ຜັກໃບຂຽວເຂັ້ມອື່ນໆ ແມ່ນ ໃຫຍ່ໄວຫາກໄດ້ຝຸ່ນຢຽວ. ໃຫ້ລາງມີໃຫ້ສະອາດທຸກຄັ້ງຫຼັງຈັບບາຍຝຸ່ນຢຽວ.



ນ້ຳ 3 ຕຸກປະສົມກັບຢຽວ 1 ຕຸກຈະໄດ້ຝຸ່ນທີ່ປອດໄພ.

ການເຮັດຝຸ່ນໝັກຢຽວ

ເອົາຝຸ່ນໝັກມາປະສົມກັບນ້ຳຢຽວ ແລະ ປະໄວ້ໃຫ້ມັນເນົາເປື້ອຍ ແລະ ມີກິ່ນສົ້ມ, ສາມາດທີ່ຈະໄດ້ດິນປູກຝັງໃໝ່.

1. ເກັບຮັກສາຢຽວຈາກວິດແຫ້ງໄວ້. ຢຽວ 1 ລິດ ໃຫ້ເອົາດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນດີ ຫຼື ຝຸ່ນໝັກ 1 ບ່ວງແກງໃສ່ລົງໄປໃນຢຽວນັ້ນ.

2. ປະສົມປະສົມນັ້ນໄວ້ໂດຍບໍ່ມີຫຍັງປົກ 4 ອາທິດ. ມັນຈະສົ່ງກິ່ນເໝັນແຮງອອກມາ ສະນັ້ນ ຄວນປະມັນໄວ້ໃຫ້ໄກຈາກບ່ອນຄົນຢູ່. ສ່ວນປະສົມນັ້ນຈະກາຍເປັນຝຸ່ນໝັກ ແລະ ປຸງເປັນສີນ້ຳຕານ.

3. ເອົາເພືອງແຫ້ງ, ຫຍ້າແຫ້ງ, ຫຼື ຝຸ່ນພືດໄມ້ແຫ້ງອື່ນໆ ໃສ່ລົງໄປໃນອ່າງຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ຮອງດ້ວຍແຜ່ນຢາງເພື່ອກັນບໍ່ໃຫ້ນ້ຳຮົ່ວອອກ.

4. ເອົາຢຽວທີ່ໝັກແລ້ວນັ້ນຖອກໃສ່ລົງໄປໃນອ່າງ. ຂຶ້ນອັດຕາສ່ວນທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດແມ່ນ 1 ຕໍ່ 7; ຫຼື ຢຽວໝັກ 1 ສ່ວນຕໍ່ເພືອງແຫ້ງ ຫຍ້າແຫ້ງ, ຫຼື ເສດຝຸ່ນພືດໄມ້ແຫ້ງອື່ນໆ

7 ສ່ວນ (ຍ່ຽວໝັກປະມານ 3 ລິດ ຕໍ່ ເພືອງແຫ້ງ, ຫຍ້າແຫ້ງ, ຫຼື ເສດຝຸ່ນພືດໄມ້ແຫ້ງອື່ນໆ ທຸກໆ 30 ຊັງຕີແມັດກ້ອນ.)

5. ເອົາດິນມາຖືມທາງເທິງຂອງຝຸ່ນໝັກນັ້ນ ໃຫ້ໜາບໍ່ເກີນ 10 ຊັງຕີແມັດ. ໃຫ້ກ້າແກ່ນໄມ້ ຫຼື ເບ້ຍໄມ້ໃສ່.

6. ໃຫ້ເອົານ້ຳປະສົມຍ່ຽວໃນອັດຕາສ່ວນ 1 ຕໍ່ 10 (ຍ່ຽວ 1 ສ່ວນ ຕໍ່ ນ້ຳ 10 ສ່ວນ ຊຶ່ງມັນເປັນສ່ວນປະສົມທີ່ບໍ່ເຄັມເທົ່າກັບທີ່ໄດ້ບອກໄວ້ຂ້າງເທິງນັ້ນ ເພາະວ່າມັນເປັນສ່ວນປະສົມທີ່ເຮົາໃຊ້ໃນອາງ ບໍ່ແມ່ນໃຊ້ກັບສ່ວນ ຫຼື ນາ ທົດທຸກໆ 2 ມື້. ເພືອງແຫ້ງ ຫຍ້າແຫ້ງ, ຫຼື ເສດຝຸ່ນພືດໄມ້ແຫ້ງອື່ນໆທີ່ໝັກປົນກັບນ້ຳຍ່ຽວໝັກນັ້ນຈະກາຍເປັນດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນພາຍໃນໄລຍະເວລາ 10 ຫາ 12 ເດືອນ.

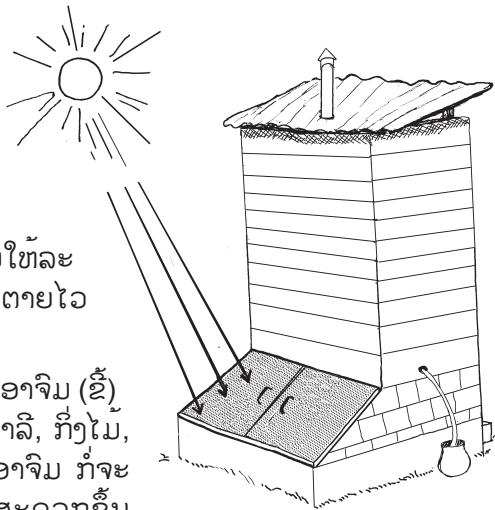
ດິນໃໝ່ນີ້ສາມາດເອົາມາໃຊ້ເປັນດິນປູກຝັງໄດ້ເລີຍ.

ວິດແຫ້ງແບບປັບປຸງດັດແກ້ໃໝ່

ວິດທີ່ນຳສະເໜີ ຫຼື ກ່າວເຖິງໃນປຶ້ມຫົວນີ້ເປັນພຽງສ່ວນໜຶ່ງຂອງຈຳນວນວິດທີ່ເປັນມິດກັບສະພາບແວດລ້ອມ. ເຊິ່ງວ່າພວກມັນແມ່ນສາມາດປັບປຸງແກ້ໄຂໃຫ້ຖືກກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງແຕ່ລະຊຸມຊົນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ມີບາງສິ່ງທີ່ເປັນເງື່ອນໄຂໃຫ້ວິດແຫ້ງມີປະສິດທິພາບຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ແມ່ນ:

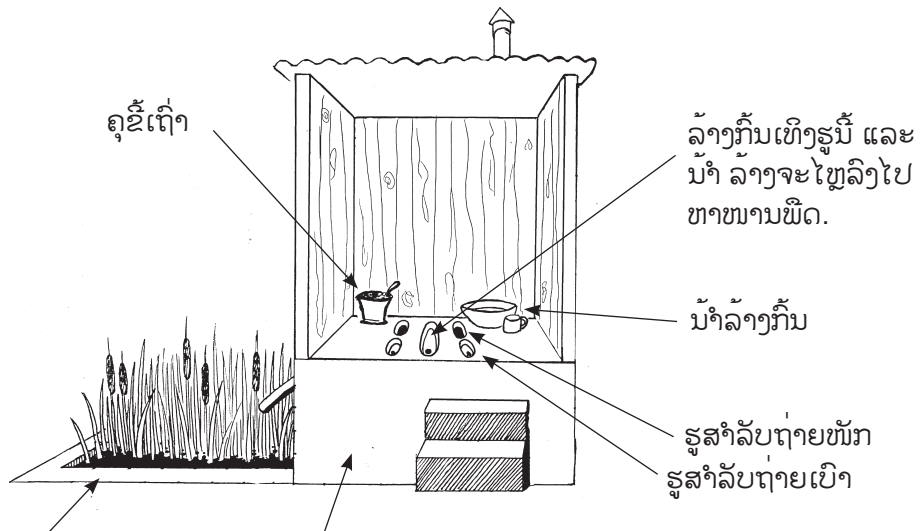
- ຄວາມຮ້ອນຈາກແສງຕາເວັນ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ສິ່ງເສດເຫຼືອ(ຂີ້)ສະຫຼາຍໂຕ. ໃຫ້ເຮັດວິດໂດຍໃຫ້ປະຕູຫ້ອງເກັບອາຈົມ (ຂີ້) ໃນຖານວິດທັງສອງບານປິ່ນຫາຕາເວັນ, ແລະ ໃຫ້ທາບານປະຕູນັ້ນເປັນສິດຈຳ. ການທາສິດຈຳນັ້ນຈະເຮັດໃຫ້ອຸນຫະພູມຂອງຫ້ອງເກັບຂີ້ນັ້ນຮ້ອນຂຶ້ນ, ຊ່ວຍໃຫ້ລະບາຍອາກາດໄດ້ດີ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ແມ່ພະຍາດຕາຍໄວຂຶ້ນ.

- ອາກາດໝູນວຽນຫຼາຍຂຶ້ນ ກໍຈະຊ່ວຍໃຫ້ອາຈົມ (ຂີ້) ສະຫຼາຍໂຕ. ການເອົາໄມ້ໄຜ່, ລຳຕົ້ນຂອງກົກສາລີ, ກິ່ງໄມ້, ຫຼື ຝຸ່ນພືດແຫ້ງຊະນິດອື່ນໆ ຮອງຟື້ນບ່ອນເກັບອາຈົມ ກໍຈະເປັນການຊ່ວຍໃຫ້ອາກາດໄຫຼຜ່ານອາຈົມໄດ້ສະດວກຂຶ້ນ ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຂີ້ແຫ້ງໄວຂຶ້ນ.



ວິດລ້າງທີ່ມີໜານພືດ

ປະຊາຊົນໃນອິນເດຍໄດ້ດັດແປງວິດແຫ້ງໃຫ້ສາມາດລະບາຍນ້ຳລ້າງ ແລະ ຍ່ຽວອອກໄປຫາໜານພືດ.



ໜາດພືດທີ່ນ້ຳລ້າງກິນ ແລະ ຍຸງໄຫຼລົງມາໃສ່ນັ້ນ ແມ່ນມີຂີ້ ຊາຍ ແລະ ຫີນ; ແລ້ວປູກຕົ້ນ ຫຍ້າເລົ່າ ຫຼື ພືດໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ ກິນບໍ່ໄດ້ໃສ່ໃນໜານນັ້ນ. ເມື່ອ ພືດນັ້ນໃຫຍ່ສູງຫຼາຍ ໂພດໃຫ້ ຕັດໃຫ້ມັນສັ້ນລົງ ແລະ ເອົາ ໄປໃສ່ໃນທ້ອງເກັບອາຈົມໃນວິດ ນັ້ນ.

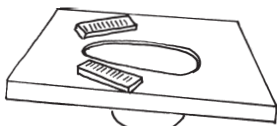
ທ້ອງເກັບອາຈົມທີ່ຢູ່ກ້ອງວິດ ກ່ອນເລີ່ມໃຊ້ວິດແມ່ນເອົາ ເພືອງມາຮອງພື້ນກ່ອນ ເພື່ອໃຫ້ມັນຊ່ວຍດູດຄວາມຊື່ນ ແລະ ເປັນແຜນຮອງຜຸ່ນໝັກ. ຫຼັງການໃຊ້ໃນແຕ່ລະຄັ້ງໃຫ້ ກຳເອົາດິນ ຫຼື ຂີ້ເຖົ້າເຕັມກຳມືໜຶ່ງ ຫຼື ສອງກຳມືຖິ້ມລົງໄປ ໃນທ້ອງເກັບອາຈົມ. ບາງຄັ້ງຄາວໃຫ້ເອົາຜຸ່ນເສດພືດແຫ້ງ ຖິ້ມລົງໄປໃນທ້ອງເກັບອາຈົມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ອາຈົມແຫ້ງ ແລະ ສະຫຼາຍໂຕເປັນຜຸ່ນ. ຫຼັງຈາກໃຊ້ໄປໄດ້ 1 ປີ ກໍເປີດ ທ້ອງເກັບອາຈົມທ້ອງທຳອິດ ແລະ ເອົາຜຸ່ນໝັກທີ່ຢູ່ໃນນັ້ນ ໄປເພີ່ມໃສ່ໃນກອງຜຸ່ນໝັກ ຫຼື ເອົາໄປໃສ່ໃນດິນເພື່ອປູກ ພືດ.

ວິດຊົມ

ວິດຊົມແມ່ນວິດທີ່ໃຊ້ນ້ຳລ້າງລົງໄປໃນຊຸມວິດ. ວິດປະເພດນີ້ ແມ່ນມີຫົວໄປທັງໃນພື້ນທີ່ ເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ ທີ່ປະຊາຊົນໃຊ້ນ້ຳລ້າງກິນຫຼັງການຖ່າຍໜັກ (ຂີ້). ວິດຊົມນີ້ຄຳໃຊ້ ຈ່າຍໃນການເຮັດກໍ່ບໍ່ໄດ້ແພງລື້ນວິດຊຸມຫຼາຍປານໃດ. ວິດຊົມນີ້ ສາມາດ ເຮັດໄວ້ໄກ້ຫຼື ໃນເຮືອນກໍ່ໄດ້ ເພາະວ່າວິດຊົມທີ່ເຮັດໄດ້ມາດຕະຖານຈະສາ ມາດປ້ອງກັນກິ່ນໄດ້.



ຫົວວິດທີ່ມີບ່ອນ ດັກເກັບນ້ຳໄວ້

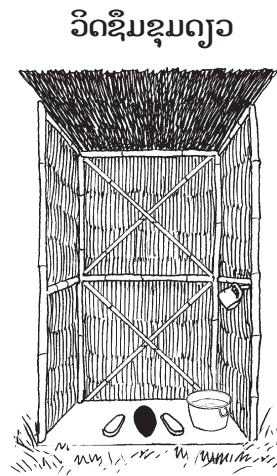


ຫົວວິດທີ່ຕິດຕັ້ງຕິດ ກັບແທ່ນພື້ນວິດ

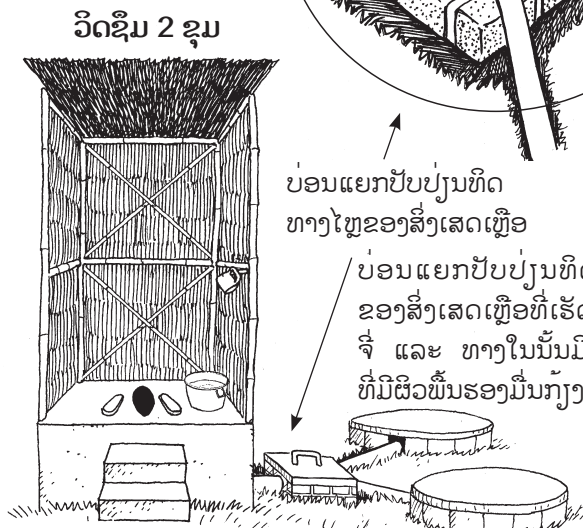
ວິດຊົມແມ່ນໃຊ້ໂຖວິດ ຫຼື ຫົວວິດທີ່ເຮັດຈາກຢາງປາສະຕິກ, ຢາງ ໂຍແກ້ວ, ຫຼື ຊີມັງ ທີ່ຕິດຕັ້ງໃສ່ກັບແທ່ນພື້ນອັດປາກຊຸມວິດທີ່ເຮັດ ດ້ວຍຊີມັງ. ໂຖວິດ ຫຼື ຫົວວິດຈະມີບ່ອນກັກເກັບນ້ຳໄວ້ໃນຫົວວິດ ເພື່ອປ້ອງກັນກິ່ນ ແລະ ແມງໄມ້ລົງໄປໄຂ່ໃສ່ໃນຊຸມວິດປູກນັ້ນ. ແທ່ນພື້ນວິດນັ້ນອາດຈະວາງທັບປາກຊຸມວິດ ຫຼື ຈະຕໍ່ທໍ່ຈາກຫົວວິດ ໄປຫາຊຸມກໍ່ໄດ້.

ວິທີໃຊ້ວິດຊຶມ

ທາງວິດຊຶມມີຊຸມວິດຊຸມດຽວ, ໃຊ້ວິດນັ້ນໄປຈົນກວ່າມັນຈະເຕັມ, ແລະ ຈາກນັ້ນໃຫ້ດູດ ຫຼື ຕັກເອົາສິ່ງເສດເຫຼືອໃນຊຸມວິດອອກ ແລ້ວຈົ່ງໃຊ້ຕໍ່ໄປ. ທາງວິດນັ້ນມີ 2 ຊຸມ, ກໍ່ຈະມີບ່ອນແຍກທີ່ຈະພາສິ່ງເສດເຫຼືອລົງໄປທາງຊຸມທີ່ໃຊ້ຢູ່. ໃຫ້ໃຊ້ຊຸມທຳອິດຈົນກວ່າມັນໃກ້ຈະເຕັມ; ຈາກນັ້ນຈົ່ງປ່ຽນໃຫ້ມັນໄຫຼລົງຊຸມທີສອງ.



ຊຸມວິດກໍ່ຢູ່ໃນດິນ ເລິກ 2 ແມັດ. ຖ້າຄອບຄົວມີ 5 ຄົນໃຊ້ວິດ ແມ່ນຈະໃຊ້ເວລາ 5 ປີຈຶ່ງເຕັມ.



ຖານວິດທີ່ກໍ່ໄວ້ເທິງໜ້າດິນຊ່ວຍໃຫ້ສິ່ງເສດເຫຼືອໄຫຼລົງໄປທາງຊຸມ. ທາງມີການດູແລວິດເປັນປະຈຳ ວິດນີ້ກໍ່ຈະໃຊ້ໄດ້ເປັນເວລາຫຼາຍໆປີ.

ທີ່ສິ່ງສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ ແມ່ນອັດໄວ້ດ້ວຍກ້ອນດິນຈີ່, ດິນໜຽວ, ຫຼື ກະດອນແພ.

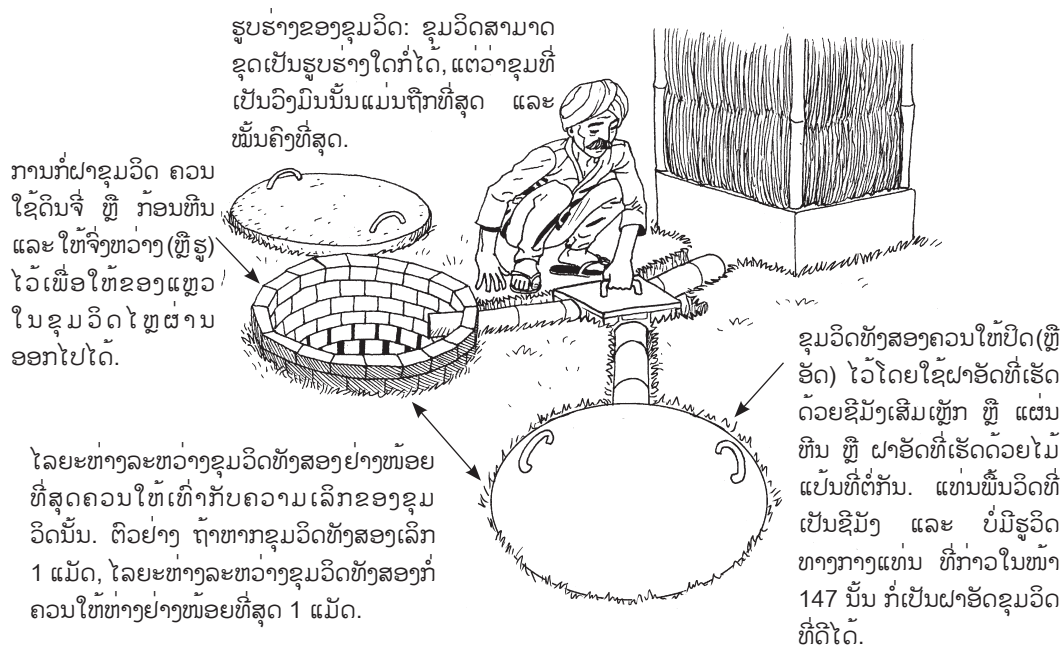
ທີ່ສິ່ງສິ່ງເສດເຫຼືອອອກມາຈາກວິດ
ຮ່ອງຊີ້ມັງທີ່ຢູ່ໃນ
ບ່ອນແຍກປັບປ່ຽນ
ທິດທາງໄຫຼ
ຂອງສິ່ງເສດເຫຼືອ.

ບ່ອນແຍກປັບປ່ຽນທິດ
ທາງໄຫຼຂອງສິ່ງເສດເຫຼືອ

ບ່ອນແຍກປັບປ່ຽນທິດທາງໄຫຼ
ຂອງສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເຮັດດ້ວຍດິນ
ຈີ່ ແລະ ທາງໃນນັ້ນມີຮ່ອງຊີ້ມັງ
ທີ່ມີຜິວພື້ນຮ່ອງມື້ນກ້ຽງດີ.

ວິທີການເຮັດວິດຊຶມ 2 ຊຸມ

ທີ່ຕັ້ງວິດຊຶມແມ່ນຂຶ້ນກັບສະພາບຂອງດິນ ແລະ ລະດັບຂອງນ້ຳໃຕ້ດິນ, ເຮັດວິດຊຶມໃຫ້ຫ່າງຈາກນ້ຳສ້າງ (ຫຼື ບໍ່ນ້ຳ) ໃນໄລຍະ 3 ແມັດຂຶ້ນໄປ. ໃນບ່ອນທີ່ດິນປຽກຊຸມຕະຫຼອດ ໃຫ້ເຮັດວິດໃຫ້ຫ່າງຈາກນ້ຳສ້າງ (ຫຼື ບໍ່ນ້ຳ) ຢ່າງໜ້ອຍ 20 ແມັດ.



ການດູແລຮັກສາວິດຊີມ

ກ່ອນໃຊ້ວິດໃຫ້ເອົານ້ຳຖອກລ້າງໂຖວິດກ່ອນໜ້ອຍໜຶ່ງ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ໂຖວິດສະອາດ. ຫຼັງ
ຈາກໃຊ້ວິດແລ້ວໃຫ້ເອົານ້ຳລ້າງວິດໃຫ້ສະອາດທຸກຄັ້ງ. ໃຫ້ທຳຄວາມສະອາດວິດທຸກມື້. ໃນ
ການອະນາໄມໂຖວິດນັ້ນໃຫ້ໃຊ້ແຟ້ບ ແລະ ແປງຖູທີ່ມີດ້າມຈັບຍາວ. ໂຖວິດອາດມີນ້ຳອັງລົ້ນ
ຂຶ້ນມາຖ້າຫາກ:

- ມີແນວໄປຕັນບ່ອນທີ່ດັກເກັບນ້ຳໄວ້ນັ້ນ. ຖ້າມີແນວໄປຕັນມັນ, ວິດກໍ່ຈະໃຊ້ບໍ່ໄດ້.
- ລະດັບນ້ຳໃຕ້ດິນຢູ່ຕື້ນ ຂຶ້ງເລິກບໍ່ເກີນ 3 ແມັດຈາກໜ້າດິນລົງໄປ. ຖ້າເປັນເຊັ່ນນັ້ນ
ມັນກໍ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ຈະເກີດການປົນເປື້ອນຈາກສິ່ງເປື້ອນເບິ່ງຈາກຊຸມວິດ.

ການລວງຊຸມວິດ (ຫຼື ການເອົາສິ່ງເສດເຫຼືອອອກເພື່ອໃຫ້ຊຸມວິດເປົ່າ)

ຖ້າຫາກຊຸມວິດເຮັດໄດ້ມາດຕະຖານດີ ແລະ ສະພາບດີນ ແລະ ລະດັບຄວາມຊຸ່ມໃນດິນ
ອ່ານວຍ, ສິ່ງເສດເຫຼືອໃນຊຸມວິດນັ້ນກໍ່ຈະຄ່ອຍຊີມເຂົ້າໄປໃນດິນທີ່ຢູ່ອ້ອມງຸ່ມໄດ້ຢ່າງ
ປອດໄພ ແລະ ກໍ່ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເອົາອອກ.

ຖ້າສິ່ງເສດເຫຼືອບໍ່ສະຫຼາຍ ແລະ ບໍ່ຊີມລົງດິນ, ກໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ລວງວິດ (ຫຼື ເອົາ
ສິ່ງເສດເຫຼືອອອກຈາກຊຸມ). ການລວງຊຸມວິດແມ່ນໃຫ້ເຮັດດັ່ງນີ້: ຍົກເອົາຝາອັດຊຸມອອກ,
ເອົາດິນຖອກລົງໃນຊຸມໃຫ້ໜ້າປະມານ 30 ຊັງຕີແມັດ (ຫຼື 2 ຝາມື), ແລ້ວໃຫ້ເອົາຝາມາ
ປິດໄວ້ຄືເກົ່າ ແລະ ປະໄວ້ 2 ປີ. ຫຼັງຈາກ 2 ປີ ສິ່ງເສດເຫຼືອໃນຊຸມນັ້ນກໍ່ສາມາດເອົາຊວ້ານ
ຕັກອອກມາເຮັດຜຸ່ນໄດ້.

ການເລືອກວິດທີ່ເໝາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງການ

ບໍ່ມີວິດຊະນິດໃດທີ່ເໝາະສົມທຸກໆສະຖານະການ, ແລະ ວິດທຸກຊະນິດລ້ວນແລ້ວແຕ່ສາມາດທີ່ຈະເອົາມາປັບປຸງແກ້ໄຂໃຫ້ມັນດີ ແລະ ຖືກກັບຄວາມຕ້ອງການໄດ້. ກິດຈະກຳນີ້ແມ່ນມີຈຸດປະສົງເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ປະຊາຊົນຄິດພິຈາລະນາຊະນິດວິດທີ່ມີ ແລະ ຕັດສິນໃຈວ່າອັນໃດແມ່ນດີທີ່ສຸດສຳລັບພວກເຂົາ.

ເວລາ: 1 ຫາ 2 ຊົ່ວໂມງ

ອຸປະກອນທີ່ໃຊ້: ເຈ້ຍແຕ້ມຮູບຂະໜາດນ້ອຍ, ເຈ້ຍແຕ້ມຮູບຂະໜາດໃຫຍ່, ປາກກາສີ, ແຖບກາວຕິດ (ສະກອດ)

- 1 ແບ່ງກຸ່ມ ໂດຍໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມມີ 5 ຫາ 6 ຄົນ. ໃຫ້ແຕ່ລະຄົນແຕ້ມຮູບວິດແບບໃດໜຶ່ງທີ່ມີຢູ່ ຫຼື ວິທີການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງຄົນແບບໃດໜຶ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າຮູ້ຈັກ. ພວກເຂົາຕ້ອງໄດ້ແຕ້ມຮູບວິດຂອງຕົນເອງ, ຮູບວິດທີ່ເຫັນມາ ຫຼື ແມ່ນແຕ່ຮູບສິ່ງທີ່ປະຊາຊົນຢູ່ບ່ອນທີ່ບໍ່ມີວິດເຮັດ. ຈຸດປະສົງກໍເພື່ອແຕ້ມຮູບວິດທຸກແບບ ນັບຕັ້ງແຕ່ແບບທຳມະດາຈົນເຖິງແບບທີ່ທັນສະໄໝທີ່ສຸດ.

- 2 ເມື່ອແຕ້ມຮູບແລ້ວ, ໃຫ້ເອົາຮູບນັ້ນມາຕິດຮຽງກັນໄວ້ຕາມລຳດັບໃນເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່. ໂດຍໃຫ້ເລີ່ມຈາກວິທີການທີ່ບໍ່ໄດ້ຜົນທີ່ສຸດຫາວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດ.

- 3 ແຕ່ລະກຸ່ມປຸງນຳກັນຂຶ້ນມາເວົ້າກ່ຽວກັບຮູບທີ່ພວກເຂົາແຕ້ມ ແລະ ຈັດລຽງໄວ້ນັ້ນ. ເວົ້າກ່ຽວກັບເຫດຜົນທີ່ພວກເຂົາເຫັນວ່າເປັນຫຍັງວິດແບບໜຶ່ງຈຶ່ງດີກວ່າ ແລະ ເປັນຫຍັງອີກແບບຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ຜົນດີ ແລະ ແຕ່ລະກຸ່ມກໍຕ້ອງໄດ້ເວົ້າເຖິງວິດທີ່ພວກເຂົາແຕ່ລະຄົນໃຊ້ຢູ່ເຮືອນຂອງເຂົາເຈົ້າ, ແລະ ແບບວິດທີ່ເຂົາເຈົ້າຢາກໄດ້.

- 4 ຫຼັງຈາກທີ່ທຸກຄົນໃນກຸ່ມນຳສະເໜີຮູບຂອງຕົນຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ, ໃຫ້ກຸ່ມນັ້ນສົນທະນາກັນກ່ຽວກັບຄວາມແຕກຕ່າງຂອງວິທີການຕ່າງໆ. ໃຫ້ຖາມຄຳຖາມດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ທຸກຄົນເຫັນດີນຳກັນບໍ່ວ່າວິດແບບໃດດີກວ່າໝູ່ ແລະ ແບບໃດບໍ່ດີກວ່າໝູ່ໝົດ?
- ມີວິດແບບໃດບໍ່ທີ່ຖືກກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງທຸກຄົນ? ມັນແມ່ນຍ້ອນເຫດຜົນຫຍັງ, ເຫດຜົນທາງດ້ານສຸຂະພາບບໍ່, ຫຼື ເຫດຜົນດ້ານຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ຫຼື ຍ້ອນເຫດຜົນອື່ນໆ?
- ມີວິດຊະນິດໃດບໍ່ທີ່ຄົນໃນກຸ່ມບໍ່ໃຊ້? ຍ້ອນຫຍັງ?
- ສິ່ງນີ້ຈະນຳໄປສູ່ການສົນທະນາເຖິງເຫດຜົນສຳລັບແຕ່ລະຕົວເລືອກຂອງແຕ່ລະຄົນ.
- ຜົນດີຕໍ່ສຸຂະພາບອັນໃດທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ?
- ຜົນດີຕໍ່ສະພາບແວດຮັບໃດທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ?
- ຄວາມຕ້ອງການປັບປຸງອັນໃດແດ່ຂອງປະຊາຊົນທີ່ຕ້ອງການໆ ປ່ຽນແປງສະພາບຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ຫຼື ປະຊາຊົນຄິດແນວໃດກັບສຸຂະພາບພິບານ? ມີສິ່ງທີ່ງ່າຍດາຍບໍ່ທີ່ສາມາດເຮັດໄດ້ເພື່ອປັບປຸງສິ່ງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃຫ້ດີຂຶ້ນ?
- ຖ້າຢູ່ໃນກຸ່ມນັ້ນມີທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ, ຄຳຕອບຂອງພວກເຂົາແຕກຕ່າງກັນບໍ່?



5 ນຳສະເໜີວິດຊະນິດອື່ນໆທີ່ປະຊາຊົນອາດຍັງບໍ່ທັນຮູ້. ຊຶ່ງອາດຈະລວມທັງວິດທີ່ມີການປ່ຽນແປງເລັກນ້ອຍຈາກແບບທີ່ມີໃນປະຈຸບັນເຊັ່ນ: ວິດທີ່ມີການເສີມທໍ່ລະບາຍອາກາດ ຫຼື ວິດແບບໃໝ່. (ມັນອາດລວມເອົາທຸກວິທີໃນປຶ້ມນີ້, ແລະ ວິທີອື່ນໆ ອີກທີ່ທ່ານຮູ້.) ໃຫ້ທຸກຄົນໃນກຸ່ມສົນທະນາກັນກ່ຽວກັບແນວຄິດໃໝ່ໆເຫຼົ່ານີ້.

ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ວ່າຕ້ອງການໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງທັງ ແລະ ເພື່ອຕັດສິນໃຈວ່າອັນໃດທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ສຸຂະພາບຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ອັນໃດທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມຫຼາຍທີ່ສຸດ.

ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ວ່າການປ່ຽນແປງໃດທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ເພື່ອຕັດສິນໃຈວ່າລະບົບສຸຂະພາບອັນໃດທີ່ປະຊາຊົນຕ້ອງການ ແລະ ສາມາດສ້າງໄດ້



6 ນຳພາກັນສົນທະນາກ່ຽວກັບວິທີການຕ່າງໆທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ໃຫ້ທຸກຄົນໃນກຸ່ມຄິດຫາຄຳຕອບຕໍ່ຄຳຖາມໃນຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້. ແຕ່ລະຄົນແລກປ່ຽນຄວາມຄິດເຫັນນຳກັນກ່ຽວກັບຜົນດີ ແລະ ຜົນເສຍຂອງວິດແຕ່ລະແບບ, ໃຫ້ໃຊ້ຕົວເລກເພື່ອບອກເຖິງລະດັບຄວາມຮູ້ສຶກຂອງແຕ່ລະຄົນວ່າຢູ່ລະດັບໃດ. ຍົກຕົວຢ່າງ ເລກ 5 ໝາຍເຖິງລະດັບທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ 0 ໝາຍເຖິງລະດັບທີ່ຮູ້ສຶກບໍ່ດີທີ່ສຸດ. ໃຫ້ໝາຍຄວາມຮູ້ສຶກຂອງແຕ່ລະຄົນໃສ່ເທິງຕາຕະລາງ ແລະ ນັບເບິ່ງວ່າວິທີການໃດເປັນວິທີການທີ່ດີທີ່ສຸດ.

ຜົນດີຕໍ່ສຸຂະພາບ?	ຜົນດີຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ?	ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ?	ໜ້າວຽກໃນການດູແລຮັກສາ ແລະ ອະນາໄມ?
ບໍ່ມີຫ້ອງນ້ຳ _____			
ວິດຊຸມແບບບິດ _____			
ວິດຊຸມມີທໍ່ລະບາຍອາກາດ _____			
ວິດຝຸ່ນໝັກ _____			
ວິດແຫ້ງ _____			
ວິດຊຶມ _____			

7 ສະມາຊິກໃນແຕ່ລະກຸ່ມແຕ້ມຮູບໃໝ່ຂຶ້ນມາ ໂດຍອີງຕາມການເຫັນດີໃນຜົນດີຈາກການສົນທະນາກັນ ແລະ ວິທີການແບບໃໝ່ທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮຽນຮູ້. ພວກເຂົາເອົາຮູບແຕ້ມທັງໃໝ່ ແລະ ເກົ່າມາຕິດລຽງກັນຕາມລຳດັບຈາກອັນທີ່ມີຜົນເສຍທີ່ສຸດຫາອັນທີ່ມີຜົນດີທີ່ສຸດ. ແລະ ສຸດທ້າຍກໍ່ປຸງບາງເບິ່ງລະຫວ່າງວິທີເກົ່າ ແລະ ວິທີທີ່ເລືອກໃໝ່ວ່າ:

- ມີຫຍັງແຕກຕ່າງກັນ?
 - ແນວຄວາມຄິດ ຫຼື ຂໍ້ມູນອັນໃດ ທີ່ເປັນສາເຫດໃຫ້ປະຊາຊົນປ່ຽນແນວຄິດກ່ຽວກັບວິດອັນໃດບໍ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ວິດໃດດີທີ່ສຸດ?
- ອີງໃສ່ການສົນທະນານີ້, ແຕ່ລະກຸ່ມກໍ່ສາມາດຕັດສິນໃຈໄດ້ວ່າວິດແບບໃດ ຫຼື ການປັບປຸງແບບໃດທີ່ເໝາະສົມກັບພວກເຂົາທີ່ສຸດ.



ການສົນທະນາສື່ສານກັນລະຫວ່າງຍິງ ແລະ ຊາຍ ແມ່ນພາກສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນໃນການເລືອກໄດ້ວິດທີ່ສະອາດ ແລະ ປອດໄພຕໍ່ສຸຂະພາບ.